

ఆంధ్రపత్రిక

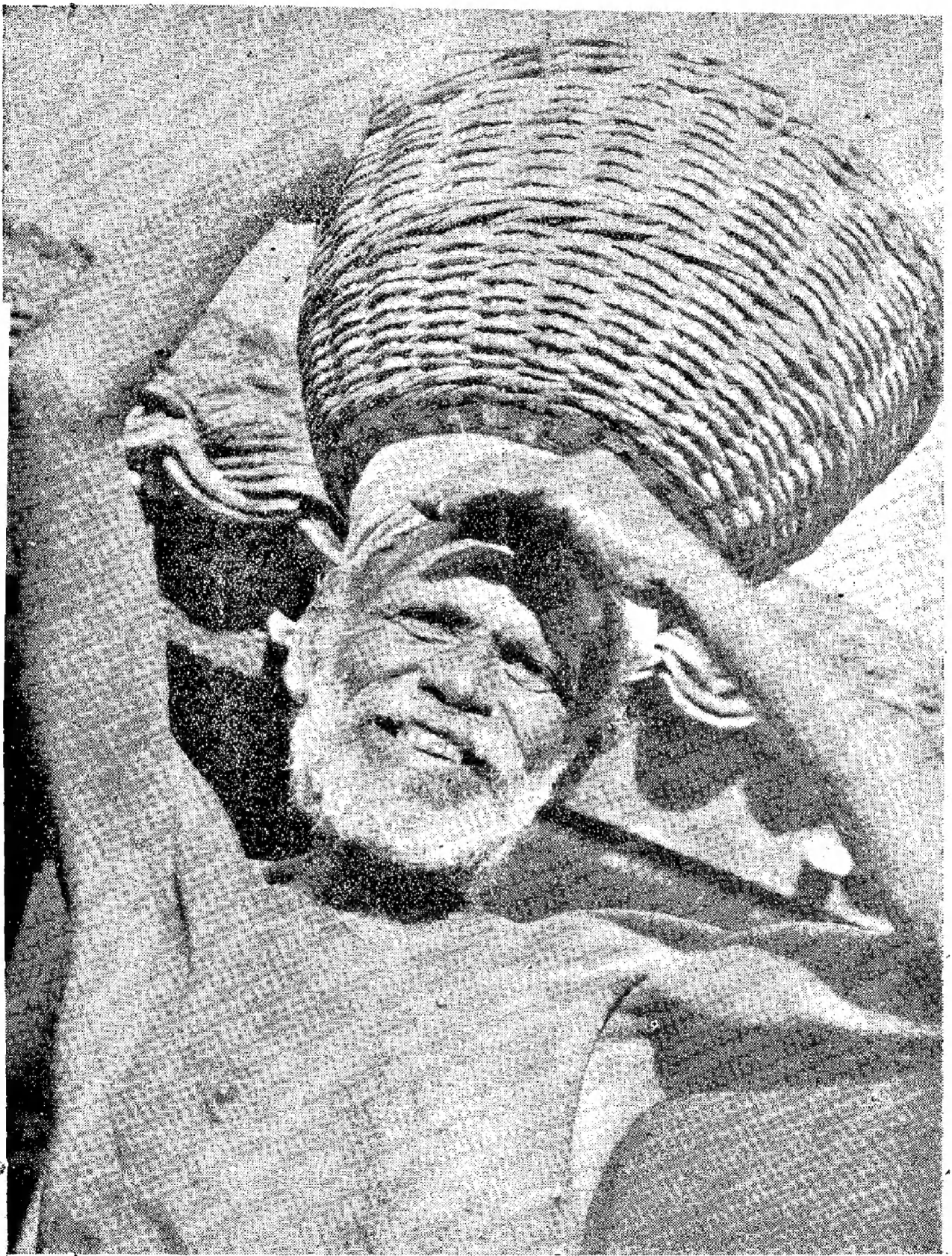
సంచిత్ర వార పత్రిక

4 అణాలు
1-9-'54

ANDHRA PATRIKA ILLUSTRATED WEEKLY

‘కాలం మారిందా?’

సంవత్సర దండా
రూ. 12-0-0
విడిపత్రిక 4 ల.

సంపుటము 48
సంచిక 1
1-9-54

స చిత్ర వార పత్రిక

Founder : K. NAGESWARA RAO

జయ భాద్రపద శుద్ధ చతుర్థి బుధవారం

వినాయకచవితికి పూజాప్రతిమలు

— ఫోటో: ఎస్. కామకృష్ణ, మాయవరం.

విషయానుక్రమణిక

ముఖచిత్రం : సాహితీ వారి
“అమర. నం. జే. శం” లో
హేమాంగినిగా వచ్చింది.

కాలక్షేపం—	2
కాశీనామ—	6
దయ్యలు—	10
మహారాజా యువరాజు—	12
వనితాలోకం—	22
స్వయంసిద్ధ—	25
భార్య భర్తలు—	81
లోభి—	86
గున్నడి ఘనకార్యాల—	87
అన్నా-చిన్నా (నీరియల్)-	44
వంజం పది రూపాయలు	49
సినిమా—	80
విజ్ఞానవిభులు—	85

కౌంట్ ఆఫ్ మాంట్ క్రిస్టా

రెండు భాగములు

ఒక్కొక్క భాగం

వెల రూ. 3-8-0

బొమ్మలప్పు ప్రత్యేకం.

అంద్రగ్రంథమాల, మద్రాసు.

కె.కె.మొల సాంకేతిక విభాగం

కాప్టీర్-కుసుం

ఇప్పుడైన నూనెలో వాడబడుతుంది

సుగంధిత ఉత్పరక్తల మద్యం

సాంటలక్స్

దురద, గర్భలు, కాళ్లు, మొలములకు

ప్రేమలీలా

ప్రసిద్ధమైన ప్రేమలీలా ఉడువపులు

నంజుగూడు-పండ్లపాడి

విశ్వాత్మరీ వారి

నవ్వుకప్పున 60 ఆయిర్లవద్ద బెప్పడములు.

విజయం : యువైసెద్ కళావరణ, 56, ఇంద్రుపేది;
మద్రాసు-1 బ్రాండ్ : గాంధీనగర్. విజయవార్-2

అరంభించరు నీవమావవులు
విఘ్న యాన సంక్రమిస్తే;
యారంభించి పరిత్యజింతు
రురు విఘ్న యాత్తులై మధ్యముల్;
ధీరుల్ విఘ్న విహస్య మానులగుచున్
భృత్యులై తానూచులై;
ప్రార్థనార్థము లుజ్జగింపరు సుమీ
ప్రజ్ఞానిధుల్ గావునన్.

తా|| విఘ్నములు సంకటించుననే
భయముచేత నీవమావవులు కార్యారంభము
చేయరు. మధ్యరకమువారు తన ప్రారం
భించి విఘ్నములు వచ్చినప్పుడు ఆ పనిని
పరిత్యజిస్తారు. ధీరులైనవారు ప్రజ్ఞానిధులు
గనుక తాము విఘ్నములచేత బాధింపబడి
నప్పుటికి, కైర్త్యుత్వాహములు మరింత
హేచ్చినవారై తాము అరంభించినదానిని
విడిచిపెట్టరు.

అరంభ కూరత్యం అనేది ఆంధ్రుల
పామృత్యు అని అపహాస్యం చేయడం అల
వాటైపోయింది అనే విషయానికి - ఎందుచేత
యీమాట అనవలసినదానినో, ఎందుచేత
యీమాట ఆంధ్రులపడవలసినదానినో తెలియ
చూచి పరువునష్టం దావా దాఖలుచేయవలసి
ఉంటే దాఖలుచేసి వాదించి యీ అప
వాదం రద్దుచేయించుకోవడం మంచిది.
ఆంధ్రుల పుట్టు పూర్వోక్త రాలు సాక
ల్యంగా సమగ్రంగా సర్వోత్తముఖంగా
సాంగోపాంగంగా కాలవాహన రాజుల
కాలంనుంచి త్రవ్వి చూడవలెనంటారా?
అందుకు తెగిన పరిశ్రమకార్తృ ఉంది. శాస్త్ర
మతం భారతదేశంలో తలపెత్తిన పిమ్మట
శాస్త్రమతాన్ని / అభిమానించి ఆహ్వానించి
దక్షిణదేశానికి తీసికొనివచ్చింది ఆంధ్రులే.
కృష్ణానదీ ముఖద్వారంలోనుంచి ఎగువకు
వస్తే అమరావతివద్ద ఉండే శాస్త్రమతమును
చూడవచ్చు. శాగార్థనకొండ శిల్పమును
చూడవచ్చు - కృష్ణా జిల్లా అంతటను
గుంటూరుజిల్లా అంతటను శాస్త్రాల అక్ర
మాలు బైత్త్యములు వేదజల్లికట్టుగా

ఉన్నాయి. శాస్త్రమతం అనే ఒక నూతన
తత్వసిద్ధాంతము కన్పించేసరికి దానిని అనుస
రించి ఆదరించి అభిమానించడానికి ముందుకు
వేరారు ఆంధ్రులు. పశువులను హింసించి
యజ్ఞయాగాది కర్మలు చేయడం అక్రమం
అని శాస్త్రధర్మం బోధించింది. ఈ ఆహింసా
తత్వంలో సత్యంఉన్నదని గ్రహించినవాడు
ఆంధ్రుడు. అది వేదకర్మలకు విరుద్ధంగా
ఉన్నప్పటికీ ఆ శాస్త్రమతాన్ని ఆంధ్రుడు
గర్వించలేదు. ఆహింసా ధర్మంలో సత్యం
ఉన్నదని గ్రహించిన ఆంధ్రుడు సత్యానికి
నిలువబడ్డాడు. తన పూర్వమతం అంత
టితో గతం గతం అన్నాడు. “వేదమతం”
పేరుచెప్పితే “దామిట్!” అన్నాడు.
శాగార్థనాచార్యులు శాస్త్రధర్మం
సాధకం చేసిన యోధుడు. శాస్త్రమతానుష్ఠాన
విధానంలో అధిపతికృత్యాన్ని హింసాయన విధా
నమును రూపుమాపి, మహాయాన విధానమును
ప్రచారంచేసి ప్రసిద్ధుడైనాడు. శాస్త్రమతాన్ని
అవలంబించినవాడు శాస్త్రసాహితీ కౌశల్యర
దన్నాడు. గృహస్థులుగా వేళిండి బుద్ధుణ్ణి
ఆరాధించవచ్చు నన్నాడు. బుద్ధభగవానుని
ఉపదేశాలు ఉపనిషత్తులవంటి వన్నాడు.
వివాహాది కర్మకాండలకు శాస్త్రమతంలో
కూడా కొన్ని మంత్రతంత్రాలు ఉండా
లన్నాడు. ఈవిధంగా సర్వసంగపరిత్యాగం
చేసి ఆంధ్రులందరూ శుద్ధబుద్ధావతారాలు
కాకుండా కట్టుబడిం చేశాడు. కొత్త శాస్త్ర
మతాన్ని పాత తత్వానికి అనుగుణంగా
సంస్కరించినవాడు ఆంధ్రుడు.

సంస్కరణ అంటే పాతపద్ధతులలో
మాన్యుచేయడం కాదు. కొత్త పద్ధతులనూ,
కొత్త సిద్ధాంతములనూ పాత సంప్రదాయా
లకు అనుగుణంగా అన్వయించి అతికింద
డమే సంస్కరణం కొత్త నీటికి, కొత్త
గాలికి మన పాత కరిరాన్ని అలవాటు
చెయ్యడమే సంస్కరణం బుద్ధజేవుణ్ణి
కూడా మన విష్ణు అవతారాలలో చేర్చాము.
వినుక్రిస్తు మతం మనకు కొత్తగా దిగుమతి

శా.వి. వా. వా. వా.

ఆగస్టు 27 తేదీన
ఆంధ్రదేశమంతటను విడుదల

నర్తకి స్టూడియోస్ వారి
రాజగురువు

మాటలు - పాటలు
దేవులపల్లి కృష్ణశాస్త్రి

పూర్ణా
రిలీజ్

G. H. Rao

★ కాలక్రైపం ★

అయినప్పటికీ, ఏనుమతం మనం అవలంబించి నప్పటికీ ఏకాదశి ఉపవాసం ఎందుకు ఉండ కూడదు? ద్వాదశిపారం ఎందుకు చేయకూ డదు? ఏనుక్రిమి లీలలన్నీ యక్షగానంగా వ్రాయకూడదా? క్రిమి కథను హరికథగా చెప్పకూడదా? ఏనునామ అష్టోత్తరశతం తయారుచేసికొని పూజ చేయకూడదా? జాన్ అని పేరు పెట్టితేమాత్రం ఆ పేరునే జానయ్య అని ఆంధ్రీకరించకూడదా? దానియేలు అనే పేరు మనవ్యవహారభాషలో “ధనియేలు” కాకూడదా? మిస్టర్ ఆనందం మిస్టర్ ఆశీర్వాదం మిస్టర్ జ్ఞానమూర్తి అనేవి క్రయ ప్రపుల పేర్లుమాత్రమే అవుతాయా? జకరయ్య అనేది కంకరయ్య కాకూడదా? ఫ్రెడెరిక్కుగారు అనేది “ఫెడరెక్కులు” గారు అంటేనే తెనుగు నోటికి వాటంగా ఉండవచ్చు. మత్తయిసువార్త మత్తేభా లతో పద్యకావ్యంగా వ్రాస్తే, మత్తయిసు వార్త మరొక ఉత్తమ సువార్త అవుతుంది. నైయను శతకం తెనుగులో వ్రాస్తే అది మన సాహిత్యానికి నైతాను కారు. మద్రాసు నగ రంలో “హామిల్టన్” అనే గౌరవార్థి పేరుతో “హామిల్టన్ వంటెన్” అనేది ఒకటి చాలా కాలం క్రిందట నిర్మించారు. కొంతకాలం వరకు దానిని హామిల్టన్ వంటెన్ అన్నారు. కాని ప్రాంతీయ ప్రజల నోటిలో ఆ పేరు నలిగిపోయి “హామిల్టన్” అనే శబ్దం ఆఖ రుకు “అంబల్టన్” అయింది. “అంబల్టన్” అంటే సంస్కృతంలో మంగలివాడని అర్థం. అరవంలో కూడా అంబల్టన్ అంటే మంగలి అని అర్థం. ఆవిధంగా హామిల్టన్ వంటెన్ మంగలివాని వంటెన్ గా మారింది. దానిని తిరిగి ఇంగ్లీషులోకి తర్జుమాచేశారు. లోకులు పలుగాకులు. దానినే బార్బర్స్ వంటెన్ (Barber's Bridge) అని ఇప్పుడు ముద్రిసిపాలిటి తక్కులలో కూడా వ్యవహ

రిస్తున్నారు. ఈవిధంగా “శబ్దసిద్ధి లోకంబు వలన జరియును” అనే చిన్న యమగారి వ్యాకరణమాత్రం అనేక విషయాలలో అన్వయిస్తోంది. ఆంధ్రలోకం అంటే ఆంధ్రులే - ఆంధ్రునకు ఏక్రొత్తవిషయం, ఏక్రొత్త తత్వం, ఏక్రొత్తసిద్ధాంతం, ఏక్రొత్త మతం కన్పించినప్పటికీ, దానిని ఆకరించి, ఆహ్వానించి, అన్వయించుకొని జీర్ణించు కునే శక్తి ఉంది. అంబలివీరు వరదగా వచ్చినప్పటికీ కొలబుర్ర అత్తగారిచేతి లోనే ఉన్నదన్నట్లుగా ఆంధ్రుడు తన పాత కొలబుర్రతోనే కొత్తసిద్ధాంతాలను కొత్తతత్వాలను కొలిచి తనతెక్కకు వాటిని సరిపుచ్చుకుంటాడు. కొత్తతత్వం ఏదైవా సరే, తన పాత బుర్రలోకి విక్కించి, కొత్త తత్వాన్ని తన బుర్రకు అనుగుణంగా మార్చుకొని సంస్కరిస్తాడు. జాడ్యమతాన్ని ఆహ్వానించి జీర్ణంచేసి కొన్ని ఆంధ్రులే, ఆ పల్నాటి సీమలోనే, రోమను కాథలిక్కు క్రయ ప్రమతాన్ని తమలో జీర్ణం జీర్ణం వాతాపి జీర్ణం అన్నారు. మన నోములు వ్రతాలు విడిచి పట్టకుండానే మరియప్పుడు విశుక్రిస్తును ఆరాధిస్తున్నారు. మహమ్మదుయొక్క మతం వచ్చినప్పటికీ, “రాముడే రహీం” అన్నారు ఆంధ్రులు. రామదాసుగారి గురువు “కవీరు.” తెలిం గాణాలో మహమ్మదీయ మతం మదీయ మతమే అన్నట్లుగా హిందువులూ ముస్లా మ్మూ ఏకమై సమష్టి పాకం లోకి వచ్చారు. అల్లా పేరుతో అల్లాపనిషత్తు తయారుచేస్తే తెల్లబోయింది లోకం. శ్రీ సాయి బాబాకు యీ రోజు స విష్ణు సహస్రనామాలతో ఆయన సమాధి వద్ద హిందువులూ మహమ్మదీయులూ కలిసి ఆరాధన చేస్తారు. ఆ పూజానంతరం నివే దింపబడిన ప్రసాదాన్ని హిందువులూ

మహమ్మదీయులూ కళ్ళ కద్దుకొని కమ్మగా కలిసి మెలసి ఆరగిస్తారు. హైద్రా బాదు నవాబుగారు భద్రాచల రామాలవారి కల్యాణమునకు కానుకలు ప్రతి క్రిరామ నవమికి నిత్యవిధిగా పంపించే రివాజు ఏర్పాటయింది. బ్రహ్మసమాజం వచ్చిందంటే దానికి బ్రహ్మరథం పట్టింది ఆంధ్రలోకం. “బ్రహ్మకృపాహి కేవలం” అని బ్రహ్మ పురి (బరంపురం) మొదలుకొని చెన్నపురి వరకు బ్రహ్మసమాజములను ఆంధ్రులు స్థాపించారు. వీరేశలింగం పంతులుగారు యజ్ఞోపవీతం కూడా “బ్రహ్మ కృపాహి కేవలం” అని తీసివేశారు. వితంతు వివాహాలకు అది అడ్డంరాదని ఆయన అనంతరం ఆంధ్ర లోకం గ్రహించింది. బ్రహ్మసమాజ వివా హాలు కాకుండా, అగ్నిహోత్ర సాక్షిగా వేదమంత్ర యుక్తంగా యానాడు విధవా వివాహాలు యధావిధిగా ఆంధ్రులు చేస్తు న్నారు. ఆంధ్రులకుగల బ్రహ్మండమైన జీర్ణశక్తివల్ల బ్రహ్మసమాజాన్ని కూడా ఆంధ్రులు సులభంగా జీర్ణం చేసుకున్నారు. ఆంధ్రుల ఆత్మసంస్కారానికి అందువల్ల విఘ్నము ఏర్పడిందనేవాళ్ళు అసలు సంస్కారం అంటే ఏమిటో, దాని ఆకార ఏమిటో స్వయాపం ఏమిటో తెలి యని వాళ్ళని తెలియజేప్పవలసి వస్తుంది. విఘ్నం అనేది ఆంధ్రుల ఆత్మసంస్కార వికాసానికి అవ్వడప్పుడు కలిగినదని చెప్ప దానికి నీలుతెడు. అరవవారిలో కలిసి ఆంధ్రులు ఉన్నందువల్ల అనేక గుణపా తాలు శేర్చుకొన్నారు. మద్రాసులో ఉధ యులకూ జాయింటు ప్రభుత్వం ఉన్నంత కాలమూ నేటి ఆంధ్రరాష్ట్రంలోని ఆంధ్ర జిల్లాల రాబడిలోనుంచి అనగా సర్కారు రెవిన్యూలో నుంచి సాలుకు కోటి రూపా యాలవరకు అరవజిల్లాల అభివృద్ధికి వినియోగ మవుతూ ఉన్నట్లుగా ఆంధ్రప్రముఖులైన కీ॥ శే॥ వేమవరపు రామదాసు పంతులు గారు తెక్కలు తయారుచేసి చూపించారు. రెండుకోట్ల ఆంధ్రుల సామ్య ఒక కోటి రూపాయల చొప్పున ఏటేటా హరించిపో తోంది అంటే ప్రతిఆంధ్రుడూ మనిషి 1కి అర్ధరూపాయ చొప్పున అరవజిల్లాల అభి వృద్ధికి అర్పించి, ఆ గురుదక్షిణతో అనేక గుణ పాతాలను ఆంధ్రుడు “ఆచార్య వేపాభవ” అని శేర్చుకున్నాడు. నిన్న మొన్నటి వరకూ రాజగోపాలాచారిగారు ఆంధ్రరాష్ట్రం విడి పోవడం ఆంధ్రులకు శ్రేయస్కరం కాద నిన్నీ, భాషారాష్ట్రభాష దుర్భాష యనిన్నీ వాదించారు. ఆంధ్రరాష్ట్రంకోసం ఆంధ్రుడు ఉద్యమం సాగిస్తే ఎప్పుడో రావలసిన ఆంధ్రరాష్ట్రం యిప్పుడు 40

లల్లూరాం అండ్ కో

స్థాపితము 1928.

ఏన్నో సంవత్సరాలుగా మన్నికకు, నాణ్యతకు, సరసమైన ధరలకు ప్రసిద్ధిచెందిన

* ఇనుప పెట్టెలు * ఉక్కుబీరువాలు

* క్యూపు బాక్సులు

లల్లూరాం అండ్ కో

నెలకెట్టివారి వీధి, : : విజయవాడ - 1.

“కొత్త పోరాట - మారుతి సినిమా కెదురుగా.”

మేనేజరు గుమాస్తాని పిలిచి
అసిస్టెంటుమేనేజరు ఏం చేస్తు
న్నాడని అడిగాడు.

“భార్యతో భోజనం
మాట్లాడుతున్నా” రనిచెప్పాడు.

“భార్యతోనేనని నీ కెలా
తెలుసు?”

“అరగంటనుంచీ మాట్లాడు
తున్నా ‘ఊ!’ ‘అవును’ అనే
కాని మూడోముక్క ఆయన
నోటివెంట రాలేదు; అంచేత!”

విశ్వకు వచ్చింది. ప్రైమునుకంటే వచ్చిన
ది వాలలో ఒండ్లులకు ఉడిపడింది
ఒరిస్తూ రావ్విం. ఆంధ్రరాష్ట్రంకూడా
అప్పుడే అడిగితే అవలెగా అవలెరించేది.
రమారమి 18 ఏళ్లక్రిందటనే
మనకు రావలసిన దీ రావ్విం. ఇంటి
ముందుకు వచ్చినదానిని కాలితో తన్ని వేసు
కున్నా మన్నారు. “సిరి రా మాకొలాక్ష
నేల?” అన్నారు. కాని, గాంధీమహాత్ముని
ఆశీర్వాదంలేకుండా ఆంధ్రరాష్ట్రం అక్కర
లేదన్నాము. స్వరాజ్యం వచ్చేవరకు
బ్రిటిష్ వారిని ఆంధ్రరాష్ట్రం కోసం
“దేవీ” యని “పావీ” యని
యాచించ వద్దన్నారు కాంగ్రెసు నాయ
కులు. కనుక, అటువంటి సందర్భంలో
మనము మన కాంగ్రెస్ దీక్షాసక్తిని విరమించి
ఆంధ్రరాష్ట్రంకోసం ప్రైమును కమిటీతో
పరస్పర సల్లాపములాడినట్లయితే, మన
కాంగ్రెస్ పతిభక్తి భంగమైపోయేది. మన
కాంగ్రెస్ పాత్రికత్వానికి విఘ్నం వచ్చేది.
పాత్రికత్వానికి లోపం లేకుండా, విఘ్నం
రాకుండా, అభివృద్ధులను పొందిన
నాళ్లం మనం. కాని, ప్రతించేసినా ఫలం
దక్కవలెనని ప్రవర్తించే నాళ్లంకాము.
ఇదే ఆంధ్రుల తత్వం. విఘ్నాల వస్తాయనే
భయం ఆంధ్రరక్తంలో లేదు. తుపాకీ కత్తి
మొన చూపినే తన రొమ్మిచ్చినవాడే
ఆంధ్రకేసరి. తుపాకులు బూరచేసినా ఫీరం
గులుబూరచేసినా పల్నాటిలో ఆంధ్రసత్యా
గ్రహాలు పరుండి (ప్రాణాలిచ్చారుగాని
పరువెత్తి పారిపోలేదు. బాగోలీలో పన్నుల
నిరాకరణ ప్రారంభిస్తే గుంటూరు జిల్లాలో
వెన్యెంటునే పెదపందిపాడు ఫీర్కాలో
పన్నుల నిరాకరణ ప్రారంభించారు.
క్విట్ ఇండియా తీర్మానం అమలుపరచ
డానికి ముందంజ వేసింది ఆంధ్రదేశం.

దానినే 1942 అగస్టు అల్లరులన్నాడు. ఈ
అగస్టు అల్లరులకు కాంగ్రెసు వాడు లే
కారణభూతులని ఆనాటి ఢిల్లీ ప్రభుత్వ
సభ్యుడైన టాటెన్బాంగారు చాటించారు.
ఆంధ్ర కాంగ్రెసు ప్రముఖులు తయారు
చేసిన విప్లవకార్యక్రమమే దేశమంతా అనుస
రించిందని టాటెన్బాంగారు చాటుగా
ఒకమాట అత్యంత అన్నాడు. తెనాలి సేషన్
ఆనాడు తెలుగు సీమలో దివ్యజ్యోతిగా
ప్రజ్వలించింది. ఫీరంగి అంటే, శత్రువు
అంటే జడియని తెలుగుజాతికి విఘ్నం
అంటే భీతి ఏరీతిగా ఉంటుంది?
విఘ్నములు వస్తాయనే భయంతో విఘ్న
శ్యురుణ్ణి ఆంధ్రుడు ఆరాధించడు.
భయంతో గడగడలాడుతూ గజానుగని
కొత్త తత్వం ఆంధ్రత్వంలో లేదు.
భక్తితో ఏపని చేయమంటే, ఆపని చేస్తాడు
ఆంధ్ర పుత్రుడు.

గణపతికి మొక్కుని ఆంధ్రుడు
ఉండడు. గాణాపత్యంలో ఆంధ్రులను
విశ్వాసం గణనాతీతం. ఒక్కొక్క గణము
నకు ఒక్కొక్క నాయకుడు ఉండవచ్చు.
బహు నాయకత్వంలో బహుమానం పొంద
దగినవాళ్లు ఆంధ్రులని బహుకాల పరిహాస
నాక్యం ఒకటి పరిపాటిగా ఉంది. కాని,
ఎన్ని పార్టీలు ఉంటే అన్ని నాయకత్వాలు
ఉండకూడవు. పార్టీ ప్రభుత్వపద్ధతి అనేది
ప్రజాస్వాతంత్ర్యం ఉన్నంతికాలమూ
ఉండవలసిందే. ప్రజలు స్వతంత్రంగా
రాజకీయ వ్యవహారాలు ఆలోచించగల
సమర్థులైనప్పుడే అనేక స్వతంత్రాభి
ప్రాయాలు ఏర్పడతాయి. వివిధ స్వతంత్ర
రాజకీయ సిద్ధాంతాలతో వివిధ రాజకీయ
పక్షాలు ఏర్పడతాయి. వివిధ నాయ
కత్వంతో వేర్వేరు జనసంఘములు వేర్వేరు
గణములుగా వడివడిగ విడిపడి పోవడంలో
వింతలేదు. ఆయా జనగణములు ఆయా గణ
నాయకుల ననుసరిస్తూ ఉంటాయి.
ప్రజలలో రాజకీయ జ్ఞాన ప్రబోధం
ఎక్కువైనకొలది, స్వతంత్ర రాజకీయ పక్ష
ములు వృక్షశాఖులవలె విస్తరిస్తాయి. ప్రజా
స్వాతంత్ర్య వృక్షము విస్తరించి వికసించి
నప్పుడే జనగణశాఖలు వేర్వేరు పక్షము
లుగా ప్రవర్తననమాతాయి. కనుక, ఆంధ్ర
జాతిలో యీ బహునాయకత్వం అప్రయో
జకత్వం కాదు. చేవకలిగి కోవగా పెరుగు
చున్న ప్రజాప్రబోధం యీ బోధి వృక్ష
మని బుద్ధిమంతులు గ్రహించాలి. ప్రజా
స్వాతంత్ర్యం వర్ధిల్లాలంటే, గణనాయక
ఉపాసన వృద్ధికొవాలి. గణనాయకుని
యందు భక్తి లోపించకుండా పత్రి లోపిం
చకుండా పూజలుజరగాలి. పెట్టెలునిండిన
వోటుపత్రాలే గణనాయకునకు ధర్మత్ర

రచయిత: మీ విమర్శ
చూస్తే నా కథ శీర్షిక మీకు
నచ్చలేనట్లుంది.

విమర్శకుడు: కాని నా
ఉద్దేశ్యం ఆ శీర్షికలో చాలా
అందమైనది.

రచయిత: మరైతే విమ
ర్శలో అట్లా వ్రాశారే?

విమర్శకుడు: అంత అంద
మైనశీర్షిక మీ చేతిలో పడి
చిత్రపథ అయిందే అని బాధ!

— క. పి. రావు, ఏలూరు.

ప్రేతికరం-ప్రజాస్వాతంత్ర్యాభివృద్ధిని
గణాధిపతి.

“జనగణ మన అధినాయక”

అని భక్తితో పాడగల ప్రతి భార
తీయుడూ గణనాయకుని స్మరిస్తు
న్నాడని గ్రహించాలి. ఇంటి కొక
గణనాయకుడు వెలసినా మనకు భయం
లేదు. ఎందుచేతనంటే, మన భారత ప్రజా
స్వాతంత్ర్యానికి ఒకటే జెండా. దేశం
ఏమిగంటి పెద్దదికొవచ్చు. భాషారాష్ట్రాలు
ఎన్ని వెలసినా ద్వీపభావాలు ఏర్పడవు.
“ఏకదంతం మహాకాయం” అనేది మన
భాషారాష్ట్ర తత్వవేదాంతం. ఒక్కటే
జెండా క్రింద యంత భారీ భారతీదేశం
అంతా నిశ్చలంగా నిర్విఘ్నంగా, విఘ్న
శ్యుడంటే కూడా భయంలేకుండా భక్తి
ప్రపత్తితో సిరిసంపత్తితో చిరంజీవిగా
ఉంటుంది.

ఆరంభిస్తే విఘ్నాలు వస్తాయనే
భయంతో ఆరంభించని పిరికిపండులు కూడా
ఆంధ్రులు.

“జనగణ మన అధినాయక జయహే”

అనే భక్తితో దేశభక్తితో గణనాయకు
పాసన చేసేవాళ్లు ఆంధ్రులు. శత్రువు అంటే
భయంలేనివారికి విఘ్నం అంటే లెక్క
లేదు. అందువల్లనే ప్రారంభించిన ఉద్య
మాన్ని విరమించరు. ప్రారాభ్యార్థము లుజ్జ
గింపరు సుమీ ప్రజానిధుల గావునన.

సంపూర్ణ శతక సాహిత్యం

* 40 పుస్తకాలలోనూ..
14 సంపుటములుగానూ..
తెలుపడినాయి! బివరాలను..

దేశికవిత్తామండలి, విజయవాడ

లాజీనామా

అఫీసునుండి మాంచి విసురుమీద ఇంటికి వచ్చిన రామారావు ఒక్కసారి చల్ల బడిపోయి పిల్లల గవచివగా ఇంట్లో ప్రవేశించాడు... రాత్రి భోజనాల సమయం దాకా ఎవరికీ కనబడకుండా దనుకున్నాడు. పీలయితే భోజనం తిండిగారి కంటే ముందయినా తిరువాతయినా కాని చెప్పి, మరునాటి వుదయం దాకా ఆయన కనబడకుండా దనుకున్నాడు. కాని అదేం ఖర్యమా, ఇంట్లో అడుగుపెట్టగానే సావిత్రి పచ్చాచార్య ఆయన కనబడ్డాడు! ఈ సమయంలో ఆయన ప్రదేశంలో సాధారణంగా వుండరు. బుర్ర వంజేసుకుని, ఊరే అనకుండా నెమ్మదిగా మేడమెట్లెక్కిండు. ఇత నిలూ ఇంట్లో దూరిన వరసని బట్టి ఎక్కడో చిచ్చుముట్టుకుందని భయ్యకాస్త్రీగారి కనుమానం వేసింది. లేకపోతే కాడిలా వుండడు.

“ఏమిటోయ్ కథా కమామీమ? అలా తయారయ్యావ?” అన్నాడు. రామారావు గతుక్కుమన్నాడు. ఒక్క అరనెకండాగి మళ్ళా ముందుకి సాగాడు. పిడాఫీసులో ఎవడితోనో జబ్బలాట పెట్టుకున్నాడు. అందుకు సంజేహం లేదు. “ఊరే. అయితే ఉద్యోగం వదిలేసినవన్నీ చూట. ఇలాంటి పనేదో చేస్తావని, నే ననుకుంటూనేవున్నా.” రికార్డు ట్రెములో ఎక్కిన మెల్లన్నీ రెండంగలలో క్రిందకి డాక్ తిండిగారిముందు నిలబడ్డాడు.

“మీ కథా తెలిసింది?”

“ఛా, అదేం ప్రశ్న? నీకంటే ముప్పయి సంవత్సరాలు ముందు పుట్టానన్న సంగతి మరిచిపోకు. నీవాలకాన్ని బట్టి ఆమృతం గుర్తించలేవా? ఇంతకీ అసలు జరిగిందేమిటి?” తనకంటే ముప్పయ్యేళ్లు ముందు పుట్టడంవల్ల, ఆయనవన్నీ ఎలా వూహిస్తున్నారో రామారావు కర్ణంకా లేదు. ఇది మొదటిసారికాదు; ఎదుటి వాడిముఖ కవలికల్పిబట్టి జరిగిందా యన వూహించేయడం.

“నన్ను మామే నేజరు ఫూల్ అన్నాడు.”

“అంటే నువ్వేమన్నావు?”

“నేనే నేమిటి అంత తిమ్మవ తిన్నవాడిని? నేనుఫూల్ అయితే నీవు మాడింతలు

ఫూలువి. నీ ఆఫీసులో పనిచేస్తున్నాను కదా అని నీ ఇష్టం వచ్చినట్లు వాగితే సహించను. సభ్యతకోసం వెనుకా ముందు లాలోచిస్తున్నా కాని లేకపోతే నా... ఇదిగో నా రిజిస్ట్రేషన్ అని ఆ కాగితం వాడి ముఖాన్ని కొట్టి చక్కా వచ్చాను.”

“నుంచిపని చేశావు. నా కొడుకుని నానా మాటలన్న దౌర్భాగ్యం డెవడు? సభ్యత, గిభ్యత, మూలకీ నెట్టి డొక్క చీర్మి ఎండబెట్టి చాకపోయావ?” అంటూ చాలా తీక్షణంగానే చెప్పారు. అప్పుడే బయటికి వచ్చిన నీతి మృగాడు. “ఇంక నేం? ఆ వీరపుత్రుడిని కన్నదా వీరమత! ఇప్పుడు మాత్రం మించిపోయిందేమీ లేదు. ఇద్దరూ కోరినీ ఆ పని కాస్తా పూర్తి చేసేరండి. వాడి వూళ్ళోనే వుంటా డెక్కడో అక్కడ అన్నాడు.”

“మీకు బాగా వేశాకోశంగా వుంది.”

యం. యన్. ప్రకాశరావు

“వాడిని తిన్నడం విషయం రథవా తాలోచిద్దాం. వాడిని నువ్వెందుకు పూలన్నావ?”

“మరి నాకంతకోపం వచ్చింది.” రామారావు చిన్న పిల్లవాడిలా ఫీలయ్యాడు. తను చేసింది కొంపతీసి తప్పేమో. లేకపోతే నాన్నగారంత ఆరాట తీయరు. తను సరయిన పని చేస్తే, “అయిపోయిందేదో అయిపోయింది. ఆ విషయం మర్చిపో” అని ఒక్క నిమిషంలో తేల్చేస్తారు. ఇలాంటి సంభాషణ తను తప్పు చేసినప్పుడే జరుగుతుంది. చిన్న పిల్లవాడిలా తాను చేసిన పని సమర్థించుకుంటున్నాడు.

“నీకంత కోపం వచ్చింది కనుక అతన్ని మాడింతలు పూలడమే కాకుండా, డొక్క చీరేస్తానని హామీ కూడా ఇచ్చావు. మరి నీ న్నతను పూలెందు కన్నాడో?”

ఇంక లాభించలేదు. జరిగిందంతా చెప్పి య్యలిస్సండే.

“నాలుగు రోజులక్రితం ‘స్నేహ కేసే కే’ అండే ‘వేకిమ్మే కే’ వారి ఆఫీసుకి పోయి ఏదో పనిచేసుకుని రమ్మన్నాడు. నే వెళ్లిన

పని అవలేదు. దానికోసం, ఆరేండ్లనుండి నేను శ్రమపడి చేసిందంతా మర్చిపోయి, ఎప్పిషెన్సీనిగురించి, దాన్నిగురించి, దీన్నిగురించి, వాగడం ప్రారంభించాడు. నే నేదో సమాధానం ఇచ్చాను. చివరికి వాడిం పెరిగి, ‘మీరింత ఫూలని నే నెప్పుడూ అనుకోలే’ దన్నాడు. నాకు పోట్లు ముండింది.”

“ఓరి కుర్రకుంకలూ, ఈ మాత్రానికే ఇంత రాధాంతం?”

“ఇదొకటే కారణంకాదులండి. రోజూ ఆఫీసులో ఎవర్నో ఒకరిని వేపించుకుని తింటాడు. నా కనలే పోట్లుమంటగావుంది. ఈవార సన్ను ఆవిధంగానే ట్రిబ్ చేసే సరికి నాలుగూ అంటించేసి వచ్చేకాను.”

“నీవు చేసింది నుంచిపని కాదురా, ఇద్దరూ కోపాతిశయంలో ఏదో అనుకున్నాడు. మామూలు పరిస్థితులలో అలా జరిగివుండేది కాదు. ఈ కోపమనే ది మానవుడికి పెద్దకీత్రపు. అది మనిషిని పశుప్రాయాల్లో చేసేస్తుంది. ఆ సమయంలో వివేచనా జ్ఞానం నశిస్తాయి. అందుచే తబ్బాయీ, కోపంలో ఎవడయినా ఏదైనా చేస్తే వాడి పతనానికి సానుభూతి చూపించాలిగాని, ఆగ్రహించకుండా.”

“ఎదుటివాడన్న మాటలు మింగేసి, చివరకి భేంక్కు అని చెప్పి వచ్చేయడం నా కీర్తికిని మించింది.”

“ఎదుటివాడన్న మాటలన్నీ మింగి చివరకి భాంక్కుని రావడంకాదు. ఎదుటివాడు మాటలు మింగించడం ప్రారంభించేసరికే, భేంక్కు అని బయటికి పోవాలి. తాత్కాలికంగా అదా వ్యక్తికి కొంచెం మేక కలిగించినా, చివరకి బుర్ర చల్లబడ్డాక, ఆ పని కెంతయినా మెచ్చుకుంటాడు—సహృదయుడయిన ఆఫీసరయితే.”

“మావాడేమీ అంత సహృదయుడుగా నుకు కనబడటంలేదు. మాడండి, కొందరి వ్యక్తుల కేసువుతుందంటే, వాళ్ళ హోదా పెరిగినట్లు హృదయంకూడా పరిపక్వం పొందదు. దాంతో క్రిందవాళ్ళని విడిపించడమే ఎడ్మినిస్ట్రేషన్ నే తప్ప అభిప్రాయంతో కొట్టుకుంటూ వుంటారు. మా వా

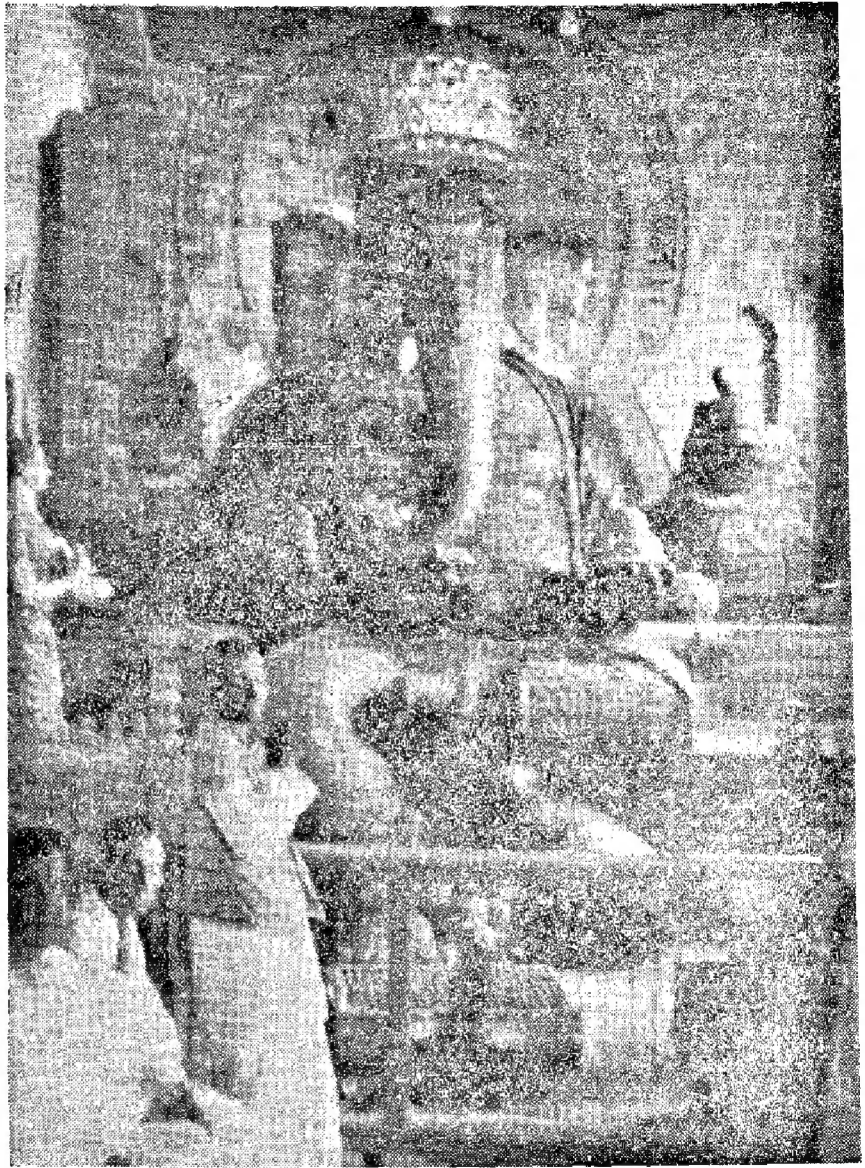
దా బాపతుకి చెందినవాడని మా అందిరి దృఢవిశ్వాసం."

"ఎవరు సత్యనారాయణ? అతను తానీ ల్లారు కృష్ణారావుగారి కొడుకు కాదా? ఆయన తానీ ల్లారుగా వున్నప్పుడు నే నెకంటెంటుగా వుండేవాడిని, మా ముప్పయి ఏళ్ళ సర్వీసులో ఒక్కసారి రెబ్బలగుళ్ళలేదు. పల్లెత్తునూ బతుకోలేదు. ఆ రోజులు తిగి రావు. ఊర్, ఆయిండ్లో అయింది. ఇంక ముందేం చేస్తావు?"

"ఇంకా ఆలోచించలేదు. కానీ ఇంకోచోటెక్కడయినా ప్రయత్నం చేస్తామనుకుంటున్నా."

"అవును, ఇంకోచోటెక్కడగం చేయాలనివుందా? అక్కడింతకన్న అర్థాన్నిగా వుండదని నమ్మకమేమిటి? అసలు నోఖరి అంటేనే ఇంతి. కానీ మనజ్జోటి మటుంటిమల కిది గట్టిగా జరుగని అంటించ దింది. లేకపోతే ఇరగదు. అందుచేత అభిమానాలు అపే ఖాతికాలని మూలకి నేట్రేసివుంటే, అధమం మానసిక శాంతి వినాలభిస్తుంది. వాటిని గురించి ఆలోచిస్తున్నకొలది మన పరిస్థితికి కృంగిపోవం తిప్పు వేరే లాభించలేదు. అక్కడ వుండే కంటా ఏదో జరిగింది. ఇప్పుడు ప్రకాంతంగా ఆలోచించుకో. నీవు చెంది మించింది నీకుతోస్తే, జరిగినదానికి విచారించకు. ఇదిపోతే ఇంకో వుద్యోగం వస్తుంది." అని శాస్త్రీగారు కండువా వేసు గుని బయటకి పోయారు.

రామారావు కిప్పుడు నిజంగానే బుర్ర పోయింది. వాన్ని గారే ఏదో వొకటి కేల్చి చెప్పేస్తే ఎంతయినా బాగుండేది. ఆయన నెప్పడూ ఎవరికీ తప్పు సలహాలు ఇవ్వడం తనూ దూడలేదు. ఇలాంటి పరిస్థితులలో వీటికోవోయి, ఒంటరిగా వోమూల ప్రకాంతంగా ఆలోచించడం మంచిది. కానీ రామారావు కౌభాగ్యం దక్కలేదు. ఇంటినుండి రెండడుగులు వేకాడోలేదో, వోమూలనుండి సుబ్బారావు, ఇంకోమూల నుండి వెంకటేశ్వర్లు వూడి పడ్డారు. ప్రపంచంలో ఎవరియితే యావాళీ కలవ కుండా వుంటామనుకున్నాడో వాళ్ళే వూడిపడ్డారు. భూమినుండే ఈ నమూనా వాళ్ళని ఏరిపారేస్తే, భూలోకం ఇంతకంటె నందవవంగా, ఆనందంగా వుంటుందని రామారావు ప్రాణం. ఇంకచిల్లని తప్పించు కోవం అసంభవం. వీల్చిద్దరూ చాలనలు శివ రావు దొంగకుంటూ వచ్చేశాడు. వచ్చినవాడూరుకున్నాడా, "ఏమి గోయి కోక న్నాలూ, అలా తియారయ్యావ?" అని ప్రారంభించాడు. దీనికి సుబ్బారావు,

ఉజ్జయిని గజేశ్వరాలయంలో వినాయక విగ్రహం

పోటా: ఆర్. బుచ్చివీరయ్య—నీకిందరావాడు.

వెంకటేశ్వర్లు, "అవును" అని అసంగతిమేం కనిపెట్టలేదు"ని ఒకడూ, "కడుపు నెప్పగా వుండేరా" అని ఒకడూ, "కాఫీ మేమే ఇప్పిస్తాం లేరా" అని ఒకడూ, ఇలా ప్రారంభించారు. ఇంకోవ్యవయితే సావ కాశంగా వివేచాజ్ఞేమా కానీ రామారావు ఈనా డాస్తితో లేడు.

"మటవ్, నేను ఉద్యోగానికి రాజీనామా ఇచ్చేశాను."

అది వాళ్ళమీద బాంబులా విసరాలని రామారావు ఉద్దేశ్యం కాదు. కానీ ఇందు

మందు అంతకంటే జరిగింది, "నాల్" అంటూ భూమికి సరిగ్గా ఆరంభకాల ఎత్తయినా ఎగి రాడు సుబ్బారావు. "నీమూలలో రాజీనామా అనే పదం వినిపించినట్లుంది. బహుశా: నేను పొరబాటు వినివుంటానులే" అన్నాడు వెంకటేశ్వర్లు.

"కాదు, నీవు సరిగ్గానే విన్నావు." అని అతి సీరియస్ గా చెప్పాడు.

'కథ మొదటినుండి ప్రారంభిస్తే నే కానీ మూలేదు. ఇలా మధ్యలో వాపేతురాలు వరులే ఎలా? అందుకు నే, ఏమిటి కథా,

★ రాజీనామా ★

కామామిష? అంటారు పెద్దలు." అన్నాడు శివరావు. వీడిదగ్గరున్న కోగమే యిది. ప్రతిది అతి జాగ్రత్తగా పరిశీలించాలంటాడు. రామరావు జరిగింది చెప్పాడు.

"శివరావురా సోదరా. ఆంధ్ర పుత్రుడవు. మరొకరు నిలబెట్టావు. ఈనాళ్ళ తీసుకొని పనిపెట్టావు" అని జబ్బు విరగొట్టేశారా పేర నెలువ్వయం.

"అంతా బాగానే వుంది. కాని మీ నాన్నగారు, నీవు చేసింది తప్పున్నారు కనుక అది తప్పే అయివుంటుంది. యీ ముసలాళ్లున్నారేం, వీళ్ళు చాలా నిజం మాట్లాడుతారు. ఒకసారి మా అమ్మ మేము చెప్పిందంటే..." అంటూ ప్రారంభించాడు శివరావు.

"అదుగో ప్రారంభించావురా మీ అమ్మమ్మ కబురు." అంటూ కొరకొరా, చురచురా చూడారు మిగిలిన మిత్రులయం.

"అమ్మమ్మ కబురంటే అంత చేరాకో కొండా వుండేమోయో? ఈ ముసలివాళ్ళు మనం చూచిన భూతాన్ని, దూస్తున్న వర్తమానాన్ని చూడారు. ఎన్నో మార్పులను వాళ్ళ జీవితకాలంలో చూడారు. అవన్నీ సమస్యయిందేనీ, మంచి, చెడ్డూ లేవు సుగోళుగుతారు. ఇంతకీ నే చెప్పేది అద్దం చెప్పక వినండి. భోజన సమయంలో ఉప్పు చూచేటట్లో ఎవరైనా వేస్తే, మా అమ్మమ్మ తేగ దెబ్బలాడేది. అలా వడిస్తే, ఆ వడించిన వ్యక్తి, వడింపించుకున్న వ్యక్తి తమ్ముకు వస్తారుట..."

"అబ్బబ్బ, నీ పురాణాలు వికే వోపిక నాకు లేదు. అందులో యినాళ్ళ అసలు లే"దన్నాడు రామరావు.

"ఏనా జేమయిందనుకున్నార..."

"ఏమోయ్, నీ చెవిలో వుండో? చెబుకుంటే వినకే? ఈ గొడవ..."

"నేను భోజనం చేస్తూ, ఎడమ చేతితో ఉప్పు తీసికుని కుడిచేతిలోకి వేసుకున్నా. నమ్మండి, సరిగ్గా ఒక్క నిమిషం గడిచిందో లేదో, ఒక దోమ కుడిచేతిమీద వ్రాలడం, ఎడమచేయి లేచి, కుడిచేయిపైన పడిమని వోకటిచేయడం జరిగింది! దోమయితే నిగిరి

పోయింది, కుడిచేయిమాత్రం కందిపోయి మంటెక్కి పోయింది."

అంత సీరియస్ మూడోలో వుండేకూడా, నవ్వుకుండా వుండలేకపోయాడు రామరావు. ఇదయ్యాక నలుగురూ, మూడేసి కప్పులు కొట్టి ఆరేసి గాములు నీళ్ళు, రెండు పెట్టెల సిగరెట్లతో ముందం చేయాలా ఆలోచించారు.

"వాడు నిన్ను పూలన్నండుకు తీమావని పత్రం ఇచ్చుకుంటే నీవు తిరిగి జేరిపోరా" అని ఒక్క నిమిషంలో ఆతిసులభంగా సలహా ఇచ్చేశాడు సుబ్బారావు.

"ఏదీకావు లేవోయ్. వీడికి వాడిస్తాడనుకో. మరి వాడిని, వీడు మూడింతలు పూలన్నండుకు వాడికి వీడు మూడింతలు ఎపాలకీ యివ్వొద్దా? పైగా వాడు బాస్. వాడు వీడి కపాలకీ ఎందుకీస్తాడూరా సుబ్బారాయణ్డా?" అని ఆవాదాన్ని తునా తునకలు క్రింద ఖండించేశాడు శివరావు. రామరావుక ఆలోచించడం మానేసి వాళ్ళ చేతుల్లో పెట్టేశాడు. ఆరేళ్ళందులో పనిచేశాక, క్రొత్తదాంట్లో ప్రవేశించడమంటే ఎలానోవుంది. ఆ వాతావరణానికి తా సలవాటు పడిపోయాడు. చివరికి ఘోషలనైనా పని మిగతావాళ్ళు నిశ్చయించి ఆరేనికి తెలియజేశారు. దాని ప్రకారం, రామరావుని కనుక ఆ మేనేజరుగాడు అపాలకీ అడగకుండావుంటే, ఇతను తిరిగి ఉద్యోగంలో ప్రవేశించడమవు. వీళ్ళని వదిలించుకోదానికి రామరావండు కోగీకరించాడు. కాని అది పనిచేస్తుందని రామరావుకి నమ్మకంలేదు. రేపు తను మామూలుగానే ఆఫీసుకి వెడతాడు. మేనేజర్ కనుక తన రెండ్రుకారన్నంతటి సహృదయుడైతే, కోపాలికలలో జరిగినది మరచిపోయి, తనని తిరిగి అంగీకరిస్తాడు. తేలికపడ్డ హృదయంతో ఇంటికి జేరాడు.

* * *
సరిగ్గా ఇదే సమయానికి, ఎక్కడా కోగమిచ్చు కంపెనీ జనరల్ మేనేజరు సత్యనారాయణ తన ఇంట్లో దెబ్బతిన్న పురిలాగ పురుకుకున్నాడు.

"నన్ను పూలంటాడు? నా దంతర మేమిటి, నా అంతర మేమిటి? ఈద్వితంతే తనదానికి గింజలులేని సంక, నోటికొచ్చిందల్లా కూస్తాడా?"

"ఏమిటోయ్, మీ అంతరాల్లో లేదా? నీరెండ్రు తనవెల్లించేసి నాలుగుగంటల సంతాపించి నిన్ను మాత్రం వదిలించి,

పలుకుబడి వుపయోగించి వుపయోగం వేయించాడు కనుక యీవా లెలావున్నావ్. కొందరు కొందరు పొరబాటున ఇంతివున్ను తిరిగిండ్లులోకి పుడతారు. అదంతా తమ ఘనతే అమనుని మూర్ఖత్వంలో వుంటారు. స్వకే క్రితో పైకి వచ్చిన వాళ్ళు చాలా అరుదు."

"ఆరే, పరిస్థితులను కూలిస్తే మాత్రం, తెలివితేటలు లేక ఆత్మరం అంటనివా రెంత మంది లేరు? అటువంటివాళ్ళెంత ఆర్థికబలముంటే మాత్రం పైకి రాగలుగుతారా?"

"ఎందుకు రారు? తండ్రి తాతలు సంపాదించినదానితో దగ్ధగా కొడులో తిరుగుతారు. పెద్ద భవనంలో నివసిస్తారు. తెలివితేటలుండి, కష్టపడి పనిచేసి, వ్యక్తిత్వం నిలబెట్టుకున్న వ్యక్తి ఇవేమి లేకుండా ముగిసాడున్నాడు. సరే యీ దర్ప ఇంకో కోణాకి వాయిదా వేస్తాను. ఇంతకీ ఆ మర్రాడు పనిలా చేస్తాడా?"

"మా ఆఫీసులోకల్లా కష్టపడి పనిచేసేదత నొకడే - చాలా తెలివయినవాడు. అతనికి చేతకాని పనిలేదు. అందుకునే అతన్ని వివేకవం నా కంటే మనస్ఫురించటంలేదు, అందుకే యీ ఆలోచనంతా."

"ఎఫీషెంటుగా పనిచేసే వాడికి కొంత మార్గిన వదిలెయ్యాలిరా అ బ్బాయి. అటువంటివాళ్ళని నానామాటలూ అంటే పడరు. ఎందుకంటే వాళ్ళు సంపాదించే ప్రతి పైసా పనిచేసి సంపాదిస్తున్నారు. అందులో ఎవరి మెనార్చానీ యేమిలేదు. మా ఎకంటెంటు శివయ్యకాస్త్రి, కర్తీలాంటి మనిషి - పనిలో దిట్ట, లంచాలు, గించాలూ అలా ముట్టేవాడుకూర్చు. ఒకటి రెండుసార్లు నేనా పాపపుపని చేశాను. అందుచే నైతికంగా అతినికంటే న్యాయ శోధిలయేవాడిని. ఒక నాడే మయిందో తెలుసా? నీలాగే నేనూ అధికారమదంలో అతన్నేదో అనబోయాను. చేతిలోని పైలు కట్కున బల్లపైన పడేసి వెళ్ళిపోయాడు. నాకు తగని కోపంవచ్చింది. కాని మరునాడతనేవచ్చి, 'మావండి కృష్ణరావుగారూ, నిన్న మీరేదో అంటావుంటే, నాకూ చాలా కోపంవచ్చింది. కోపంలో ఏమంటానో నాకే తెలియలేదు. అటువంటి

కుష్టు ★ బొల్లి

వగ్గరా మేహమచ్చలు, పెగ, నవాయి వ్యాధిలక్షణాలు గురించి దిక్కు. క్యాబరూ ఉరితము, సంహత జి. వి. రెడ్డి & కో. (రిజిస్టర్డ్)

"తాన్మరా క్రమము"
గోపాలపురం, తూర్పుగోదావరి.

దాంపత్య రహస్యము
ఇది ప్రాచీన అసలు కోక్కుగ్రంథం (హాటలోగో) 258 పుటలు పుస్తకం వెల రు. 2/- హాస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకం D. S. మిత్రా & కో. 15 బీటూ, మద్రాసు-1

ప్రమాదం జరగకుండా నేనే వెళ్ళిపోయాను. అప్పటికి నా కోపం తగ్గిపోయింది. హోదాలో తేడా వున్నప్పటికీ, వ్యక్తిగతంగా ఇద్దరం సమవుద్దరిం. ఒక మెట్టింకా నేనే తక్కువ. అప్పటినుండి మా మధ్య ఏ వివాదాలూలేవు. ఇప్పటికీ ప్రాణస్నేహితులమే. అంటూ గతంలో మధురమృత్యులని నెమరవేసుకున్నార తాసిల్దారుగారు.

“అయిన కొడుకే యితడు.”

“మరి చెప్పవే? తండ్రికి తగ్గకొడుకు. కాస్త్రీ కొంచెముందు వెనుకలాలోచించేవాడు. ఇతనిది కొంచెం వుక్కురక్తం. అయిందేదో అయింది. ఇంతలో తన చేతికి ఇంకో దొస్తాడు.”

“అంతేలేండి. కాని ఇలాంటివాడు దొరుకుతా డనుకోను. అయినా ఇలాంటి అసభ్యవర్తనం సహిస్తే ఆఫీసులో వాక్కునిమిషం పనిచేయలేం.”

చిక్క సంభాషణలూ ఎంతవేపు సాగేదో కాని ఇంతలో కాస్త్రీగారే వచ్చారు. కొడుకు చేసినపనికి బహుశః తుమాపణ చెప్పగోదానికి వచ్చేజేమా ననుకున్నాడు తునేజరు సత్యనారాయణ. కొడుకుని పూలన్నందుకు తనకొడుకు అంటు మాడటానికి వచ్చాజేమా ననుకున్నాడు రిత్తెగు తాసిల్దారుగారు. తాను వచ్చిన సనేదో అలస్యంలేకుండా, ఉపోద్ఘాతంలేకుండా ప్రారంభించడం కాస్త్రీగారి అలవాటు. యీ కుర్రవాళ్ళే చెబుటలు కనుక్కుపోదామని వచ్చారు. రామం కథవిన్నాడు. ఇంక సత్యం కథవిసాలని వచ్చారు. కుర్రాడి ననిపించుకోడం తన కిష్టంలేదన్నట్లు అదోలా మాచాడు సత్యం.

“అలాదూస్తే లాభంలేదు. నీకే నేకలో మేనేజరు గిరి మాడగిర్రా? కానీ యీ అసలు కథేమిటో?” తండ్రిగారికి వ్యతిరేకంగా చెప్పడం సత్యానికి అలవాటులేదు. అయిన తన తండ్రిగారికి మిత్రుడవు నే తానింక చేసేదేమోలేదు. అందుచే జరిగిందంతా చెప్పాడు.

“మానాదూ అదే చెప్పాడు. తమ తమ పనుల్ని సమర్థించుకోదానికి అబద్ధాలు చెప్పారాకారు. చాలా సంతోషం. తప్పి వరిదయనా, వేరే దురుద్దేశాలు లేకుండా మా వాడే పాలజీ ఇచ్చుకుంటాడు.” తండ్రి కొడుకు లిద్దరూ తెల్లబోయారు.

“మా వాడి ఉద్యోగం. పోతుందని భయంతో యీ పని చేస్తున్నానని అనుకోకండి. నాకూ మీకూ వుండే స్నేహానికి కుర్రాళ్ళ పనివల్ల భంగం కలుగకుండావుండటానికి, వాళ్ళిద్దరిలోనూ ద్వేషబీజాలు లేకుండావుండటానికి యీ పని చేయ

స్తున్నా. పొరబాట్లందరూ చేస్తారు. కాని విజ్ఞాలు వాటిని గుర్తించి సమర్థించుకోదానికి ప్రయత్నిస్తారు.”

“సరే నాకేమీ అభ్యంతరంలేదు.”

“ఒరేయ్ నీవు కాస్త వుండు. ఆయన భావం నీకర్థమయిందా? వేరే చెడుభావాలు లేకుండా అతనిచే అపాలజీ యిప్పిస్తామంటున్నారు. అంతేకాని నీచేత పోలని పిందుగున్నాక నీ ఆఫీసులో అతను పని చేస్తాడనికాదు. నాలుగుకోజలయాక ఇంతకంటే మంచి పరిస్థితులలో అతను తిరిగి రాజీనామా ఇస్తాడు. అందుచే అపాలజీలూ వద్దూ, ఏదీ వద్దూ. ఏమీ జరగనట్లు గట్చిట్గా ఎవరిపని వారు చేసుకోండి.”

“అలా అయితే ఇంక ఆఫీసులో మిగతా వాళ్ళుచేత పని చేయించుకోలేను.”

“అదే పొరబాటు. ఆఫీసులో పనిసాగాలంటే క్రిందవాళ్ళని ట్రైన్ చేయడం ఆఫీసుకి తెలియాలి. నీలాగే వాళ్ళూ మానవులని గుర్తించుకుని, వాళ్ళ మంచి చెడూ, కష్టం సుఖం చూస్తూంటే, వాళ్ళు నువ్వంటే భయపడడం మానేసి, నిన్ను గౌరవిస్తారు, ప్రేమిస్తారు. కుర్రాడివి, ఇది గుర్తించివుంటే యిత రాధాంతం జరిగేదికాదు.”

“మరి మధ్యమధ్య ఏదో విసుగు లో ఏదైనా అంటే, వాళ్ళిలాగ నేనా నడవవలసింది?” తండ్రిముందు ఇంత కుర్రాడిలా మాట్లాడినందుకు సత్యానికి ఆశ్చర్యం కలిగింది.

“మీ వాన్ను గారనుభవంతో చెప్పారు. ఆయనన్నట్లు చేసిమాడు, ఇంత అల్లరి జరుగుతుండేమా?”

“సరేరా సత్యం, ఈ వాళ్ళ జరిగింది మిగతావాళ్ళకి తెలియల్సిన అవసరంలేదు. నీకూ అతనికిమధ్య జరిగిన ఘర్షణ, ఆఫీసులో యింకెవరికీ తెలిసివుండదు. అందుచే రేపు అతను ఆఫీసుకి రాగానే, ఏదో మామూలు ధోరణిలో పిలిపించి ఆ రాజీనామాపత్రం, అతని చేతులో పెట్టి, చిరునవ్వు నవ్వయి.

అంతా అయిపోతుంది. ఏమంటారు కాస్త్రీగారు?” “అలాగే కానివ్వండి.” ఆ రాత్రీ కొడుకుతో యీ ప్రసంగం తీసిగు రాలేదు కాస్త్రీగారు.

మర్నాడు ఆఫీసులో మేనేజరు తన రిజిస్ట్రేషన్ కౌగితం తన చేతిలో పెట్టి, చిరునవ్వు నవ్వే సరికి, రామారావు తెల్లబోయాడు. మేనేజరుని తాను పొరబాటుగా అర్థంచేసుకున్నా జేమా. అతనింత విశాల హృదయుడా? రామారావు ద్రవించిపోయాడు. “థాంక్సు. నిన్న జరిగిన సంఘటనకి చాలా విచారిస్తున్నా. మీరు తుమించాలి.” కోరకుండా అపాలజీ వచ్చేసరికి సత్యనారాయణ చాలా ఆశ్చర్యపడ్డాడు. వాన్ను గారన్న మాటలు నిజమా? ఇతని దగ్గరనుండి తుమాపణ చెప్పిండు గోడం కచ్చమని తనకి తెలుసు. మరి యీ వైపరీత్య మేమిటి? ఇంతటి ఉత్తేజుడిని నిన్న అన్ని మాటలని చాలా అన్యాయం చేశాననుకున్నాడు.

“ఆ కానికేంలేండి. తప్పంతా మీ వాక్కురిజేకాదు. ఆ, అది సరే. ఒక్క మాట. ఈ విషయం ఎవరికీ తెలియనియకండి.” ముఖాముఖి అపాలజీ ఇవ్వకపోయినా నిన్న జరిగినదానికి బాధ్యత తన మీద కూడా వుంచుకున్నాడు. రామారావింకా ద్రవించిపోయాడు. తునేజరుమాట లర్థం చేసుకున్నాడు. అలా తన నెందుకు కోరాడో వూహించుకో కలిగారు.

సాయంత్రం తిరిగి మిత్రులతో కలసి నవ్వుడు, “నేనే అపాలజీ ఇచ్చాను. దాంతో అన్నీ సద్దుకున్నాయ”ని చెప్పాడు. ముఖ్యారావు, వెంకటేశ్వర్లు, కొంచెం తెల్లముఖం చేరారు. నవ్వుతో తిట్లుతిట్టినా ఎన్నయినా మానవుడు సహిస్తాడని చిక్కంకా తెలియదు.

టెలిగ్రఫీ కోర్సు.

మొదటి బ్యాచ్ పూర్తియైనది. త్వరలో రెండవ బ్యాచ్ ప్రారంభమగును. నీట్లు తక్కువగానున్నది.

వివరములకు నాలుగు అణాల పోస్టు చిక్కలతో పంపినే బ్రాయుడు :

జి. వి. రాఘవాచారి, కరస్పాండెంటు,

డి బెజవాడ కౌతేజ్ ఆఫ్ టెలిగ్రఫీ,

20/50, బీశంతు రోడ్డు, విజయవాడ-2.

దంపత్యాలు

అందుకు నిదర్శనంగా దయ్యాలను గురించిన ఊహలు, ఉద్దేశాలు, నమ్మకాలు, అపనమ్మకాలు, కథలు, కబుర్లు, సిద్ధాంతాలు, రాద్ధాంతాలు మనలో వుండనే వున్నాయి. దయ్యాల దేవతలకు జనించిన చిల్లర దేవతలు (Demi-Gods) అన్న సిద్ధాంతం అందులో ఒకటి. “విద్యాధిరో పురోయక్షో రక్షో గంధర్వ కిన్నరాః । పికావో గుహ్యక స్విద్వో భూతోమీ దేవయోనయః” అనే అమంత్రిక మే దీనికి తార్కాణం. “ఉత్రిష్మంతు భూత పికావాః” అనే భూతోచ్ఛాటన మంత్రం జపించి, తర్వాత సంధ్యావందనం ప్రారంభించడం కూడా దయ్యాల వునికికి దాఖలా చేసుకోదగిన సాక్ష్యం. “గదలక నిస్సర్పన విస్ఫులిగ - నిష్పిన్న నిష్పిల్లలి జతప్రయాసి, కూక్మద్ధా దైవాణిక యక్షరక్షో భూత గ్రహం శూర్పణా చూరయారీక” అనే నారా యుగ కవచ స్తోత్రం చూస్తే మనకు దయ్యాల భయం ఎంతవుందో వోధపడుతుంది. “దైవము” అనే పదమే “దయ్యము” గా మారిందని భాషాపరిణామ శాస్త్ర ప్రారం

‘చదులవాడు’

మృత్యునంతరం జీవి యాతనాశరీరంతో
తను చేసిన పాప ఫలం అనుభవిస్తాడని

నిధిదక్షిణం ఆలంబకస్మృత్యాల్లూ Devil
Dance అనే ప్రాచీనస్మృత్యం ఉంది.
బృహత్సంహిత ప్రాచీనభాషలో చెప్పబడింది.
“చచ్చి దయ్యమ్మై తగులకుంటాను” అన్న
మాట మనకు ప్రాతగాదు. “దబ్బకు దయ్యం

కూడా భయపడుతుంది" అని కొందరి నమ్మకం. అయితే వారెన్నిదయ్యాలను చెబుకోట్టినాలో చెప్పలేము. "నిన్ను పట్టిన దయ్యం వదిలిస్తాను" అని కొందరు బేది రిస్తారు. "అనుమానం పెనుభూతం" అని దయ్యాలనుగురించి కొందరినిదర్శనం. "నిత్య శంకితులు పరభూగ్యోపజీవివగైరాలు దుఃఖ భాజనులు" అన్న చిన్నయమూరి వాక్యం. అందులో దయ్యాలను గురించి "అను మానం" మాత్రం పనికిరాదు. "వాడు కాకుంటే, వాడిని పట్టిన దయ్యం" అని కొందరు వాదిస్తారు.

జ్యోతిషశాస్త్ర రీత్యా, జన్మనక్షత్ర ముల ననుసరించి మనలో దేవ, సునుద్యు రాక్షసజాతులుగా విభజించేది కద్దు. అందులో కొందరికి దయ్యాల కనబడును, మరికొందరికి కనబడవు అని కొందరి సిద్ధాంతం. ఈ సిద్ధాంతమిద ఆధారపడే కొందరు దయ్యాలను ప్రత్యక్షంగా చూచి నట్లు, మాట్లాడినట్లు, పనులు చేయించు కొన్నట్లు చెప్పడం మామూలు. వీరి మాటల్లో ఉన్నట్లు, అతిశయోక్తి - ఇత్యా ద్యులంకారాలకు చేయవలసిన మినహాయింపులు చేసి విచారించి చూస్తే వీరమెత్తు నిజమైనా లేకపోదు. ఆంధ్రులకు చిరపరిచితమైన "పింగలివారి పేజీ" కథ దీనికి చక్కని ఉదాహరణం. బాలనాగమ్మ కథలోని మాయల మరాణికి చాకల దయ్యాలు, మంగల దయ్యాలు చాకరి చేయడం చూస్తే దయ్యాలలో కూడా కులవ్యత్యాసాలు కలవని తెలుతుంది. ఇవిగాక అలావుడ్డిక (Alladin and the wonderful lamp) కథలో, భిక్షువుకూర్మల కథలలో, జాతక కథలలో దయ్యాల సేకం వస్తాయి.

భూతవైద్యం అనే మంత్రశాస్త్ర సంబంధమైన చిత్రా విధానం ఒకటుంది. విద్యుల్లో ఆరితేరినవారు అసలే భయభ్రాంతులైన ఆమాయకుల కంట్లో దుమ్ముకోట్టి (విభూతి మంత్రించి) డబ్బు గుంజ కొవడానికి ఎన్నో ఎత్తులు - అనుగాతా ఎత్తులు వేస్తారు. వీరు గిరిగిరి గిరిలోకి దయ్యాన్ని రప్పించి, దాని పుట్టు పూర్వోత్తరాలు విచారించి, వీడివామ్మని కాపించి, సత్యం చేయించుకొని, ఆవిధంగా పూర్వోదానికి నిదర్శనాలు చూపి పొమ్మంటారు. ఆ దయ్యం ఫలనా దిక్కులో, కొండొక వృక్షం తాలూకు కొనకొమ్మను వించి పోతానని, ఫలనా పాడుబావిలో బండ వేసి పోతానని చెప్పి, చెప్పినంత పనిచేసి పోతుంది. దీనిమూలంగా సత్యానికి కట్టు పడే విషయంలో మనకన్నా దయ్యాలే మేలని తోస్తుంది.

ఈ రాయవేసి పోవడాన్ని పురస్కరించుకొనే, "పారవిశాళి కట్టు తూక్కి పోట్టు పోచ్చి" అనే అరవసామెత పుట్టింది. "వేయనాలోం తాయ్" అన్న తమిళ సామెత కూడా వుంది. దయ్యమైనా కూడా, తల్లిమాత్రం తిలే - అని మాతృ వృద్ధయాన్ని చూచివుంది ఈ సామెత. "పెట్టె కండాల్ వేయుం ఇరంగుం" అనే సామెతకూడా కద్దు. కవిన వృద్ధయంకూడా త్రేని చూస్తే కరిగిపోతుంది అని దీని భావం.

ఒకానొక వాళ్ళరాజును (బహుశా త్యాగి శివదం వెంటబడి వేధించుకు తినడం ప్రారంభించింది. ఆ బాధ భరించలేక శివ భక్తుడైన ఆ భూపతి భూతపతిని ప్రార్థించినాడు. భూతగణాలలో నొకటి భక్త గణాలలోని ఒకరిని బాధపెట్టడం భావ్యం కాదని భవానీ భర్త రాజుకు స్వప్నంలో సాక్షాత్కరించి, తిరువడ మరుదురులోని తన ఆలయంలోనికి వచ్చి పూజచేసి, వేరే ద్వారంగుండా తప్పించుకుపోమ్మని తరణిపాయం చెప్పినాడట. ఉదాహరి చెప్పిన ఉపాయం ప్రకారం రాజమార్గంలో ఆలయం ప్రవేశించిన రాజు సందు దారిలో వసంతుగా తప్పించుకున్నాడు. ఆనాడు ఆలయం వాకిట్లో ఒక గూట్లో ప్రతిమారూపంలో రాజు రాకకు ఎదురుచూచిన ఆ బ్రహ్మచార్య శివదం వేటికి శిలారూపంలో, తిరువడ మరుదురులోని శివాలయ ప్రాంగణంలో కనబడుతుంది. ఆలయంలోకి ఆ దారిని ప్రవేశించి అందరూ మహాక దారి గుండా ఇంద్రునిపోవడం ఇప్పటికీ అక్కడి ఆచారం. ఈవిధంగా ఆ గాఢ శిలాశక్యత మేన ఫలితంగా తమిళ సోదరులు ఇతరులను వీక్షించేవారిని "పోళ్ బ్రహ్మత్య" అని దూషిస్తూ వేటికి.

కొన్ని క్షేత్రాలలో జీవతా సాన్నిధ్యంలో వేదవేస్తే ఆవహించిన దయ్యాలు భూతాలూ అవే వదిలిపోవుననే నమ్మకంతో ఆయా క్షేత్రాలకు పిశాచాది దుష్టగ్రహ పీడితులు వెళ్లడం కద్దు. అట్టివి దక్షిణాదిని గుణశేఖరం, తెలుగునాడు చోళింగపురము అనేవి.

వేదవేదాంగాలు, సమస్తశాస్త్రపురాణేతిహాసాలు చదివిన పండితుడు శాపవశాత్తు బ్రహ్మరాక్షసుడై, శాపవిమోచనానంతరం విజయపురం పొందడం మొదలైన కథలు ఎన్నో వున్నవి. తులసీదాసుకు ఒక బ్రహ్మరాక్షసుడు ప్రత్యక్షమై, మాయా బ్రహ్మచారి రూపంలో, భక్తి పారవశ్యంతో, బాష్పపూరిత క్షేత్రాలతో రామాయణ కథాకాలక్షేపం వినే ఆంజనేయులవారి ఆయా క్షేత్రానికి "యత్ర యత్ర రఘునాథ

తీర్థం - తత్ర తత్ర కృతమస్తకాంజలిం - బాష్పవారి పరిపూర్ణావనం - మరుతిం వసువే రాక్షసాంతకం" అన్న శ్లోకం మననంచేసి అందులో విజానిజాలు కనుగొన్న పండితుడేమో ఆ బ్రహ్మరాక్షసుడు! ఒకసారి కాళిదాసు "మత్స్యరూపు మత్తులైన" పండితుల కుట్ర ఫలితంగా బ్రహ్మరాక్షస నివాసమైన ఒక భవనంలో పంపబడినాడు. వచ్చినవారిని చిక్కు ప్రశ్నలు వేసి సరైన సమాధానాలు రాకుంటే చంపేవాడట ఆ బ్రహ్మరాక్షసుడు. కాని కాళిదాస మహాకవి మేలైన సమాధానాలు చెప్పి మెప్పులుపొంది వచ్చాడు. భారతం చదివిన ప్రతివారికి యక్ష ప్రశ్నలంటే తెలుస్తుంది. యక్ష ప్రశ్నలకు దక్షితో సమాధానం చెప్పి నిక్షేపంవంటే తమ్ముళ్ళ ప్రాణాలు నిలుపుకొన్నాడు ధర్మరాజు.

గారడి, వింతలు, వికోదాలు చేసియాపి కుక్షి నింపుకునేవారికి "యక్షిణి" వశమై యుంటుంది. కర్మపిశాచిని వశీకరణం చేసుకొన్నవారు కవరులో వచ్చిన ప్రశ్నలకు కవరు చింపకనే ప్రత్యుత్తరాలు పంపిస్తారు. కవరులోని ఏ ప్రశ్నకైనా Cover అయ్యేటట్లు సమాధానం ఆ కర్మపిశాచి చెప్పడంవల్లనే కవరు చింపవలసిన ప్రయోగం వారికి కలగదు. ఇవిగాక, హామిని, కొరివి దయ్యం - ఇత్యాది నామాంతరాలతో ఎన్నో దయ్యాలు, భూతాలనుగూర్చి వింటూంటాము.

కొన్ని దేవతల పేర్లు, వాని రూపకల్పన, పూజావిధానాలు చూస్తే మన ఆధ్యాత్మికచింత ఒకరకమైన భూతోపాసతోనే ప్రారంభమై తర్వాత వృద్ధిపొంది దివిస్తుంది. ఈనాటికీ కూడా, మునీశ్వరుడు, చెంచునాడు, కన్నెకలు మొదలైన దేవతలను కొలిచే ఆచారం మనలో నిలిచి వుండడమే దీనికి నిదర్శనం. వివాహాది కుభకార్యాలు తలపెట్టినపుడు వై దేవతల ఆరాధనలు మొదలు జరగడం, పిల్లలకు ఈ కులదేవతల పేర్ల పేర్ల పెట్టడం వేటికీ మాయాలే. మునిరత్నం, కన్నెమ్మ, చెంచురామయ్య, చెంచమ్మ, భీమేశ్వరావు మొదలైన పేర్లు ఇందుకు నిదర్శనం. గతించిన ముత్తెరువలు, బ్రహ్మచారులు, కన్నె పశుమలు మన యింట్లో దేవతా సమాధానంగా పూజింపబడతారు. వారి పేర్ల మీదుగా వస్త్రధారణ చేయడం, వారి పేర్లు బిడ్డలకు పెట్టడం మనకు తెలిసిన విషయం.

భూతాలంటే మనం భయపడ నక్కరలేదు. "భూతము" అన్న మాటకు ప్రాణి లేక జీవము అనే అర్థం. కాబట్టి భూతాలంటే పిలిచికొని బ్రహ్మచర్యంతంగల (55-వ పేజీ చూడండి)

భూమి క

దీనినవ కథాపు ఈ కథార్థంలో ఒక రోజు ఉదయం ఏడు గంటలవేళ భారతదేశంలోని ఒక పెంకుటింటి గుమ్మంలో మధ్యతరగతి మహారాజు, యువరాజు నిలబడి 'పెద్దమ్మ' అని ఏక గ్రీవంగా కేక వేశారు.

పెద్దమ్మ చెంబులు తోముకుంటున్న పేదరాణి పెద్దమ్మ వచ్చి తలుపు బార్లా తీసింది. మహారాజు యువరాజు లోపలికి వెళ్ళారు. పెద్దమ్మకి చెరోకపక్కా చేరి చెరోకచెయిలో చెరోక రహస్యం చెప్పారు. పెద్దమ్మ ఇద్దరికీ చెరోకచిరునవ్వు ఇచ్చింది.

మహారాజు ఇచ్చిన ఇత్తడి చెంబులో యువరాజు ఇచ్చిన ఫౌంటెన్ పెన్ పతేసి, లోపలికి చక్కాబోయింది. మహారాజు యువరాజు ఎడమచేతి పెడమొహం పెట్టి ఎదురెదురు గోడలు చూస్తూ నించున్నారు.

మహారాజు పేరు ఎన్. జి. ఓ. యువ రాజు పేరు పి. హెచ్. డి. అంటే స్ట్రాట్ ఫారం హీరో డి సి గ్నోట్. ఈ సంక్షిప్త సంకేతాన్ని యువరాజు స్వయంగా తయారుచేసి తగిలించుకు న్నాడు. దీనికి గర్వంగా వివరణ చెబు తాడు. అతని హితాభిలాషలూ, పరిచి తులూ, మిత్రులూ, దూరపు చుట్టాలూ తరచుగా - వీలైనంత తరచుగా అతడి దరి ప్రాన్ని జ్ఞాపకం చేస్తారు. అతను భోజనం చేసే ఎన్నోళ్ళయిందో చెప్పిస్తారు. ఈ భాష తప్పించుకోదానికి, ఏడుపు ని నవ్వుగా మార్చుకోదానికి యువరాజు పి. హెచ్. డి. బిరుదు తగిలించాడు.

ఎన్. జి. ఓ. మహారాజుభోగి పేరు. గిట్టేనాటికి కావలసిన మూడడుగుల నేల కోసం ఈయనలలు తప్పవు. చేతికి నూనె

రాసుకోకుండా అప్పచాలపిండితో ఆట లాడబోతే సంతారం ఇలా అంటుంది. అంచేత ఆ పిండి వదలదు. కాబట్టి దానికోసం పబ్లికున దుఃఖపడినా రహస్యంగామాత్రం అసలుపిండి కాదు గదా, చేతులే లేవమని సంతోషం తెచ్చు కోదానికి తిప్పలుపడతాడు. ఈ మహారాజు ఆమగ్య యువరాజే. విధివకాత్తూ విదేశ్య క్రితం పట్టాభిషేకం జరుపబడింది...

ఎన్. జి. ఓ. ని. చూసి పి. హెచ్. డి. శేరం చేసినట్టు బాధపడుతున్నాడు.

పేదరాణి పెద్దమ్మ వద్ద తిప్పకుంటూ నవ్వుకుంటూ వచ్చింది. ఇద్దరూ గుడ్లు

మహారాజు యువరాజు లోపలికి వెళ్ళారు.

మహారాజు యువరాజు లోపలికి వెళ్ళారు.

మహారాజు యువరాజు లోపలికి వెళ్ళారు.

మహారాజు యువరాజు లోపలికి వెళ్ళారు.

మహారాజు యువరాజు లోపలికి వెళ్ళారు.

మహారాజు యువరాజు లోపలికి వెళ్ళారు.

మహారాజు యువరాజు లోపలికి వెళ్ళారు.

మహారాజు యువరాజు లోపలికి వెళ్ళారు.

మహారాజు యువరాజు లోపలికి వెళ్ళారు.

మహారాజు యువరాజు లోపలికి వెళ్ళారు.

మహారాజు యువరాజు లోపలికి వెళ్ళారు.

మహారాజు యువరాజు లోపలికి వెళ్ళారు.

"అయితే సరే. నేను అటు పెద్దబజారుకి వెళ్తా" అన్నాడు మహారాజు సిగ్గుపడుతూ.

"చిత్తం నేను ఇటు చిన్న చెరువు వేపు వెళ్తా."

"నెలవండి."

"నెలవు"

పరస్పరం మెచ్చుకుంటూ ఇద్దరూ చెరో వేపు నడిచారు.

బజారు రోడ్డు గంటసంధిం దగ్గర విడొక్కలు చెప్పవచ్చును. మహారాజు కుడివైపు యువరాజు ఎడమవైపు బయలు దేరారు—

యువరాజు ఎకాయెని కాఫీ హాల్ లుకి వెళ్ళాడు. దర్బాగా ఇడ్డీ కాఫీ తుచ్చు కున్నాడు. ప్రాప్రయిలరు ముందు బిల్లు పతేసి అరుపు చెప్పాడు ధీమాగా. కళ్ళ చెడినీ కేబులో రూపాయి ఉందిగా...

"అసలు కేబులో రూపాయి ఉంది కాబట్టే, కళ్ళ అక్కడా ఇక్కడా కూడా అడ్డం తిరగలేదు" అనుకున్నాడు యువ రాజు.—హాటలు దాటివచ్చి, 'ఇద్దరూ అరిచి చచ్చినా అరుపు ఇవ్వబడని' రాన్స్ స్పెషల్ హైక్లాసు కిర్చీ కొట్టులోంచి ఒకేసే తుచ్చుకున్న అరుపు కిర్చీ నముల్తూ, అరుపు సిగరెట్టు పీలుస్తూ...

యువరాజుకి తట్టుకోలేనంత హుషారుగా ఉంది. 'ప్రపంచంలో మనుషులు మంచి వాళ్లే పాపం' అనుకున్నాడు. ఝాంమని రామమోహన గ్రంథాలయానికి వెళ్ళి ఓ మూల కుర్చీ దగ్గరకుచేరి 'పంచవర్ష ప్రణా లికా'విద పడి నిద్రపోయాడు.

యువరాజుకి తట్టుకోలేనంత హుషారుగా ఉంది. 'ప్రపంచంలో మనుషులు మంచి వాళ్లే పాపం' అనుకున్నాడు. ఝాంమని రామమోహన గ్రంథాలయానికి వెళ్ళి ఓ మూల కుర్చీ దగ్గరకుచేరి 'పంచవర్ష ప్రణా లికా'విద పడి నిద్రపోయాడు.

యువరాజుకి తట్టుకోలేనంత హుషారుగా ఉంది. 'ప్రపంచంలో మనుషులు మంచి వాళ్లే పాపం' అనుకున్నాడు. ఝాంమని రామమోహన గ్రంథాలయానికి వెళ్ళి ఓ మూల కుర్చీ దగ్గరకుచేరి 'పంచవర్ష ప్రణా లికా'విద పడి నిద్రపోయాడు.

యువరాజుకి తట్టుకోలేనంత హుషారుగా ఉంది. 'ప్రపంచంలో మనుషులు మంచి వాళ్లే పాపం' అనుకున్నాడు. ఝాంమని రామమోహన గ్రంథాలయానికి వెళ్ళి ఓ మూల కుర్చీ దగ్గరకుచేరి 'పంచవర్ష ప్రణా లికా'విద పడి నిద్రపోయాడు.

యువరాజుకి తట్టుకోలేనంత హుషారుగా ఉంది. 'ప్రపంచంలో మనుషులు మంచి వాళ్లే పాపం' అనుకున్నాడు. ఝాంమని రామమోహన గ్రంథాలయానికి వెళ్ళి ఓ మూల కుర్చీ దగ్గరకుచేరి 'పంచవర్ష ప్రణా లికా'విద పడి నిద్రపోయాడు.

యువరాజుకి తట్టుకోలేనంత హుషారుగా ఉంది. 'ప్రపంచంలో మనుషులు మంచి వాళ్లే పాపం' అనుకున్నాడు. ఝాంమని రామమోహన గ్రంథాలయానికి వెళ్ళి ఓ మూల కుర్చీ దగ్గరకుచేరి 'పంచవర్ష ప్రణా లికా'విద పడి నిద్రపోయాడు.

యువరాజుకి తట్టుకోలేనంత హుషారుగా ఉంది. 'ప్రపంచంలో మనుషులు మంచి వాళ్లే పాపం' అనుకున్నాడు. ఝాంమని రామమోహన గ్రంథాలయానికి వెళ్ళి ఓ మూల కుర్చీ దగ్గరకుచేరి 'పంచవర్ష ప్రణా లికా'విద పడి నిద్రపోయాడు.

యువరాజుకి తట్టుకోలేనంత హుషారుగా ఉంది. 'ప్రపంచంలో మనుషులు మంచి వాళ్లే పాపం' అనుకున్నాడు. ఝాంమని రామమోహన గ్రంథాలయానికి వెళ్ళి ఓ మూల కుర్చీ దగ్గరకుచేరి 'పంచవర్ష ప్రణా లికా'విద పడి నిద్రపోయాడు.

యువరాజుకి తట్టుకోలేనంత హుషారుగా ఉంది. 'ప్రపంచంలో మనుషులు మంచి వాళ్లే పాపం' అనుకున్నాడు. ఝాంమని రామమోహన గ్రంథాలయానికి వెళ్ళి ఓ మూల కుర్చీ దగ్గరకుచేరి 'పంచవర్ష ప్రణా లికా'విద పడి నిద్రపోయాడు.

యువరాజుకి తట్టుకోలేనంత హుషారుగా ఉంది. 'ప్రపంచంలో మనుషులు మంచి వాళ్లే పాపం' అనుకున్నాడు. ఝాంమని రామమోహన గ్రంథాలయానికి వెళ్ళి ఓ మూల కుర్చీ దగ్గరకుచేరి 'పంచవర్ష ప్రణా లికా'విద పడి నిద్రపోయాడు.

యువరాజుకి తట్టుకోలేనంత హుషారుగా ఉంది. 'ప్రపంచంలో మనుషులు మంచి వాళ్లే పాపం' అనుకున్నాడు. ఝాంమని రామమోహన గ్రంథాలయానికి వెళ్ళి ఓ మూల కుర్చీ దగ్గరకుచేరి 'పంచవర్ష ప్రణా లికా'విద పడి నిద్రపోయాడు.

యువరాజుకి తట్టుకోలేనంత హుషారుగా ఉంది. 'ప్రపంచంలో మనుషులు మంచి వాళ్లే పాపం' అనుకున్నాడు. ఝాంమని రామమోహన గ్రంథాలయానికి వెళ్ళి ఓ మూల కుర్చీ దగ్గరకుచేరి 'పంచవర్ష ప్రణా లికా'విద పడి నిద్రపోయాడు.

“బస్సెం కర్కం? విమానం ఎక్కించేస్తా” అంది పెద్దకాకి.

తిరుగుతాడు. ఉంటే తింటాడు లేదా తే మునేస్తాడు చూయగా. నాకు బోలెడుకుండి మార్పలం ఉందాయె. అతనిలా నా కలా చెల్లుకుంది?” అనుకున్నాడు మమరాజు, పెద్ద పెద్ద అంగలు వేసి నడుస్తూ, ఈలపాటకి అడుగులు లయ కలుపుతూ.

ఎన్. జి. ఓ మమరాజు ఎప్పుడు వడిలే అప్పుడు ఈలవెయ్యడు-వేసి నారాడు. సెలకో సారి ఈలపాట పాడతాడు తనవయ్యడై. ఇది జరిగేది ఒకటోతారీఖు సాయంకాలం ఇంటికి వెళ్లేవరకే. ఆ తరువాత సెల మధ్యలో ఒకటి రెండు అప్పువేస్తే ఈల వేస్తాడు. పుట్టి మునిగే అప్పులున్నాయి. కొత్తది పుట్టడంలేదు. అందువల్ల పావలా అప్పు దొరికినాకూడా ఎదో మాటవరసకి, సాంప్రదాయంకోసం అన్నట్లు ఈల వేస్తాడు.

మమరాజు ఈలవేస్తూనే ఆ లో చి న్నూ న్నాడు. ముందర ఈలపాటకి వియ్యం చూడాలి. చూడాలి కేముంది. డబ్బుందిగా. పనిలోపని ఓ పదలం బంగారేదుంపలా పట్టుకుపోతే మంచిది. పిల్లలు మొహం వాచి ఉన్నార. పాపం ఓ ముద్దా ముచ్చటా ఎరగరు వెటేకుంకలు.

వియ్యం కొట్టికి ప్రవేశించాడు మమ రాజు.

“అక్కల్లెల్లాయినన్నారండి?”

“కేయ రూపాయిన్నర యిచ్చామండి”

“కేయ సరేలేండి. బస్తా ఎలాగంట?”

“మౌతుకాయ చెప్పాడు.

“అబ్బే! మీరు బొత్తిగా తెరిసివాళ్ళకి చెప్పినట్లు చెప్తున్నార.”

“సరిలేండి. తిమిరి కొంతకావాలి చెప్పండి.

ప్రత్యేకం తగ్గిస్తాం.”

“ప్రత్యేకంకోసం ఎందుకండి తగ్గింపు.

మొక్కు మొహం ఎరగరుకదా.”

“తిమిరు పరాచికాలాడితే ఎం చెప్ప

కుండి! ఎదో తేరం సారం అన్నారు.

ఓబత్తా ఏయిందమంటారా?”

“ఫర చెప్పారు కాదు.”

“మౌతుకాయ ప్రత్యేకమైనవర చెప్పాడు -

మొత్తంపాడ పావలా తగ్గించి.

“సరే కృష్ణకాటుక లేలా చెప్పండి.”

“మీ కొంతకావాలి చెప్పండి బాబూ.”

మమరాజు కొంచెంబటపటాయించాడు.

“ప్రస్తుతాని కర్తకేయ ఇవ్వండి. కాంబిల్

చూసి బావుంటే ఓబస్తా పుచ్చుకుంటా

తాపిమిడ”

“ఒరేయ్! ఈసరేరం చూడరా. నాకు

పనుంది” అన్నాడు మౌతుకాయ గుమాస్తాని

వీలుస్తూ.

“వివిటయ్య అంత చిరాకు. మన

పుట్టా పండువులా అమ్మవాళ్ళ చెపు

తున్నావు కబుర్లు”

“చాల్లేవయ్య! నువు బత్తెలా అర

బత్తెలా కొనేవాళ్ళానే చేకావుతేరం.”

“ఏం! కొనేతానాకు లేదనుకొన్నావా?

అంతరం తెరిసి చూటాడు.” మమరాజు

దరదర బయటకొచ్చాడు. లేనిపోని గొడవ

పెట్టుకున్నాడు తను. ఎన్ని సార్లొద్దను

కొన్నా తనకి అలవాటు పోలేదు. చిరా

కేసింది - బాబుచెయ్యడం చేతకానందమ

ఇంకొకొక్క కళ్ళాడు.

“ఎవండి అక్కల్లెల్ల కేరలాగండి?”

“రూపాయిన్నర”

“ఓహో! కృష్ణకాటుకలు?”

“మౌతుకాయ చెప్పాడు. మౌతుకాయ వడి

నిమూమలవరకూ వినుకులేకుండాచెప్పాడు.

“ఓ డెలాగ యి నా మర్యాదనుజే - అను

కున్నాడు మమరాజు. కనీసం ఓ కేయ

వియ్యం కొనేద్దామనుకున్నాడు. కానీ

రూపాయేఉండికదా! ఇంత మర్యాదనుజే

దగ్గర అర్థకేయకంటే బావుండదు; చిన్న

బుచ్చుకుంటాడు.

“మల్లవస్తానండి - ఆపైన కనుక్కుని”

“మమరాజులారండి.”

★ మహారాజా యువరాజా ★

మహారాజా నవ్వుకున్నాడు.
 “సరేలే. ఈరూపాయిలో బియ్యంకొనే నేమిటి! సిగ్గుచేటు. ఎవరేనా చూసివా బాబుండో. ఈ పూటకీ అనిజే అబ్బా పొట్టో చెప్తుంది.”
 “సంతోషం కెళ్ళాడు.
 “ఏం చామూలా వలసా? బంగారం పులెలా?”
 “రండి బాబు రండి. ఇయి ముప్పలా ఇయి రూపాయకా. వంకాయలు ముప్పలాండి. ఎన్ను ముద్దులు.”
 “సరేలే. దుంపలిచ్చే ధర చెప్పు.”
 “రూపాయి చేపట్టింది బాబూ.”

అతిమూత్రవ్యాధి వారం రోజులలో నెమ్మదించును

మూత్రములో అధికముగా చక్కెరపోవుట అతిమూత్రవ్యాధిఅంటారు. (Diabetes) ఇది యంత ఉన్నదవకరమైన వ్యాధిఅంటే, దీని పాలవడినవారు ఆరోజు కారోజు మృత్యువుకు అసన్నమౌతుంటారు. దీనికి డాక్టర్లు ఇన్సులిన్ ఇన్జెక్షన్ మూత్రమే కనిపెట్టారు. వాటివల్ల వ్యాధి పూర్తిగా నయం కానేరదు. ఇన్జెక్షన్ గుణము వున్నంతకాలము మూత్రం చక్కెర కాక్తానికికంటా విరిదిపోతుంది. ఈజబ్బు అడ్డం లలో ముఖ్యమైనది దాహం, అకలి, తరచుగా చక్కెరతో మూత్రము బయలు పడలటము. దురద మొదలైనవి. ఈ వ్యాధి ముదిరితే రాం వుండు, తురువులు, కంటిపొర ఇతర దిక్కులు వంధించును. వీనస్ ధారమ్ అధునిక కాత్రింలో అద్భుతమైన దికిర్పు. దీన్ని వాడటం వల్ల వేనకు వేలమంది మృత్యుముఖంమండి బయటపడ్డారు. దీన్ని వాడితే రెండవ లేక మూడవ రోజునుండే మూత్రములో చక్కెర తగ్గించి అత్యధికమూత్రము గూడ వివారిస్తుంది. మూడు రోజుల తరువాత మీకు బాగా తేలిక యిస్తుంది. దీనికి వత్తం లేదు. ఇన్జెక్షన్లు అవసరం లేదు. ఇంగ్లీషులో వివరములుగల కర ప్రతానికీ బ్రాయండి. ఉచితంగా పంపుతాము.

80 బిల్లం బుడ్డి అరిదురు. 6-12-01

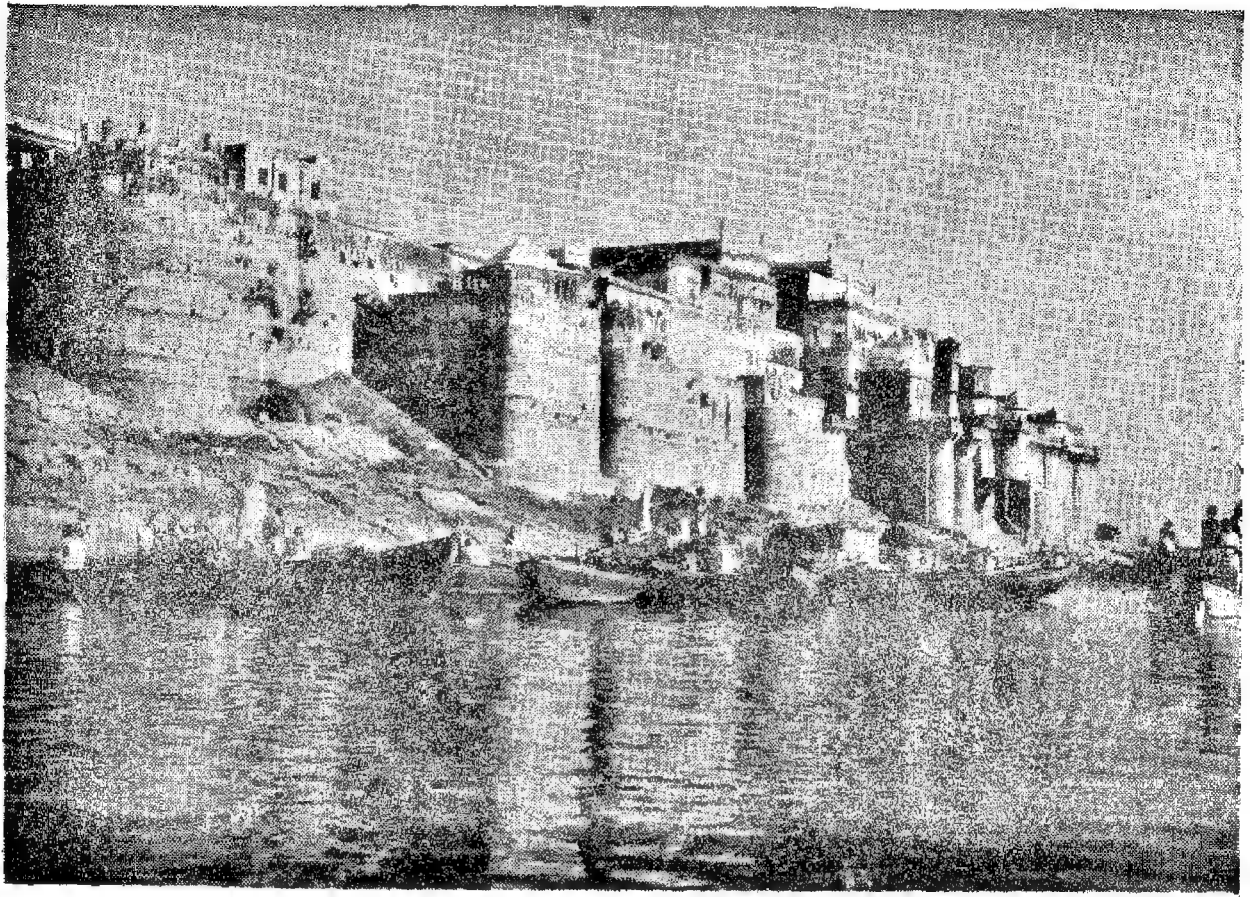
ప్యాకింగు పోస్టేజీ ఉచితము

వీనస్ రిసెర్చి లేబరేటరీ,

పోస్టాఫీసు నం. 587, కలకత్తా (A. P.W)

“అవెన నాకబు చేసుకొస్తానుండు.”
 “సరే బాబూయ్యా! నువ్వోనామ కొన్నా నేటి. తేరమాడవే కాని.”
 “అందరూ కొనేవారైయితే నీవంటినా ల్లందుకే అమ్ముడానికి. నీ మనవడు చాలు” వెకిలిగా నవ్వుతూ బయల్దేరాడు.
 మళ్ళా బజారులోడున పడ్డాడు మహారాజా. కాస్త కాఫీ తాగితే!...ఫీ! ఇంటి కోసం అని చెంబు తాకట్టెట్టి రూపాయి తెచ్చి అది కాస్తా హోటలువాళ్ళ ఎదాన పోయ్యడమా?
 మూడు కిరాణాకొట్లలో 80 నిమిషాల సేపు తేరం అడి బయటపడ్డాడు. ధరలు మండిపోతున్నాయి...వివిట్...తపోక్క నాడుకూడా తేరమాడినంత జోరుగా సరుకు కొనలేకపోయాడు. ధరలు మండిలేసేం మండకపోలేసేం - విబులం ఉల్పూ, సవా తేరు చింతపండు కొనడానికి.
 అభిమానం ముంచెత్తుకొచ్చింది. ఫీ! మరీ చవటాలోచన లూసున్నాయి. వెధవది - కో ఆపరేటివ్ బ్యాంకువాళ్ళు ఆ పేర్లతో తొరగా తగలేస్తే ఈ ఉన్న అప్పులన్నీ ఒక్కసారి తీర్చిపారేసి రెట్టెల్ల గ్రాసం కొనిపడేసుకోవచ్చు. నాలుగు రాళ్ళు కంటి కొన్నాయి. మర్రవెధవ మూడు చక్కెరల నైకిలో అని గోల పెడుతున్నాడు. ఒకటి కొనాలి.
 తేబులో రూపాయుండి కదా అన్న ధీమాతో బుచ్చిరాజుగారి ధనరాజు ఇనప కొట్లో కెళ్ళాడు.
 “ఏవండీ, మూడు చక్కెరల నైకిళ్ళు చూపించండి.”
 “అదుగో చూడండి.”
 “కాస్త డిట్టుంగాంటే బండేదో మీరే నెప్పుండి బాబూ. మా రెండోవాడు రాక్షసివధన లెండి. చేతికిచ్చిందల్లా విరిచి అక్కడ పెడతాడు.”
 బుచ్చిరాజుగారి ధనరాజు ఫెళ్ళఫెళ్ళ నవ్వాడు—పెద్దవాళ్ళూ పెద్దవాళ్ళూ నవ్వుకునే నవ్వుడి; మేనేజర్లూ మేనేజర్లూ నవ్వే నవ్వుడి.
 “అంటే లెండి. అలాటి కొడుకే ఉండాలి. అయినా నైకిళ్ళు పిల్లలు విరవక పోతే డబ్బిచ్చికోన్న మీరు విరుస్తారటండీ.”
 మహారాజాకి నల్లు పులకరించింది. “మీ కేరింటండీ కబుర్లు చెప్తారు. చెప్పవట్టుం నించి ఆమధ్య రెండు నైకిళ్ళు తెప్పించా. రెండూ విరిచి పెరగొ పారేశాడు.”
 “నయమే కదండీ - సరయోజకుడే. మా

వాడు విరవకుండానే పిగులో పారేస్తాడండి. నైగా మా బాబు కొట్లో వున్నాయిగా అంటాడు. అది మాకారో లేనో.”
 ఇద్దరూ ఫెళ్ళున నవ్వురు మళ్ళా. పక్కన నుంచున్న కొట్టు గుమాస్తా జంకుతూ నన్నంగా నవ్వాడు.
 అది మేనేజర్లూ మేనేజర్లూ నవ్వుకునేటప్పుడు ఆచ్యం గా తను నవ్వే నవ్వులాటిది. ఇప్పుడు తనూ పావుకారు సమాన ఫాయిలో నవ్వుకున్నాడు గట్టిగా.
 నవ్వు పూర్తయేసరికి మహారాజాకి కళ్ళు చెమ్మగిలాయి. నిజంగానే నైకిలు కొనేయబుడ్డేసింది. తేబులో చూస్తే ఓ రూపాయే ఉంది. కో ఆపరేటివ్ అప్పు పదిరోజుల్లాకొరారు. సరదా చల్లారిపోయింది.
 “సరేలెండి. సాయింత్రం వాడినే తీసుకొస్తా. వాడికి నచ్చింది వాడే విరుకుంటాడు.”
 తక్కువ పదిరూపాయలైనా సంపాదించి తేబులో వేసుకు తిరగాలని మహారాజా మనసు ఉవిళ్ళూరింది. ఒకటో తారీఖు ఇరవైరోజు లందనగా ఎవడిస్తాడు అప్పు!..
 ఘోరాతి ఘోరంగా చితకొట్టిన ధరలకి గుడ్డలు అమ్మేస్తున్న కిల్కు ప్యాలెసులో కోరామల్లు దగ్గర నుంచి గాబక్తీనవరకూ తేరమాడి బయటకు తేలేసరికి పదిగంటలయింది. మహారాజాకి విపరీతంగా అకలివేస్తోంది. తర్లన భర్లన లేకుండా తెగించి హోటల్లోకి ఎళ్ళిపోయాడు.
 పదిగంటలయినా ఇడ్డీ సాంబారు ఇంకో ఉండడంచూసి బోలేడు ఆత్మర్యపడి, ఇడ్డీ తెచ్చున్నాడు - ఉత్తకాఫీ తాగుదామనుకున్న వాడల్లా.
 తీరా ఇడ్డీ తినడం మొదలుపెట్టేసరికి చక్కాయన ప్లేటులో పెరుగునడలు మహా అందంగా కనపడ్డాయి.
 సరే పెరుగునడలు జర్లరు చేతే సరికి, నెర్యరుకి మహారాజామీ గౌరవం పోచ్చింది. ‘ఆనియన్ పెసరట్’ కోస్తు పెప్పర్ వేస్తానండి’ అంటూ సరదా పడ్డాడు.
 నెర్యరు సరదాచూస్తే మహారాజాకి ముచ్చటవేసింది. వాడి ముద్దు చెల్లించక పోతే చిన్న పుచ్చుకుంటాడు.
 “సరే ప్లా.” అన్నాడు కాస్త ఉపాధుగా. ఈ ఉపాధు చూసి పెసరట్టులో ఉప్పు వేసి తెచ్చాడు వాడు. ఈ గెండ్లూ జాయింటుట.
 పదికొండకాల పిల్లు చెల్లించి చల్లగా ఇవతలకొచ్చాక ఇల్లు జాపకం వచ్చింది. హోటలువాడు కొట్లగొట్టాడు. ఇంట్లో

వ్యాసకవి

(గంగానదికి ఆవలివైపున రామనగర్ కోట ఈ కోటలోనే వ్యాసలింగం ఉన్నది.)

ఫోటో: వి. సీతారాం. (మద్రాసు)

విద్యుత్తుగింజా బొగ్గుచుక్కలే వన్న విషయం మరిపించి తనని మేపాడు పెగులు.

“ఏ” అనుకున్నాడు మహారాజు. ఇంక బిడ్డలు మిగిలినది. అయిన దిలాగా అయింది; వచ్చిన కష్టం రానే వచ్చింది; అందుకని ఓ ఆడా పిట్టి స్వేదల్ మితా కిళ్ళీ, ఆడావ్వరి పెట్టి పైకొడు సిగరెట్టు బిక్కి కొన్నాడు.

పక్కకొట్టి పల్లి ఆడవ్వరికి దిక్కును పెట్టే, అర్ధరాత్రి అగ్గిపెట్టే కొనేశాడు. మిగతా అర్ధరాత్రి ముస్లి వేశాడు.

సిగరెట్ తాగుతూండగా అతనికి ఇల్లు జ్ఞాపకం వచ్చింది. ఇంటిద్వార విమెహా లోందో. బహుశా తనకోసం చూసి చూసి ఆవిడ అప్పు తెచ్చుకుంటుంది. దొరికిందో లేదో! వెంట తాకట్టు పెడితేగాని తనకే దొరకలేదు అప్పు.

మహారాజుకి రోత పుట్టింది. సంసారం మీదా, తనమీదా కూడా. ఈ తిరక్కిరాన పొరుషం చేసింది. పట్టుదల పోయింది. పది రూపాయలు కళ్ళిమాడందే కొంప చూడకూడ దనుకున్నాడు. పొరుగు ఊళ్లో మిత్రులున్నారు. కాళ్ళూ వేళ్ళూ పడి అయినా అప్పు సంపాదించాలనే పట్టు దలతో బ్రతుకుకోడు ఎక్కాడు మహారాజు.

పదకొండు గంటలు కొట్టింది...

యువరాజు కథ

...పదకొండు గంటలు కొట్టింది గడియారం.

గ్రంథాలయం నున్నా టిలుపులు చూస్తున్నాడు. నిద్రపోతున్న యువరాజును తన ఇంటి కళ్ళిమన్నాడు.

“ఎవరింటికి?” అన్నాడు యువరాజు ఆవలివైపు, బయటకొస్తూ, కళ్ళు తెరుస్తూ. జేబులోని రూపాయిబిళ్ల గరుకులని ఆపాగి యంగా ప్రగాఢంగా అదిమాడు.

“నీ జుట్టు చిందిరవందరగా ఉన్నా, నీ కళ్ళు లోతుకుపోయినా, నీ బుగ్గలు నుంటలుపడినా నువ్వు బాగున్నావోయ్” అంది కిళ్ళీకొట్టు అద్దం. ఘూలైన చార్ మివార్ దమ్ములాగాడు యువరాజు. బాగా మెలకువ వచ్చింది. మనస్సు తేలికగా ఉంది. ధీమాగా ఆడుకున్నా గంగిరెండు బహువైపు.

ఈ రూపాయి ఖర్చు అయిపోయేలోగా విదేనా పెద్దపని చేసేయ్యాలని మనసు ఉబలాట పడుతోంది. పదిరూపాయలు కళ్ళిమాడాలి అనుకున్నాడు పెడిమల కొనించి పట్టు కొరుక్కుంటూ.

మనసు కులాపాగా, జేబు దిలాపాగా

★ మహారాజా యువరాజా ★

ఇలా ఉన్నప్పుడే నలుగురినీ చూచి ఉద్యోగాలు అడిగయ్యాలి. ఇప్పుడు ధీమాగా అడగొచ్చు. బాట్లు ఉద్యోగం ఇవ్వకపోయినా దర్బారుగా పోటీలుపోయి ఒకటి రెండు ఉద్యోగాలు కాఫీ తాగిన నాలుగు సిగరెట్లు కాల్చేయ్యచ్చు.

దూపాయిబిళ్ళ అందుని చూపుడు పేరితో తడిచాడు.

కత్తి విజృంభించింది.

అలా వసలు ఇనుమడించాయి.

గుమాస్తా ఉద్యోగానికి ప్రయత్నాలు పెనురుచోడు.

ఒక కంపెనీ ఉంది. దాని మేనేజరు పారసవ్రత ప్రియంబట. కాస్త కథలు రాసే బాళ్ళంటే సరదాట. తనకి కథ రాయటం రాదు. రాదని కాదుగాని ఇంతవరకు రాయలేదు. ఇప్పుడు రాసి... ఎందుకూ - ఎవడి చేతన్నా రాయించి... ఫిఫీ... మంచి ఇంగ్లీషుది కాఫీకాట్టి... అంతకన్న అనువదిస్తే మేలు - వాడి చేరు గిరాకీతో తన కథ వదుతుంది. అది చూపిస్తే కథలు రాసే మేనేజరుకి అభిమానం పుట్టుకొస్తుంది. వోటి సోదరుడిని ఉద్యోగం పారెయ్యచ్చు సానుభూతితో.

దూసుకుపోయిన కాదు పెంటబడ్డ తన కళ్ళు, కాదులో అమెరికన్ ఇంజనీరునీ, అతని తాలూకు మాతుర్నీ చూశాయి.

చేతిలో ఉన్న చారీ మినారు పీకెవంక దీక్షగా చూశాడు...

అప్రయత్నంగానే ఇంజనీరు మాతురితో ఇంటర్వ్యూ ఉపించాడు.

రంధురంగుల దృశ్యం కనబడుతోంది.

తను హైడ్రో హైడ్రో అని యాంకియాసతో నుట్టాడేనున్నాడు.

ఇంజనీరు మాతురూ, ఆపిల్ నాన్నా ముందర ముద్దుటవడి ఆవైస వినుపోయారు.

‘మీ కిదంతా ఎలా వట్టుబడిందో!’

‘నాకు అమెరికా అంటే చాలా అభిమానం. నేను మీ సినిమాలు తెగ చూస్తా. నేను కథ రాశా, అమెరికాకి పంపునామని.’

‘మాకివ్వండి - మేం దాని నం గ తి చూస్తాం’

ఇంజనీరు మాతురికి తమరాసిన కథ అంది మ్రాండగా చేతులు తగిలిపండుకు ఒళ్ళు జలదరించింది యువరాజాకి. ఆ కులుకుతో -

రోడుమీద మామిడి పెంకని విలాసంగా తన్నుకోయి కంకరాయిని తన్నేవాడు.

ఇంజనీరు మాతురితో ఇంటర్వ్యూనించి మాతాత్తుగా మేలుకొన్నాడు, భూపాల రాగంలో - అబ్బా! అని బోలెడవేలు రక్తం చూసుకుంటూ.

దెబ్బకి తలలో నరాలు కంపించాయి.

ప్రాణం జలార్చుకపోయింది.

నడక ఆపి ఓ చెట్టుకి చేరిగిలినిలబడ్డాడు.

మండే మధ్యాహ్నం మధ్య నించున్న ఎండిన మోడుమీదనించున్న రెండుకాకులు కాపుకాపు మన్నాయి - అతి అక్క చెల్లెళ్ళు.

‘అక్క అక్క చూశావో?’

‘చూశా చెల్లీ’

‘అక్క ఎవరే ఈ చిన్నవాడు?’ అంది కాకి చిన్నది.

‘వీడు తెలిదు? ఈ జాతివాళ్ళని మనం బోలుమందిని చూశాం. మొండికెత్తిన నిరుద్యోగికి గొలుపు గ్యాగరంటే ఆ పేరకం.’

‘మొహం చూస్తే అలా వుండేం.’

‘భుక్తాయానం, దండయాత్రకి ఉపక్రమణ. బాదం చూల్వా తింటూంటే ఇంగువ ముక్క పంటికీంద కొచ్చింది. - చూడలే- ఇప్పుడే ఓ ఇంజనీరు మాతురితో ఇంటర్వ్యూ ఫోంచేశాడు. కడుపు నిండేలా ఫోంచేసిన మత్తులో కంకరాయిని తన్నాడు. వేలు బద్దలై మేలుకొన్నాడు మళ్ళా - బద్దలైంది వేలుకాదు, వేలు బద్దలు కాలేదు అని నవ్వుచెప్పకుని మొండికెత్తుతాడు. ఇలా ఇంటర్వ్యూలు, ఆకలి ఫోంచేస్తూ ఉంటాడులే.’

‘చిన్న కాకికి వరదా పుట్టింది - ‘రెట్ట వేస్తే’ అంది ఉత్సాహంతో.’

‘చేసిచూడు’ అంది అక్క అనుభవకాలిలా. చిన్న కాకి రెట్టవేసింది.

యువరాజాకి నెత్తి తడుముకోవాలో, రక్తం కారుతున్న వేలుని ఓదార్పులో తెలిలేదు.

ఒక్క తుణుం ఆలోచించి రెండు మానే

రాడు. తిన్నగా వదిగజాల మారంలో ఉన్న పంపుదగ్గర కెళ్ళాడు.

వేలు కడిగేశాడు.

ఆవైస మెల్లిగా రెట్ట గుడిచేశాడు.

మొహం తోమేసుకున్నాడు. ఎండిన ఎర్రటి జుట్టుకి నీళ్ళు పట్టించాడు. నేలు లోని చిన్న దువ్వన తీసి అక్కతో తల నున్నగా దువ్వేసుకున్నాడు.

దువ్వేసుకుంటూనే కలపాట మొదలెట్టాడు - బాధ మరిచిపోదానికి.

కాఫీ తాగా లనుకున్నాడు మాదా. తిన్నగా ఇంగ్లీషు పోటలు కెళ్ళాడు - బాధ అణచుకొని, పోయలు ఒలకపోస్తూ.

‘వీడి దుంప తెగా - పైకేనా చూడలేదో అంది చిన్న కాకి.

‘నే చెప్పలే’ అంది అక్క చిరు నవ్వుతో.

కాఫీ అర్రగు చేసి, ‘హాయిగా నేకేవాళి పోటలు కెళ్ళి మసాలా దోశ తినవలసింది’ అనుకున్నాడు యువరాజా. రోటిలో తల పెట్టి రోకటి... చల్లని మంచినీళ్ళు తాగి, కాఫీ కలుపుకుంటూ - ‘సిగరెట్లు తే’ అన్నాడు.

పెయిటరు అజారకం సిగరెట్లు నాలుగూ అలా అగిపెట్టి ఒకటి పళ్లెంలో తెచ్చి మహా విషయంగా పెట్టాడు బల్లమీద.

కాఫీ మూర్తాలు - ఇవి అయిదవోలు మొత్తం అర్రరూపాయి!! -

బిల్లు పేటులో పెట్టి, పేటు (పేలో పెట్టి, తల బిల్లుకి తగిలేటంతగా ఒంచి, బిల్లు బల్లమీద ఉంచాడు - పెయిటరు. నిర్లక్ష్యంగా పొగ వదుల్తూ, దూపాయి పేటులో ఉంచాడు యువరాజా.

పెయిటరు - రెండు పావలా కాకులు తెచ్చాడు చిల్లర.

యువరాజా గొంతులో వెలక్కాయ పడింది. వీడికి ‘టిప్’ ఇవ్వకపోతే పరుపు తక్కువ చేవార్యుగాడినుకొంటాడు. పోనీ అజా పేడా ఇద్దామనకుంటే, దొంగపీనుగ రెండూ పావలా కాకులు తెచ్చాడు.

అసలు పోటలువాళ్ళూ వీళ్ళూ కుట్ర పన్నారు.

గొవోనిందా అనుకుంటూ ఓ పావలా కాసు అతి నిర్లక్ష్యంగా తీసి జేబులో వేసుకున్నాడు. ‘నోనో’ (థ్యాంక్సుకు సంక్షిప్తం) అంటూ అంతకన్నా నిర్లక్ష్యంగా ఆ పావలా తీసుకున్నాడు. పెయిటరు.

మండే మధ్యాహ్నం మీదకి మట్టి ఒచ్చే కాదు యువరాజా. ఎండ మండుతోంది.

కాళ్ళు కాలున్నాయి. నెత్తి మాడుతోంది. ఆకలి వేస్తోంది. బస్సెక్కితే... అమాల్. ఉన్నది పావలా ఇందులో బస్సా... చెట్టు మీది చెల్లి కాకికి జారిపేసింది. ‘పాపం

రత్నపురుషవేదం

••••• గారు రచించినది. మేహము, అత్యుత్తము, నిక్కాక, కుర్లనస్తము. పాదు మారిక, కాళ్ళతీపులు, ఇతర నరములకు సంబంధించిన వ్యాధులు, మూత్రవ్యాధులు మొదలగు వాటిని హరించి బలమును, శాంతిని ఇచ్చును. రెండుదబ్బాలు వాడును. 20 తుదబ్బారు. 3-12-0. వి. పి. 1/- ఇండియన్ మెడిసన్ హౌస్, ఓమ్మీటాకిను రోడ్డు-విజయవాడ-2.

ఎలాగో" అంది. అనుభవభారినీ అయిన అక్కకాకి మందహాసం చేసింది.

"దిక్కులేనివారికి దేవుడే దిక్కు. వీడికి నేనే దిక్కు. బస్సుకాదు; విమానం ఎక్కించేస్తా చూడు." అంది గంభీరంగా.

యువరాజు నడుస్తున్నాడు - భోంచేసి ఎన్నాళ్ళయిందో తెక్క పెట్టుకుంటూ.

ఎదురుగుండా వయ్యారిభామ ఒక తెగవస్తాంది. వెడల్పాటి నల్లఅంచు గల పసుపు పచ్చని చీర కట్టింది. నల్లటిపొట్టి అనిక తోడిగింది. ఎఱిని ముఖమల్ తేప్పలు వేసింది. ఆఎండలోనే యధాశక్తి విలాసం ఒలికిస్తూ నడుస్తూంది.

ఇంగ్లీషు పహుటలుకి వెళ్ళాంది కాబోలు అనుకున్నాడు యువరాజు.

ఇరవైతొంబేళ్ళ పాటు ఆమెని కాయశక్తులూ చూశాడు. యువరాజు. ఇరవయ్యేళ్ళతో తనదానికి కొత్త అనుభూతి - అనుడదూరాన ఉన్నది, వచ్చి అతనిమీద వారింది; లోపల వ్యాపించింది; తనలో ఇముడ్చుకుని పొదుపు కుంది...

ఇటువంటిసిల్లతో ఒంటి ప్రంభపు మేడలో ఒంటరిగా ఉంటే...

ఇటువంటిసిల్ల అనుకున్నాడే కాని, నిజానికి ఎటువంటిదీ అతనికి నిర్ధారణగా తెలియదు. ఎందుకంటే అమ్మాయి ప్రత్యేకంగా సౌందర్యమూ అతడిని ఉక్కిరి బిక్కిరి చేసింది. ఆమె ముఖంకూడా సరిగ్గా చూడలేదు. బహుశా పచ్చచీర నల్లఅంచు చూసి ఉండవచ్చు. నల్లరవిక మాత్రం ఖచ్చితంగా చూశాడు.

ఆ విప్పలకుప్ప, వయారిభామ బదు గజాల దూరానికి జుచ్చేసింది. ఎదో మహాత్కార్యం చేసేయ్యాలనే ఉద్దేశ్యం ప్రకృతించింది.

యువరాజుని విమానం ఎక్కిస్తానని శపథం పట్టిన వాయునిరాజుమీద ఈ త్రిజాన రంగభూమికి ఉరికింది. ఎడారివలె పరుగు కున్న ఆ మధ్యాహ్నం వెళ్ళ, ఎండిన మోడులు మిసవో సాక్షులులేని ఆ రోడ్డుమీద, నడుస్తున్న వయారిభామ మీదికి వాయుసాంగన చేరుగున ఎగిరింది. కొవుమంది. ఇంచుమించు ఆ పడుచు నెత్తిన నిలచి తొక్కులు టపటప లాడించింది. మళ్ళీ కావు కావు అంది.

బారుమంది వయారిభామ. వెంటనే యువరాజు దువ్వంతుడి వద్దెత్తిలో ముందు మరికాడు. హఠాత్తుగా అంటూ కాకిని తెదరించి తరిమేశాడు.

పమిట సర్దుకుంటున్న వయారిభామ వంపుల సొంపులు త్రిణంలో సగంసేపుచూచిన యువరాజులో కొన్ని సున్నితమైన నరాలు - శ్రుంగుల వైరులా భిగ్గునమండి భస్మం అయిపోయాయి.

వయారిభామ వయారస్పరగా భ్రాంతింకూర్చింది. వయ్యారిం మువ్వలుగా రోడ్డుమీద వడిఉన్న చేతిసంచి తీసుకుంది. జనం ఎవ్వరూ లేరన్న సంతోషంతో రెట్టింపు వయారం ఒలకబోస్తూ వెలిపోయింది. వెడలు చున్న భామ పోయేవానిని వెనకనుంచి అర నిమిషంసేపు క్రెడగా చూసిన యువరాజు, పది అడుగులు నడిచేలోగా విమానం ఎక్కి విహారానికి బయలుదేరాడు...

.....ఒంటి గంటంపావుకి, ఒక పెద్ద భోజన కాఫీహాలులు పెరటిగుమ్మం వున్న బిల్డిలోని చిన్న కిక్కికొట్టుదగ్గర విమానం దిగిపోయాడు యువరాజు.....అకలి విపరీతంగా వేస్తోంది. నిరసంగా ఉంది. కిక్కికొట్టులో వేరుకేసగ ఉండలు ఉన్నాయి. రెండు కొమ్మలూ తిని, కాసిని మంచినీళ్ళు తాగితే కడుపు వల్లబడుతుంది...కాని ఎవరేనా చూస్తే!...

తెగించి కొనేకాడు రెండు ఉండలు. స్వయీర్థిగా, వేరుకేసగఉండల పరిశ్రమను ఉద్ధరించేవాడి పోజులో తినడం మొదలెట్టాడు కొట్టుదగ్గర నిల్చుని.

గజందూరంలో ఒక హైకాను ముష్టివాడూ, పెద్ద పహుటల్లో క్లీనరు వేరాలాడి ఒప్పందం కుదుర్చుకుంటున్నారు.

వారానికి అర్ధరూపాయి ఇస్తే భోజనపు పహుటలు ఎంగిలకులన్నీ నువ్వోచ్చే వరకూ ఉంచిన నపు రాగానే నీకు పజేస్తా అంటున్నాడు క్లీనరు.

అరణాలు చెనుకో అన్నాడు ముష్టివాడు.

ఇది ఏ క్రాను పహుటలు తెలుసా! అర్ధరూపాయి నే అయిదు రూపాయలు గిడతాయి ఇవ్వం ఉంటే చెప్ప.

సరే నంటున్నాడు ముష్టివాడు.

యువరాజు తనమీద తనే జాలిపడ్డాడు. తనని తనే వివగించుకున్నాడు. ఈ అధఃపతనానికి తనే బాధ్యుడనుకున్నాడు.

ముష్టివాడిని వెలిపోనిచ్చి క్లీనరుని సిరిచి తమలపాకులు వేసుకోమంటూ అర్థజా ఇచ్చాడు. విసుపోయిన క్లీనరు ఒడ్డనే లోగానే మెయిన్ రోడ్డు మీద నడుస్తున్నాడు యువరాజు.

డబ్బులు మూడెంబేలున్నాయి.

గుండె గతుక్కుమంది చూశావుగా. ఇరవైగజాల దూరంలో తన ఇంటి ఒసరుడు వస్తున్నాడు. కనబడితే దుంపతెంపి ధూపమేస్తాడు. యువరాజు చటుక్కున వెనక్కి తిరిగి బయలుదేరాడు. మూడెంబేలు చేసే సరికి అల్లంత దూరంలో...

ఈ యువరాజు ఇప్పుడు డెన్మార్క్ యువరాజు పరిస్థితిలో పడ్డాడు, కొద్ది తేడాతో - అటు ఇంటివాడిని వరించ

డమా - యిటు వాయరు మానవా! అటు! ఇటు! మధ్య ఒకటి ఎక్కడూ ఉంటుంది. లేపోలే ఇటు ఇటు - నే ప్రస్తావనేలేదు. యువరాజుకి చూడా అటు ఇంటివాడికి ఇటు వాయరుకి మధ్య ఒక చారి దొరికింది. మధ్యనున్న కాఫీహాలులో! దూరాడు.

హామెట్ చూడా ఉండడమూ ఉడ్డమూ అని మధనపడకుండా, చేతికి అంకిన డబ్బు తీసుకుని ఒఫీరియాని తేవడిసుకుని దేశాంతరం పోయి వుండవచ్చు. తాటిగా చేవుడే సమస్య వరిక్కురించును." అనుకున్నాడు యువరాజు, తన తెలివితేటలకి ఉప్పొంగి పోతూ.

గండం గడిచిందిగానీ కంపు కాఫీ తాగి రెండెంబేలు పహుటలువాడి ఎదాన పాయ్యాలిచ్చి వచ్చింది. బయటకొచ్చి నీగ రెట్టు ముట్టించాడు యువరాజు. తేబులో అలా ఉంది.

చరచర పెద్ద పుస్తకాల కొట్లో కల్లాడు విజ్ఞాన సముద్రం! అబువునుంచి బహిష్కరించడం వరకూ, నీగ రెట్టు ఎలా మానవోస్తూ మూడు గులభిపాతాల్లో నేర్చే అమెరికాయపు ప్రకంబించి ఆత్మసాక్షాత్కారాభూతి నిర్దింఠడానికిమార్గదర్శివరకూ పుస్తకాలున్నాయి. మానవుడు చూచిన నేల సంవత్సరాల ఘడియల, విఘడియల చరిత్ర గంభీరంగా పడుచుకుని ఉంది.

మానవుడు సృష్టించిన మహా విజ్ఞాన సాగరం మధ్య మానవుడే ఒక చిన్న చేపలా ఆబగా అంతా ఒక్కసారి జీర్ణంచేసుకోవాలనే ఆరాటంతో తిరుగుతున్నాడు. ఈ జీవాలయంలో ఉన్నంతసేపు మహోద్వేగంతో ఆలోచిస్తాడు. ఉత్తేజతుడవుతాడు. యువరాజు శేవలం ఉక్కిరి బిక్కిరయిపోయాడు. చాలా పుస్తకాలు కొనాలనిపించింది. చదవా లనిపించింది. కొనబోయినంత ప్రసచేతాడు. తేబులో అలాకానుగావుకేక చేసింది - నేనొక్కరి నే వున్నానోయే-నామొహంచూస్తే పుస్తకం తివ్వలు అంటూ -

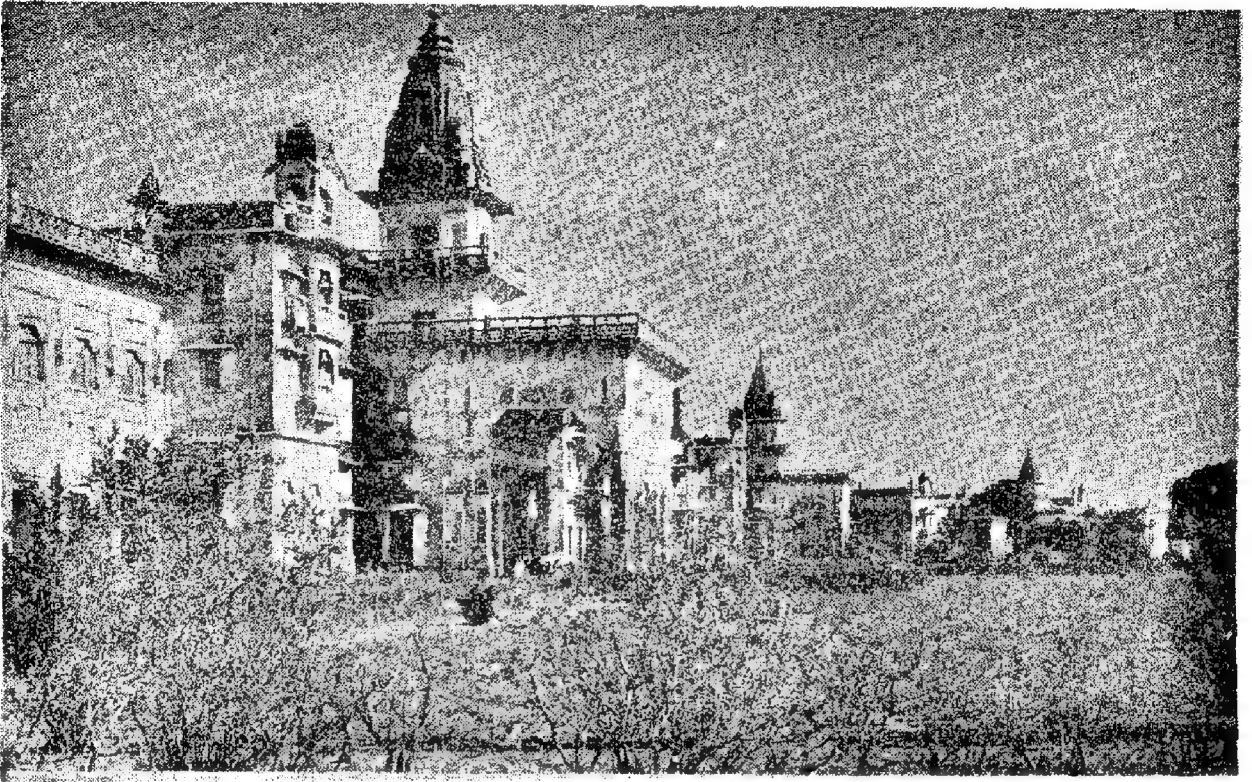
నాకు తెలుసులే - నువ్వు ఎత్తి పొడవక్కలేదు అన్నాడు యువరాజు.

నారసింహ లేవ్యము

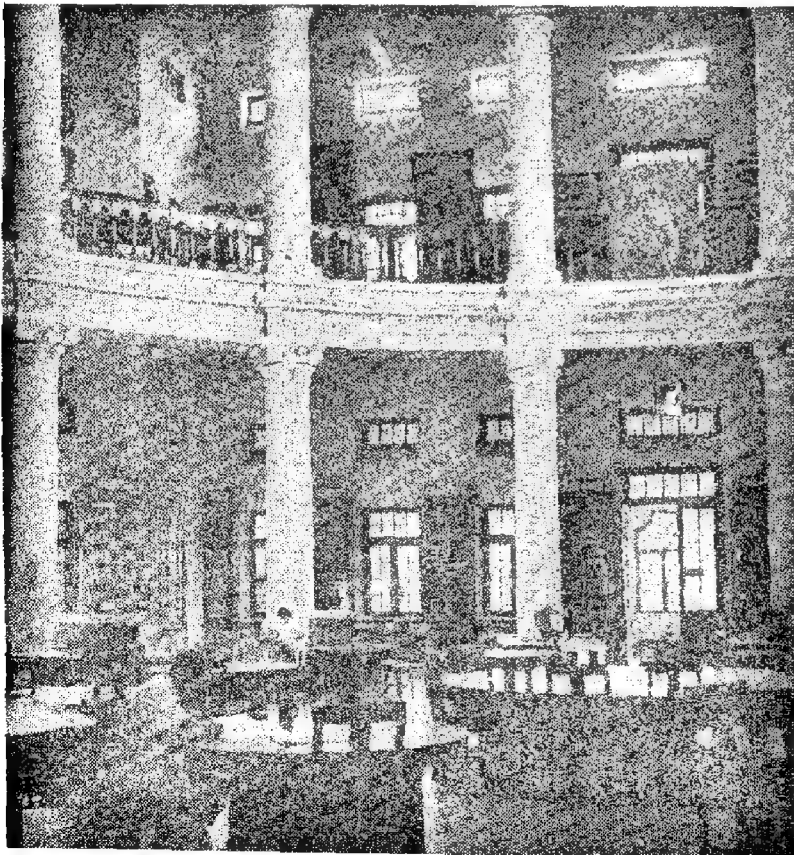
బంగారు చెర్చబడినది. మేహము, నిక్కాక, నిస్సత్తువ, శుక్ల ఎఘమును హరించి బలమును, కాంతిని, వీర్యవృద్ధిని కలిగించు వర్ణప్రసాదము -

20 తుల డబ్బులు. 3-4-0 పోస్తేజి 15 ఆ. పి. సి. వి. డ్రికంపెని. "ఆయుర్వేదసమాజం" పెరిదేపి - నెల్లూరు జిల్లా.

కాశీ హిందూవిశ్వ విద్యాలయం. (సంస్కృతశాఖ - ఇతరశాఖలు)

ఫోటో: సి. సీతారాం. (మద్రాసు)

మహారాజా యువరాజు

కడుపుకుందామని బుద్ధి పుట్టి పుస్తకాలకోసే తానాతులని యువరాజుకి విద్యుత పుట్టాచింది.

కనీసం ఒక్క పుస్తకం దొంగిలిస్తే-అన్న ఆలోచనదాకా వచ్చింది. బయటి కొచ్చే కాదు అక్కడితో.

గుమ్మంవాటుతో పెద్ద బ్రహ్మాండమైతే కళారాయదావికి విశ్వయంరాదు - తిప్పగా అమెరికా పంపవేసే ఒక్కవారిగా విపాతిక వేలో వస్తుంది. ఝాంతుని చక్కని ఇంట్లో పెర్లలో స్విమ్మింగ్ పూలూ, చక్కని పెర్లం, మంచీరేడియో, చిన్న జర్మన్ కాయ, ఉంగరాలజాతుగల బల్లని తీగలాటి డ్రైవరు, బొచ్చుకుక్క, దానికి తోలు గొలుసుని ఏర్పాటు చెయ్యవచ్చు. ఈలోగా వరసగా పబ్లిక్ ఫ్రైస్తీ మర్నా ఏజెంట్ వచ్చి పరిశోధించు.....

యువరాజుకి ఇంకో రియ్యని ఆనందం ఉంది. అది ఆస్థానం కాదు. ఆసమర్థత కొట్టొచ్చినట్టు జ్ఞాపకంవస్తేనే ఆ ఆశని నెమరువేస్తాడు.

← పతనమందిరంలోని ఒకభాగం

ఈతంతు జరిగినపుడు అతనికి ఎన్ని వ్యక్త్యాల్లో కనబడతాయి...

...ఎక్కడో ఎవడో తన పేరుగలవాడు ఒక పజిలు కడతాడు. తనకు దార్శిన్యంతో అవసరాలతో బతుకు బదు వనిపిస్తుంది. ప్రేమించిన పడతి వరించడు-డబ్బు లేదని. వాళ్ల నాన్న అంతకన్నా వరించడు-వికారి చెప్పవ అని. అవమానితుడై అత్యంతాత్మక మున్నాడు ముహూర్తం నిశ్చయించుకొంటాడు. ఇంకోగంట ప్రేమించినగా, తన మరణానంతరం తనజీవితపరిధిలో తొంగిదూగిన ఆదా మగా పిల్లా జేలా, తనమీద ఎలా జారిపడతాలో పెక్కికలలో ఊహించుకుంటాడు. ఇంతలో ఫజిలు కంపెనీ వాళ్లు నానా అడావిడిగా వచ్చి తనకి ఘనప్రజ్ఞ వచ్చిందని చెప్పి, తన ఆశ్చర్యాన్ని గమనించకుండా, తనమాట వినకుండా, బంపర్ ఆఫరు లక్షరూపాయలూ నెలైన అంటకట్టి, పదివేల రూపాయలు తన దగ్గర టివీటీసుకు చక్కా పోతారు...

తనకి కనీవున్న వాళ్లు ఉక్కిరి విక్కిరి అయ్యేటట్లుగా తన ప్రజ్ఞ చెల్లడిస్తాడు. నిన్న వికారి అని తిట్టిన 'వుడ్ - వి' మావగారు, ఆయన మామయ్యా తన్ని ప్రేమించడని పొగిడి పెళ్ళికి తయారవమంటారు.

ఈలోగా ఎవరి ప్రజ్ఞ తనకి పారబాటు నొచ్చిందో అతన్ని వెతికి పట్టుకుంటాడు తన. నిజం చెప్పి డబ్బు తీసుకోమనేసరికి, అతడు మూర్ఖుడోయి లేచి సగం డబ్బు నీకే అని ఇచ్చేస్తాడు.

స్వాయంగా ఆర్థిం ను కున్న ఈ డబ్బుతో.....

ఇక్కడితో యువరాజు కల ఆసేస్తాడు.

ఈ అనుమానం అతనికి చాలాకాలం నించి వుంది.

ఈసారిమాత్రం యువరాజుకి కాస్త మెయ్యగైన ఆలోచన వచ్చింది - తనూ కట్టితే మంచిదని.

వంటనే కోడ్లు మీద అర్ధరూపాయి కాను దొరికేటప్పటికి, విధి ప్రైవేట్ల్యం గురించి భోలెడు ఆశ్చర్యంతో గుండెలు బాదుకుని, కుభస్య స్థితి మనుకున్నాడు. మళ్ళా మనసు మారకుండా నేకిల్ని కొట్టులో పజిలు కాయితం అడిగి వుచ్చుకొని పోస్టాఫీసు కలం సిరాబుడి సహాయంతో వాలుగు వేడ వేడ ఏంట్రిలు నింపాడు. అంతకన్నా ఎక్కువ అవకాశం. అత్యవిశ్వాసం గలవాడికి తారున వచ్చి పదారీ ప్రజ్ఞ.

అర్ధరూపాయికి పోస్టులు అర్ధరూ కొన్నాక కవరుకి డబ్బులు చాలవని జ్ఞాపకంవచ్చింది.

అలా చెట్టి ముక్ పోస్టులో పంపితే, పోస్టలర్లకు రెక్కలాస్తాయి.

పోనీ రి ఎంట్రీలు వంతువామంటే మన పేలు తెచ్చేది కావచ్చు. అవకాశాలు సాఫ్తలేదు. మూడు వంతులు మంచిదికాదు. పీక్కుని భోలున ఏడవాలి. అలా కానూ ముత్యం మూడు అనే సామెతి సాయించ పజిలు కాయితం, పోస్టలర్లూ వేసుకుని వేటకల్లాడు యువరాజు. కనీసం లేదు. పైగా ఈ నాలుగోదే తనకు 70 వేసుకుని వేటకల్లాడు యువరాజు. కనీసం

ఇలాంటి పరిస్థితి

ఏర్పడినప్పుడు...

చదరంగంఅటలో రాజుకు "షా" చెప్పినప్పుడు రాజును వున్న గడిమంచి మరొక చోటికి మార్చడమో లేక అతని బలగాన్ని అడ్డువేయడమో జరిగితిరాలి కనుక అట మొత్తంలో ఉద్రిక్త పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది.

అట్టి పరిస్థితిలో చదరంగపు అటలో మేథావి తన కోశలాన్ని, చాతుర్యాన్ని, దూరదృష్టిని ఉపయోగించాలి. అలాంటి పరిస్థితిలో ఒకకప్పు చక్కని తేసిరుతో సమానమైనది మరొకటి వుండదు.

తేసిరు

మీ చతురతను

నిలబెట్టగలదు

టీ బోర్డు ప్రకటన

|| అంకముజేరి తైలతనయాస్తన దుగ్ధములానువేళ బా
ల్యాంకవిచేష్టఁ దొండమున నవ్వలి చన్ద్రబళిం వఁబోయి యా
వంక కుచంబు గాన కహినల్లభహారముఁ గాంచి వేమృగా
భాంకురళంక నంటెడు గజాన్యుని గొల్తు నభీష్టసిద్ధికిఁ

చిత్రకారుడు: ఆర్థర్ల హనుమంతరావు

★ మహారాజూ యువరాజూ ★

అణా దొరికిలే చాలు. తిండి రేపు చూసు
కోవచ్చు; ఎనిమిది గంటలయింది. అప్పిచ్చు
వాడు ఎవడూ కనబడలేదు. కనబడ్డవాడు
ఎవడూ అప్పివ్వలేదు.

నీరసం ఎక్కువైపోతోంది. కళ్లు చీకట్లు
కమ్ముతున్నాయి. పసుపు చచ్చా, అకు

పచ్చా, ముదర నీలరంగులు కనబడు
తున్నాయి. కళ్ళు మలుపుకుంటే నేగానీ
కోడ్మా మనుషులూ కంటి కొనటంలేదు.
తెలలో నరాలు ఉండుండి కంటిస్తున్నాయి.

కళ్ళు కటకట కొరికి దవడలు పీసు
తున్నాయి. కిరీంలాని శ్రీ తల్లి గమా

యధాశక్తిని వాడపెడుతోంది. విపరీతమైన
చలిగాలి వీచుంది పైగా వానమొదలైంది.
ఇదే హోలోనేల్ వాడ అంటే లోపలా
బయటాకూడా హింస, అనుభవాదు
యవరాజా. పోస్టలార్లర్నీ, పజిలు ఎంట్రీనీ
నొక్కాకిందపెట్టి కొపాడుకూ—

అందమైన అమ్మాయిలని లాసంగా
వస్తున్నారు. వర్రవాళ్ళు హలకేసున్నారు.
యవరాజా లేని ఉత్సాహం తెచ్చుకుని
హల వెయ్యబోయాడు, కానీ పెదిమలు
మందాయి. గొంతులో నులకరాయి అడ్డు
నిలిచిపట్టు నొప్పిపుట్టింది. హల రాలేదు.

కాఫీ తాగినా బాగుండును. అణాకి టీ
వస్తుంది - సిగరెట్లు లేవు. గడ్డం పెరిగింది.
పజిలు కట్టారీ. కాళ్ళు పీసుతున్నాయి.
రూముకి నడవడం అసంభవం... ఇంటివాడి
అద్దె...

తల అడ్డంగా తాటించాడు.

ఎదురుగా ఒక చిన్న హోటలుంది. జనం
అట్టేరారు.

చరచరనడచి వెళ్ళాడు. డబ్బులబల్ల
నగరికి - “మాడండి, నేను డబ్బు పారేసు
కున్నా. మాయిల్లు దూరం. మీకేం అర్థం
తరంలేకపోతే ఈ పోస్టలార్లరు తీసుకుని అర్థ
రూపాయి చెప్పియ్యండి...”

“వాడేమిందండి - ప్రాప్రయిటర్నీ అడ
గండి. అదుగో ఆయనే” అన్నాడు వాడు
గట్టిగా.

ఒళ్ళు చచ్చిపోయినట్టయింది. ఎవరూ విన
లేదుగదా!

తెగించాడు కాఫీ తాగుతున్న (ప్రాప్రె)
టరుదగ్గరచేరి మెలిగా చెప్పాడు.

‘మాకెందుకండే ఇది - అయినా ఆరణాలు
తీసుకోండి’ అన్నాడు.

ఆలోచించడం మానేసి ‘స్పరే’ అన్నాడు
యవరాజా.

కృతజ్ఞతాపూర్వకంగా పోస్టలార్లరుతో
పాటు తను నింపిన ఎంట్రీకాయితం
ఇచ్చాడు - ఆలోకరక్త వస్తుందని హామీ
ఇస్తూ.

ఆరణాల్లో రెండణాలు కాఫీ తాగాడు.
ఇండాక అణాతో కలిపి ఇంకా అయినణా
లుంది. చార్మివారు సిగరెట్లుపెట్టి, తెగిం
చేసి అగ్గిపెట్టి కొనేశాడు. మూడణాలు
మిగిలింది. బమ్మకి వేడవుతుంది... మాసిన
గడ్డంతో, అంతకంటే మాసిన బట్టలతో ఒక
పెద్దమనిషి సమాపించాడు.

ఇంగ్లీషులో ఆరంభించి తెలుగుతో
ముగించిన అతడి అర్థస్థనసారం ఇది.
అతని పర్సు పోయిందట. ఇల్లు దూరం.
చప్పన వెళ్ళాలి. తనదగ్గర అణాస్థాంపు
ఉంది. అది తీసుకుని అణా ఇస్తే...

యువరాజుకి ఏడుపు పొంగుకొచ్చింది. 'ఎటువేపు బస్సుకుక్కతారు?' అన్నాడు. నయమే. తూర్పువేపు వల్లే బస్సు. తన బట్టేడి పడమటికి—స్థాంపు తీసుకుని అజా ఇచ్చాడు.

ఆయన మళ్ళీ ఇంగ్లీషులో బాధపడి చెల్లి పోయాడు.

'నేషనల్' నే వింటున్న సర్టిఫికేట్టును కొనండి' అంది బస్సుమిది బోయ్.

"అల! అల! కొన్నామండే. ఇప్పుడే" అనుకుంటూ అజా స్థాంపు మాసి నవ్వేడు యువరాజు.

బస్సుకి కిటికీదగ్గర కూచున్నాడు - 'అమృత్యు' అని.

బస్సులో కూచుని పది నిమిషాలసేపు మరణించాడు యువరాజు. మెల్లిగా తిప్పు ప్రారంభమయింది. మరో మూడు నిమిషాలకి భరింపరానంతగా తిప్పుసాగింది. కణ తలు వేడెక్కాయి. ఒక్క కాలి పోతోంది. కళ్ళు భగ్గుమంటున్నాయి. పళ్ళు గిట్టకరచుకొని చలి తట్టుకుంటున్నాడు. తను దిగాల్సినచోటు వచ్చింది. బస్సు దిగు తూనే భగ్గువ వాంతి అయింది. జనం చుట్టూచేరి జారిపడి, సోడా తాగమని సలహా ఇచ్చారు.

లేచి సోడాబోల్టు కళ్ళాడు. స్థాంపు బయటకు తీసి మళ్ళీ పాతం వప్పచెప్పబోయాడు. "ఈ అజా స్థాంపు తీసుకుని..."

మతిపోయింది. కళ్ళు పెద్దవిచేసి మళ్ళీ పరిశీలించాడు. అది వాడిన స్థాంపు. దాని మీద ముద్రవుంది...

'కొంచెం మంచినీళ్ళు ఇస్తావోయ్. బాంతి అయింది' అన్నాడు.

మొహం కడుక్కుని బయల్దేరాడు రూముకి.

పది దాటింది.

ఇంటివాడు నిద్రపోయి వుంటాడు. మెల్లిగా రూము చేరితే హాయిగా దుప్పటి కప్పకుని కమ్మగా ఆలోచించుకుంటూ, ఆకొడుకూ పడుకోవచ్చు—

—తొరకత్తే మళ్ళీ వాడు లేచేలోగా బల్లిపోవాలి.

కోళ్ళదొంగ పద్ధతిలోవుంది, అనుకున్నాడు యువరాజు. మేడమెట్లెక్కుతూ. రెండు నిమిషాల అనంతరం వచ్చగా దుప్పటి కప్పకుని పడుకున్న యువరాజుకి బొట్టటి మహారాజు జ్ఞాపకం వచ్చాడు...

* * *

.....పదిగంటలకి రోడ్డు కుళాయి దగ్గర పూటుగా నీళ్ళుతాగిన మహారాజుకి పలకమారింది. 'ఎవరో తల్చుకుంటున్నార' అనుకున్నాడు. రాత్రి తొమ్మిది

వరకూ కాలికి బలపం కట్టుకు తిరిగిన మహారాజుకి కానీ అప్పు పుట్టలేదు.

దాదాపు తనకి తెలిసిన పదిమంది 'న్నేహితులు' ఎన్ని బాధలు పడుతున్నారో, వాళ్ళదగ్గర ఇవాళ మధ్యాహ్నం చాకా ఉన్న రెండురూపాయలూ ఎలా ఎలా ఖర్చుపెట్టి యాతనలు పడ్డారో సవివరంగా విన్నాడు. సానుభూతి మాపాడు. కొందరికోసం కన్నీళ్ళుకూడా కార్చి తన తల తాక్కుపెట్టేనా వాళ్ళకి అప్పుతెచ్చి పెనతానని హామీలు ఇచ్చాడు.

తొమ్మిదిన్నరకి వాసలో నడుస్తూ తన పెళ్ళాం బిడ్డల మీదజాలి పడదానికి తనని తనే ఏకగించుకోడానికి ఉపక్రమించాడు.

తనకి పట్టాభిషేకం చేసిన పెద్దల్ని, ఆనాడు చందన తాంబూలాది సత్కారాలుగుకుని ఆశీర్వదించిన పెద్దల్ని తిట్టుకున్నాడు. కొంపచేరేసరికి పెళ్ళాం బిడ్డలు మేలుకునుంటే బావుండదు. మొహం డ్రైగు. ■ తడి చెంచేసని పెళ్ళాం అడిగితే ఏం చెబాడు?

అప్పువారక్కడ ఉండలేదు - పిల్లలు వస్తున్నారంటే ఏమనాలి? అందుకే వాళ్ళు నిద్రపోయాక తన నిశ్చలంగావెళ్ళి అరుకు మీద పడుకుంటేమంచిది.

పొద్దున్నే లేచి గట్టిగా ప్రయత్నించి - లేపోతే పెద్దమ్మకాస్తే పట్టుకుని మరో రూపాయి సంపాదించి ఇంటి మొహం చూడొచ్చు. మహారాజుకి ఆకలేసింది. తిరిగి తిరిగి వున్న మీద ఒళ్ళు తూలుతోంది. కోటూ పంచా తడిశాయి.

మంచినీళ్ళు తాగడానికి నోడ్డు కుళాయి దగ్గర ఆగాడు. ఎవరో మహారాజు బిలాసంగా పొడుకుంటూ నెక్కిలుమీద వస్తున్నాడు. తెలిసినవాడేమో... నెక్కిలు వల్లే వరకూ ఆగి కుళాయి నొక్కాడు. నోరు తెగిచాడు—ఒంగి. ఒక్కసారిగా విడుపు పెల్లుబికింది. గట్టిగా విడవాలనిపించింది. మట్టూ చూశాడు. దగ్గరలో ఎవరూ లేరు. కుళాయిగట్టుమీద కూచున్నాడు. రెండు చేతుల్తో మొహంమూసుకుని, భోయన గుండె లవిసేగా వరసరాలూ కదలిపోయి వాళి కంపించేగా విడిచాడు.

నిమిషంసేపు తపసిదుపు తనే విన్నాక కొంచెం బరువు తగింది మరో కరటం; పొంగింది - కుమిలికుమిలి విడిచాడు. వేడి కన్నీళ్ళు ధారాపాతంగా ప్రవహించాయి.

ఎంతోహాయి నిచ్చింది. ఆ ప్రవాహం; ఆ పుడు, అంతకన్నా భగవంతుడు చేంపలు నిమిరినట్లయింది.

చాలా రోజుల తరువాత ఈ నాడు దేముడు జ్ఞాపకం వచ్చాడు. ఆ ప్రయత్నంగా ఆకాశానికి నమస్కరించాడు.

వంటనే అటూ ఇటూ చూశాడు - ఎవరేనా చూశారేమో నని నవ్వుకో బుడ్దేసింది. కానీ నవ్వు రాలేదు.

కాస్త తేలికపడిన మనసుతో చల్లని నీళ్ళు పెట్టి ముఖం కడుక్కున్నాడు. బొట్ట పూటుగా నీళ్ళు తాగేశాడు.

పులకమారింది.

ఎవరో తలచుకుంటున్నారూ గాబోలు అనుకున్నాడు, చొక్కాతో మొహం తుడుచుకుని ఇంటికి బయలుదేరుతూ...

స్వస్తి

వచ్చగా దుప్పటి కప్పకుని విప్పారిన కళ్ళతో చీకటిచూస్తూ జల్లకిలా పడుకున్న యువరాజు మహారాజును గుర్తు తెచ్చుకుని, అతనిచే జీవితమునుకున్నాడు. ఎక్కడెక్కడ తిరిగినా కొంప చేరే సరికి 'వచ్చారు' అనడానికి పెళ్ళాం 'నాన్నా' అందానికి పిల్లలు...

ఎన్ని కష్టాలున్నా కలోగంజో తాగుతూ ఆనందాన్వేషణలో వున్న ముఖాన్నో, సౌఖ్యాన్వేషణలో వుండే ఆనందాన్నో పొందవచ్చు. 'నా' అన్న వాళ్ళుంటారు.

గృహమే కదా స్వర్గభూమి...

సరిగా, అదే సమయానికి ఒరిగిలా వేసి ఉన్న తలుపును మెల్లిగాతీసి లోపలకల్లి పెళ్ళాం బిడ్డలు నిద్రపోతున్నందుకు చేముడికో దణం పెట్టుకుని, నిశ్చలంగా మందం కదలకుండా కయినించి కోడిగుడ్డు దీపాన్ని చూస్తున్న మహారాజుకి యువరాజు గుర్తుకొచ్చాడు...

—ఏ సంతార తాపత్రయంలేని స్వేచ్ఛాజీవి. పక్షిలా విహరిస్తాడు. ఇంటే తింటాడు, లేపోతే గుక్కడు నీళ్ళుతాగి కడుపులో కాళ్ళెట్టుకు పడుకుంటాడు. బెంగా బెడదావుండవు. అతనిపనే హాయి..

నిద్రకువక్రమిస్తున్న మహారాజు యువరాజు కూడా ఆకారం ఏర్పడని, తమకే అర్థంకాని యీ కోరికలను పెరివేర్పలసిందని పరమేశ్వరుణ్ణి ప్రార్థిస్తూ ఒక మహారాజు చేతులు జోడించి మనసా నమస్కరించారు.

నవంసక తైలం

అంగనరములు బలహీనతచెంది చిన్నదైనా తిరిగి యధాప్రకార మై పూర్తి సౌఖ్యమును అనుభవించుటకు 48వంస్తుప్రఖ్యాతి చెందిన గ్యారంటీ మందు. 1 సీసా రూ 10/-లు. వి. పి. రూ 1-4-0

కొవలసినవారు రు. 1/4 మందుగా పంపేడి) డా|| రత్నం నన్ను మెడికల్ హాల్, మలకపేటబ్లింగ్స్, హైదరాబాదు-(డక్.కా.

స్నేహాలు

ఈ ప్రపంచమునే విచక్షణం లేకుండా మధుర ఫలాలని ప్రసాదిస్తుంది. అవి స్నేహమూ, కవిత్వమూ అన్నాడు ఓర్వారి. ఒక్క వ్యక్తితో అయిదు నిమిషాలు మాట్లాడి అర్థం చేసుకోగలిగే విషయాలు ఒక్కొక్కప్పుడు కంద పుస్తకాలు చదివినా లభింపడవు. మానవ సైన్యాన్ని తీర్చాల్సి సురించి లక్ష పుస్తకాలు చదివక వచ్చు. ఈ పుస్తక సంస్కారము దయ, ప్రేమ, స్వార్థత్యాగము. ఏదీ రీతులలో మనుష్యులలో కనిపిస్తాయో నవలలా నాటకాలా చదివి తెలుసుకోవచ్చు. కానీ ప్రత్యక్షంగా చదివినదితో మాట్లాడి, వారిలో వున్న మంచిచెడ్డలనీ కష్టసుఖాలనీ పరికిరించి, వారికి కలిగే వివిధ అనుభూతులని అర్థంచేసుకుంటే, జీవితానికి ఉపకరించే అనేక విషయాలని తెలుసుకోవటానికి ఎక్కువ అవకాశం వుంటుంది. ఈ జీవితంలో మనకి ఎంతమంది స్నేహితులుంటే అంత ఆనందభరితం, ప్రపంచదృష్టానం సంపాదించగలం అంటారు కొందరు.

కానీ వచ్చే చిక్కల్లా స్నేహం లభించడంలేదు. తమ అభిరుచులకీ, అభిప్రాయాలకీ అనుగుణంగా లేకపోతే యితరులను నిడుక్షంలో దురికి పోరేస్తుంటారు కొందరు.

కాఫీ డికాక్ నును వడగట్టినట్లు, మనుషుల్ని వడగట్టి వారిలోవున్న మంచిని చదివడానికీ, తరిమి తుడాలిస్తూ చూడాలన్న మాయమైపోవాలనీ అపోహ వడతారు. ఎదటివారిని అర్థంచేసుకుని, వారు అసలు ఎటువంటివారో తెలుసుకోకముందే, తమకి తెలిసిన నీతివర్ణ మూత్రాల నమసరించి "నీరు మంచి" "నీరు చెడ్డ" అని నిర్ణయించి పోరేస్తుంటారు.

తమ స్నేహాన్ని కోరి వ్యక్తులంతా, తమ అభిరుచులకీ తగినట్లు వుండాలని కోరుకుని, మార్చటానికి ప్రయత్నించి ప్రయోజనం లేదు. అలా సంస్కరించటానికి పూను

కొమ్మూరి

ఉ పా ర ణి

కుంటే స్నేహితులూ కావలసినవారూ దూరమైపోతారు. అటువంటి మనస్తత్వమే తరుమ మనుష్యుల్ని నిరాశావాదులుగా మారుస్తుంది. ఆప్యాయంగా వుండే యిద్దరు వ్యక్తులని అతి సామాన్యమైన విషయానికే ఒక్కొక్కప్పుడు దూరంచేస్తాయి. ఒక్క మాట, ఒక్కవస్తువు, ఒక్కమాటనూడా

విభేదాలు తెచ్చే ప్రమాదం వుంటుంది. అంత మాత్రాన తమ ఆశయాలకి విరుద్ధంగా ప్రవర్తించారని వారికి దూరంగా తొలగిపోవడాదు. అలా తొలగిపోయేవారు నిజమైన స్నేహ మెలాటిదో తెలుసుకోలేరు. కొన్ని పుస్తకాలలోనూ, పెండితెరమీదా ఆహా! సోదరి! అని అనూంతుంగా వాళ్ళో పడిపోయే అసహనమైన స్నేహితురాండ్రని వాస్తవ జీవితంలో కలుసుకోవటం కష్టం. అలాటి స్నేహితురాండ్రొసం పెడితే వాళ్ళకి స్నేహితురాండ్రు కనవడరు. దొరకరు. ఒకవేళ దొరికి వారిలో అభిప్రాయభేదాలూ, మనస్తత్వాలూ తెచ్చుకుంటారు. వారి అనురాగాన్ని సంపాదించలేరు.

కనుపించే ప్రతి వ్యక్తినీ పలుకరించే వారిని, అలసటలేకుండా అందరితో కలుద్దా చెప్పే వారిని చూస్తే ఆశ్చర్యం కలుగుతుంది. స్నేహితులనిబట్టి వ్యక్తుల మంచి చెడ్డలని నిర్ణయించక వచ్చుననే యింగ్లీషు సామెతను మనసులో ధ్యానిస్తూ కాస్త చూడగా, పలుకుటకీ, చదువు వున్న వారికీ స్నేహితులుగా ఎన్నుకోవటానికీ తాపత్రయపడేవారూ వున్నారు. ఎంత తక్కువరుంది స్నేహితులుంటే అంత మంచిదనీ, ఆకొద్దిమంది కాస్త మంచి వారుగా వుండేట్లు విరుకోవాలనే హితవాక్యం వింటూంటాము. కానీ తమ స్నేహాన్ని అభిలషించేవారి

వ్యక్తిగత జీవితంలో సంబంధం పెట్టుకుంటూ, వారి సమస్యలని సురించి గంటల తరబడి ఆలోచించి, తాము కొలతబద్ధంగా పెట్టుకున్న సీటితో వారిని పరీక్షించ చూడటం అనివేక మేనని చెప్పాలి. తమ స్నేహితులంతా చాలా సీటిప్రదమైన జీవితాలు గడుపుతున్నారనీ, ఉన్నత సంస్థానాన్ని అలవరచుకున్నారనీ ఘంటా పథంగా గుండెమీద చెయ్యి వేసుకు చెప్పటం కష్టం. అలాటివి తెలుసుకోవటానికి ఒక్క రోజు కాదు కదా ఒక జీవితకాలం గూడా పడుతుంది ఒక్కొక్కప్పుడు. తమ స్నేహాన్ని కోరే ప్రతివ్యక్తిని సురించి "ఈ మెధర్తతో సన్యంగా కాపురం చేస్తాందా? సంఘం ఈ మెని గౌరవిస్తాందా?" అని ఆలోచిస్తూ కూర్చుంటే, ■ వ్యక్తితో హాయిగా ఓ అయిదు నిమిషాలు హృదయంవిప్పి కబుర్లు చెప్పలేము. స్నేహాన్ని వృద్ధి చేసుకోలేము. పరిస్థితుల ప్రాప్తిలంబట్టి, యితరుల పరిణయంబట్టి కొందరిని కలుసుకుంటాము. వారందరినీ జ్ఞానం పెట్టుకోవటం కష్టం. కొందరి ముఖాలు మాచానుగా మటుకు జ్ఞాపకమంటాయి. కొందరి ముఖాలు ఎప్పుడు మాకామా, ఎక్కడ మాకామా, బుట్ట బద్దలు కొట్టుకున్నా గుర్తుకురావు. తెచ్చి పెట్టుకున్న ఓ చిరునవ్వుతోనో, దుకల ప్రశ్నితోనో తప్పించుకుంటాము. కానీ అలాటి వ్యక్తులలోనే వుండే ఒక ప్రశ్నోకత మనల్ని ఆకర్షించినప్పుడు, వారి స్నేహాన్ని కోరుతాము. "నీకు ఘానా వ్యక్తి ఎందుకు నచ్చింది? ఎప్పుడు స్నేహితురాలయింది?" అనే ప్రశ్నలకి సమాధానం చెప్పలేము, స్నేహానికి పరిణయానికి వున్న తేడా అదే.

అలా నూరుమందిలో ప్రశ్నోకం గా తమని ఆకర్షించే వ్యక్తులలో వుండే యితర అలవాట్లలో పాలనీ సహించే శక్తిలేకుంటే ఆ మైత్రి పుటుక్కున తెగిపోతుంది. తమ సౌఖ్యంకోసం తాపత్రయ పడేటప్పుడు, యితరులలో వుండే కొన్ని లోపాలని సహించే హృదయవైకాల్యమూ స్నేహితుల అలవరించుకోవాలి కొందరు వ్యక్తులు స్నేహితుల్ని విచిత్రమైన ప్రభావంతో మార్చివేస్తారు. అలాటి మార్పుతో వచ్చే లాభిష్టాలని ఆర్తిజ్ఞానంబట్టి నిర్ణయించుకోవచ్చు. కొన్ని సందర్భాలలో స్నేహితులతో తాము అనుసరించటానికి లేక వారిని తమ నైపు తిప్పగించటానికో అవసరం కలుగుతుంది. ఆ రెండురకాల మార్పు జరగటానికి ■ స్నేహితులు కొన్ని త్యాగాలు చెయ్యవలసి వుంటుంది. లేకుంటే ఆ స్నేహాలు

అంతంత మాత్రంగానే వుండిపోతాయి. ఈ పొరబాటు చేసేవాళ్లే అతి సఖ్యంగా వున్నట్లు కనబడుతూ మాతాత్మగా తెగ తెంపులు చేసుకుంటారు. ఒక రోజు కొంగూ కొంగూ ముడివేసుకు తిరుగుతారు. మర్నాడు ఒకరు ఉత్తరంగానూ ఒకరు దక్షిణంగానూ వెళిపోతారు. ■ సామాన్యంగా స్నేహాల చేరి పరస్పర సంతృప్తికోసరం చేసుకునే విర్వాహితులన్నా ఎక్కువకాదు" అన్నాడు ఓ ఆంగ్ల రచయిత. స్వలాభం కోసరం, అల్పబుద్ధితో స్నేహాలు కలపాలని ప్రయత్నించేవారు ఎదటివారిని ఎక్కువకాలం మోసం చెయ్యలేరు. ■ రకం స్నేహాల కలకాలం వర్జిలాలంటే యిద్దరికీ కొన్ని లాభాలంటూ వుండాలి. పరస్పరం ఎంతటి ద్వేషమున్నా మూడోమనిషిని విమర్శించ వలసినప్పుడు మటుకు దగ్గరగా జరిగే వ్యక్తులు ఈ జాబితాలోకి వస్తారు. సామాన్యంగా పురుషులకంటే గూడా స్త్రీకి స్నేహితు తెక్కువ కావాలనే కోరిక వుంటుంది అడవాల్ని తగుచు పోట్లాడుకుంటారనీ అయినా నిమిషాలు ఆపాగ్యయంగా మూట్లాడుకుంటే ఆలోచింపడం తగూలాలి తెచ్చుకుంటారు నేనాదిన ఒకటి వుంది. పరెట్టాల్లో వుండే స్త్రీలకి గాకుండా, బస్తీల్లో వుండే స్త్రీలకి గూడా తిరుచు బయటకెళ్లే అవసరమూ, పదిమందిని కలుసుకునే అవకాశమూ తక్కువ. సంతకృతానికి ఏ రెండుసార్లు పేరంటాలకి వెళితారు. ఆ సమావేశాలలో అందరినీ పలుకరించి యోగక్షేమాలు కనుక్కోవటానికి వ్యవధివుండదు. కానీ సినిమా థియేటర్లోనూ, రైల్వోలోనూ, బస్సుల్లోనూ సామాచర్యంకోసం తాపత్రయ పడుతూ స్త్రీలు నిమిషంలో స్నేహాలు కలుపుకుంటారు. అలా సామాచర్యంకోసమాత్రం స్నేహం ఆశించే స్త్రీల స్నేహాలలో అమాయకత్వమూ, నైర్భయమూ, స్వార్థ రాహిత్యమూ గోచరిస్తాయి అందుకనే సామాన్యంగా స్త్రీలు చేసుకునే స్నేహానికి స్వక్తియమైన ప్రయోజనం కానీ, స్వార్థంతో కూడుకున్న లాభాలు కానీ కారణాలు కావు. వారి పరిణయాలు స్నేహాలుగా పరిణమించడానికి అయివంటి మన ప్రవృత్తి ముఖ్యకారణమని చెప్పాలి. తమ వ్యక్తిగత సమస్యలనీ, చిక్కులనీ ఒక్కమాటతో హృదయం విప్పిచెప్పి, యిద్దరు స్త్రీలు ఆ తీర్మాన తమ కలుగచేసుకునే మార్గం పురుషులకి చేతికొడవి తోస్తుంది. ఇక్కడ ఓ విచిత్రమైన సంఘటనను చెబుతా.

నాలుగు వాక్యాలలో అతి సామాన్యమైన విషయంలో తన హృదయంలో రగులుతున్న ఆవేదననీ, తనకు జరుగుతున్న అన్యాయాన్నీ విప్పిచెప్పి ఒక యువతి మరొక యువతికి స్నేహితురాలైంది. రాత్రి ఎనిమిదిగంటల వుంటుంది. పేపుమెంటుమీద కూర్చుని జాజిపువ్వులమ్మతోంది ఓ యువతి. పీథిలో జనం ఆసేలేరు. ■ యువతికి పాతికేళ్ళకంటే ఎక్కువ వయస్సుండదు. చినిగిపోయిన చీరా, మాసికలు వేసిన రవికా, ఉంగరాలు తిరిగిన కురులతో పెద్ద బాగుడు. ఆ పువ్వులన్నీ రెండవోల కడిగిందట ఒకామె. ఆ పూల మనిషి ఆమెనంక భయంకరంగా చూసింది. ఇవ్వను చూస్తుంది. అంత రాత్రి వేళ ■ పూలు ఎవరూ కొనరనీ, తనకే చౌకగా యివ్వమనీ ఎంతో బాధించి చూసింది. కానీ లాభం లేకపోయింది. ఏ ఆశతో ఆ వేదయవతి అలా కూర్చున్నదో అర్థంకాక తిరిగి వస్తున్న ఆమెతో "ఈ పువ్వులు పావలాకి ఓ కానీ తగ్గించి యివ్వను. జాజిపువ్వులంటే నాకు ప్రాణం. ఆ పావలాకోసరం పువ్వులన్నీ నా తల్లో

రాజూ - పేద
వెల రు. 2-0-0
తపాల ఖర్చు ప్రత్యేకం.
ఆంధ్ర గంధమాల, మద్రాసు-1.

కేశ సంపదకు

రీటా

బాందూ దేశ మంత్రలూ దాగనును

పెట్టుకోవాలనే కోరికని చంపేసుకుని సాయింత్రంనుంచి యిలా కూర్చున్నాను" అన్నది. ఆ తరువాత ఏం జరిగిందో తెలియదు. కానీ ఆ ఒక్క సంఘటన ముటుకు వారిద్దరినీ చక్కటి స్నేహితురాడ్రంగా మార్చివేసింది.

పుస్తకంలో పేజీలు తిరగవేసినట్లు మనం మనుషుల్ని చదవలేము. కానీ పదిమందిలో స్నేహం చేసుకుంటే అనేక విషయాలని

అర్థం చేసుకోగలుగుతాం. నచ్చిచిన్న పోట్లాటలూ, అభిప్రాయభేదాలూ లేకుంటే స్నేహం రక్షిగట్టవు గూడా. అవతలి వారి ప్రతిమాటకీ కట్టుమానుకు తల వ్రాపుతూ కాశ్వరమైన చిరునవ్వుముఖం పెట్టడంకాదు స్నేహమంటే. ముఖం గావుండే వ్యక్తులు గూడా అమాయకమైన, స్వార్థరహితమైన స్నేహానికి తోవచూపగలరనీ, పైకి ఎంతో ఆసక్తి వదిస్తూండే వారు గూడా ఎంతటి

హాసనా తల పెట్టగలరనీ, లోభిత్వం, స్వార్థం, అమాయకత్వం అపర్యాపకంగా వుండే వారికీ దూరమెహగలనునీ విషయాలు తెలుసుకోవటం ముఖ్యమైన జీవితానుభవాలలో ఒకటి—కాదు మొదటిదేమా!

ఓ సారి స్త్రీల కంపార్టు మెంటులో ఎక్కిన ఓ ఇల్లాలు ప్రయాణికులందరినీ విచిత్రానుభూతిని కలిగించింది. చక్కగా పక్కపరచుకుని, బొటనపైతనా ముడిచి ఎవరికీ స్థలమివ్వనని మొండికేసింది. జనం రద్దీ ఎక్కువవుతున్న కొద్దీ, అందరికీ కూర్చునేందుకు సమానహక్కులు కావాలనే రగడ ప్రారంభమైంది. ఆ యిల్లాలు ముటుకు వారిలో చూసారాచూసరి పోట్లాడించేగానీ లొంగలేదు. చివరికి గాఢవచ్చి ఆమెను కూర్చోబెట్టవలసి వచ్చింది. ధుమధుమలాడే ముఖంతో అందరినీ మింగడామన్నట్లు చూస్తూ ఓమూల నెక్కింది. ఆ యుద్ధంలో ఎక్కువ నొడవచేసి ఆమెను దూషించిన ఓ అరవపోదరి ఆమె కడుగుగానే కూర్చోవలసి వచ్చింది. అందరినీ కొట్టేటంత స్థూలకాయం. ఏదో కొండకాటికి చేరిన అనాగరిక వ్యక్తిగా ఆమెని చూసి అసహ్యించుకొన్నవారూ నవ్వుకున్నవారూ వున్నారు. రైలు కదిలింది. సంచిలోనుంచి నాలుగు అరటిపళ్ళెతీసి అందులో రెండు ఎదురుగా కూర్చున్న అరచామెకి యిస్తూ "ఇంద! తిను. ఎండ చాలా ఎక్కువగావుంది కదూ! మీ బ్రతుకు" అంటూ మాటలు కలిపింది ఆ యిల్లాలు. మేమంతా నిరాంతరపోయాము. తను చేసిన పనికి పశ్చాత్తాపపడి గానీ, భయం వల్ల గానీ, అరవపోదరితో స్నేహం చేసేదండంటే సమ్మటం కన్పించింది. సాహచర్యంకోసం స్త్రీలు తిరుగు అలా మారిపోతారనీ, స్నేహంలో వుండే పవిత్రత, మార్గం, స్వార్థరహితాత్మకతా యిల్లానికి తెలుసుననీ నివ్వకు తీరాలి మరి.

స్నేహాన్ని పొందటమూ, పోగొట్టుకోవటమూ సులభమేనంటారు కొందరు. పోగొట్టుకోవటం చూట ఎలా వున్నా, పొందటంమటుకు అంత సులభంకాదని తోస్తుంది. తమకి లాభదాయకంగా వున్నప్పుడూ, వ్యవహారాలు ముగించుకోవటానికీ, కాస్తేపు కబుర్లు చెప్పకోవటానికీ గాకుండా నిజమైన స్నేహాన్ని పొందకోరవారు కొన్ని త్యగాలని చెప్పుకోవలసి వుంటుంది. అది సాధ్యపడనప్పుడు పరాయి వాళ్ళకి కాదుకదా సంతాపాత్మక దగ్గరకాలేము.

దినదినమునకు ఇంక స్వచ్ఛమైనటువంటియు.

ఇంక మనోహరమైనటు

వంటియునైన చర్మము

రెక్సోనాతో

ఈ అద్భుతమైన మార్పును మీరు తెచ్చుకొంటారు

రెక్సోనా యొక్క కేడిల్ తో గుడినాన్ని మరగమీ చర్మముమీద మెల్లగా రుద్ది తరువాత కడిగివేయండి. మీ చర్మము దినదినమునకు ఇంక మృదువుగాను, మెత్తగాను అగుటను మీరు చూస్తారు. మరియు మీరు క్రొత్త ఆకర్షణను తెచ్చుకొంటారు.

రెక్సోనా

ఇంక ఒక్కసారి కేడిల్ తో గుడిన సబ్బు

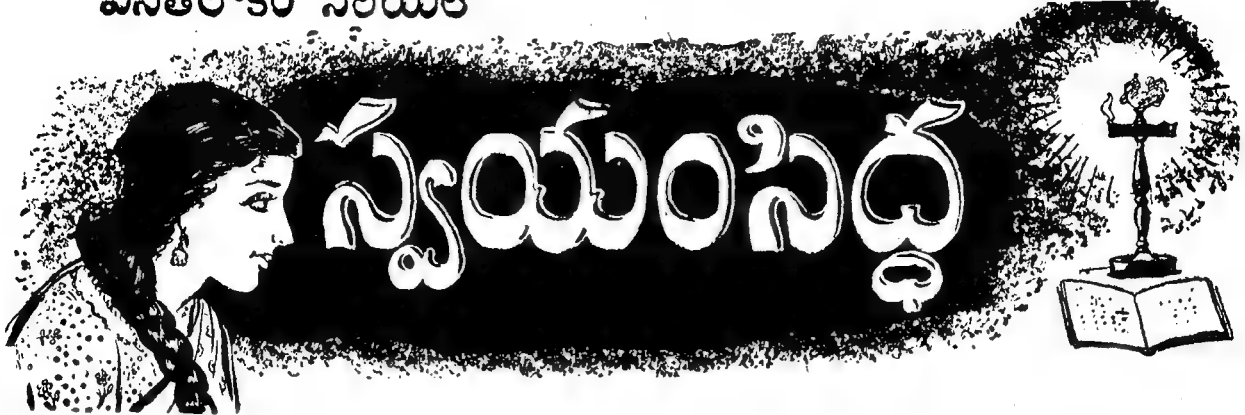
* చర్మమును పోషించేటటువంటియు, చర్మమును మెత్తగా చేయనటువంటియు నైన మానెం ఒక ప్రత్యేక మిశ్రమమునకు రిజిస్టర్ చేయబడినది.

R.P. 123-50 TL

రెక్సోనా ప్రొడక్టులకు రిమిడియేషన్ తరఫున ఇండియాలో తయారుచేయబడినది.

14

కచేరిలో పని అయిపోయినా ప్రైవేట్ రూంలో దివాన్ కేసీ జమీందారు గారి సంభాషణ ముగియలేదు. వారివారా యుగబాటు పెద్ద బాటను! చేరగిలపడి కూచుని, హుక్కా పీలుస్తూ కోడలి ను గజార్చి, గురించి గొప్పగా చెప్పుతున్నాడు. అతడు చెప్పుతున్న వన్నీ బల్లమీద పరిచిన తివానీ అంచున కూచునిఉన్న రాధానాథ బాపూరి అతి శ్రద్ధగా వింటున్నాడు. ఇలాంటి సమయంలో నివారణుడు మంగ మొహం పెట్టుకుని ఆ గదిలో వచ్చాడు.

వారివారాయుగబాటు తన సంభాషణను చదువ్వున ఆనీ, నివారణుడికేసి అశ్చర్య వాతూ చూశాడు. నివారణుడు కోటా నియమంగా కచేరికి వస్తాడు. తనకి ప్రత్యేకంగా ఉన్న గదిలో కూచుని, కచేరి వ్యవహారాలు చూస్తూఉంటాడు. కోటా వచ్చే మహాజగ్గను, ఫిర్యాదుల్ని నివారణుడు చదివి వాటిమీద తన అభిప్రాయాన్ని సూచనప్రాయంగా రాసి జమీందారు దగ్గి రకు పంపిస్తూ ఉంటాడు. తర్వాత జమీందారు వాటిని స్వయంగా పరిశీలిం చి దివాన్ కే సలహాకూడా తీసుకుని పరిష్కరిస్తూఉంటాడు. ఇవాళ నివారణుడు కచేరికి రాలేదు. అతడు రాలేదన్న సంగతి వారివారాయుగ బాటుకి తెలియకపోలేదు. కానీ ఆ సమయంలో తన గదిలోకి నివారణుడు రావటం, పైగా ముఖం అలా ఉండటం - విచక్షణుడైన భూస్వాములురలో సంభయాల్ని కేకతించాయి.

అతడు ఒక్క తీగం నివారణుడికేసి రప్పవాల్యకుండా చూసి, "ఇలాంటి అసమయంలో ఇక్కడికొచ్చా వెందుకు నివా

రణ్? ఇవాళ కచేరి వచ్చి కూచోలేదుటగా! వంట్లో కులాసాగా ఉందా?" అని అడిగాడు.

నివారణుడు మామూలుగా తన కటురైన ఘోరణిలోనే జవాబు చెప్పాడు - "చిత్తం. నా వంట్లో అయితే బాగానే ఉంది; కానీ మనస్సే బాగా లేదు. అంచేతనే ప్రాధున మేడ దిగి కచేరికి రాలేకపోయాను. మీరు పైకి వస్తారేమో అని ఇంత సేపూ ఎదురుచూస్తూ కూచున్నాను. మీరు రావటం ఆలస్యమవటం చూసి, గత్యంతరం లేక ఇవాళేనే ఇక్కడికి వచ్చేశాను."

నివారణుడు ఈ మాటలన్నీ ఇలా ఒక్క సుక్కలో చెప్పేశాడు - తను చెప్పబోయే విషయానికీ భూమిక అన్నట్లు... అసలు సంగతింకా అలా గుంభనగానే ఉంది. అది చెప్పటానికే ఈ వేళకాని వేళ పరుగెత్తుకొచ్చింది.

కోడుకు ముఖకవళిక - అతడి మాటల్లో ప్రదృష్టంగా ఉన్న అభిమానయా పని కట్టి - అతడి అసమయంలో ప్రతీకరమైన విషయాలు మాట్లాడితానీ! రా లేదని గ్రహించాడు తండ్రి. కోడుకు స్వభావం తండ్రికి తెలియనిది కాదు. అంచేత పైకి కృత్రిమమైన కుతూహలాన్ని వ్యక్తపరుస్తూ "అయితే ముఖ్యమైన సంగతి వో ఉండి ఉంటుందనుకుంటాను?" అన్నాడు.

"చిత్తం!"

"అయితే నుంచున్నా వెందుకు కూచో. ఆ విషయం ఏమిటో వప్పన చెప్పేయ్. ఇప్పుడు పైమా చాలా అయింది. అదీ మిటో విఫాలని చాలా కుతూహలంగానూ ఉంది."

నివారణుడు దివాన్ కేసి వక్రంగా చూసి, అప్రసన్నభావంతో - "నేను చెప్పతల

చిన మాటలు మీలోనే... మీ కోక్కరికి చెప్పుదామని ఉంది" అన్నాడు.

నివారణు డీమాట అనగానే దివాన్ కే లేవవోతూ "ఎలే ఇంక నే వెళ్లితస్తాను. మీ మాటలు కొనివ్వండి" అన్నాడు సంగోచిస్తూ.

వారివారాయుగబాటు చెయ్యెల్లి వద్దని వారిస్తూ "బావుండి ఉత్తం!... మన సంభాషణ యింకా పూర్తికాండే నివు లేచివెళ్ళటమేమిటి బాపూరి?" అన్నాడు. తర్వాత కోడుకువైపుకి తిరిగి తీక్షణంగా చూస్తూ "మన ఎన్నటో సంబంధించినవకానీ, మన గృహానికి సంబంధించిన వ్యవహారాలకానీ మన దివాన్ గారియెదుట చెప్పకూడని వంటా వినిలేవని నీకు తెలుసుగా నివారణ్! ఇంక ఈరికే బాత్సారం చెయ్యక చెప్పతలచిందేమిటో చెప్ప" అన్నాడు.

నివారణుడి ముఖం వివర్ణమయింది. నున ముద్దుడైన దివాన్ బాపూరిమీద అతడి శవాదూ అంత గౌరవం లేదు. తండ్రి అతడిని అత్యంత ఆత్మీయుణ్ణిగా భావించటం - పుత్రుడి ద్వేషపూరిత హృదయానికి కొంచెం కష్టంగానే ఉండేది. ప్రభు-భృత్యసంబంధమాత్రమే ఉండవలసిన చోట - ఇలాంటి కృత్రిమమైన ఆత్మీయతా భావం - ఇసుకతోకట్టిన గోడలాగా, పేక మేడలాగా బలంలేనిదే అవుతుంది. అంచేత నివారణుడు ఎన్నడూ అతడియెడ గౌరవంగా ప్రవర్తించేవాడు కాదు. అదీకాక అతని అడ్డొనిస్తేగవన విషయంలోకూడా దివాన్ తో అతడికి అభిప్రాయ భేదాలున్నాయి. అలాంటి దివాన్ ఎదుట తండ్రి ఇలా విగ్రహి అడగటం - కోడుకు మనస్సుకు అపూతంగా తగిలించడం అశ్చర్యమేమీలేదు. సహజమే...

మూలం : మణిలాల్ వంద్యోపాధ్యాయ

అనువాదం : మద్దిపట్ల సూరి

★ స్వయంసిద్ధ ★

కాని ఇవాళ నివారణకు చేసికొనా నిద్రపడే వచ్చాడు. నిన్నకాక మొన్న వచ్చిన ఆ ప్రగల్భురాలైన వధువు తలవని తలంపుగా తమ సంపారంలో ఓ చిన్న విప్లవాన్ని కలగజేస్తోంది. ఇప్పటివరకూ నిరాశూటంగా పాగిపోతున్న తమ (తల్లి కొడుకుల) కాసనకటానికి అడ్డుగావచ్చి నిలబడబోతోంది. అలాంటి ఆమెమీద తన తండ్రికి మనస్సులో ఎలాంటి అభిప్రాయం ఉన్నదీ ఇవాళ ఎలాగో అలా మధించి అయినాసరే తెలుసుకోవాలి. అంచేత ఇవాళ దివాన్ అక్కడున్నా అతణ్ణి విద్యక్ష్యం చేసి నివారణకు తన ఈ విషమసమస్య పరిష్కారాన్ని గురించి యోచించసాగాడు.

ఇంక తర్వాత ఉపోదాతమేమీ లేకుండానే "నేను మీతో ఓ పెద్ద ఫిర్యాదు

చెయ్యటానికి వచ్చాను." అన్నాడు తండ్రితో.

నివారణకు ఒకవేళ కత్తిమాపించి 'మిమ్మల్నిద్దర్నీ ఖానీ చెయ్యటానికి వచ్చాను' అని అన్నా ఆ గదిలో తివాసీల విశద కూచున్న వృద్ధులిద్దరూ ఇంత ఉలిక్కిపడేవారు కోరేమా! నివారణడి నోటిమీదుగా 'ఫిర్యాదు' అన్నమాట వినే సరికి ఉభయలూ విస్మితులైనారు. నిజంగా విస్మితులకటాని! చేతువుకూడా ఉంది. ఇంతవరకు జమీందారుకాని, దివాన్ కాని ఎవరూ ఈ ఫిర్యాదులకుకు ఒక్క గురించి ఫిర్యాదు అంటూ చెయ్యటమనేది యెరగదు. నివారణడికి విరుద్ధంగా ఎన్నో పాల్లు - ఎన్నో చోట్లనుంచి ఫిర్యాదులు రావటం జమీందారుగారికి తెలుసు. కాని అతడెన్నడూ ఫిర్యాదుచేసి యెరగదు. ఎవరైనా అతడి కోపానికి గురిఅయినాకో వారిని తండ్రికి తెలియకుండా తానే విచారిస్తాడు. వాళ్ళకి తన ఇష్టంవచ్చిన శిక్ష విధిస్తాడు నిస్సంకోచంగా. అందాకా యెందరు - ఎప్పుడైనా దివాన్ జీ అతడి యిష్టానికి వ్యతిరేకంగా ప్రవర్తించినా సరే - తండ్రిదగ్గరకు రాకుండానే నిర్లక్ష్యంగా 'బూపకం' ఉంచుకోండి. సింహకాలికొన్ని నేను. నాతో మాట్లాడేప్పుడు ఎప్పుడూ మర్యాద తెలుసుకుని మరీ మాట్లాడండి! అని అంటాడు. కొడుకు దుండెగాలన్నీ ఎప్పుటి వప్పుడు తండ్రిచేరిన పడుతూనే ఉండేవి. కాని, క్షీంచటం విషయంలో మాత్రం అతడు కొంచెం ఉదాసీనంగా ఉండేవాడు. వ్యంగ్యంగా 'వాడి పేరే నివారణ డిసలు. కనుక ఎవరు వారింబోయినా వాడు సహించడు' అనేవాడు.

పుత్రుడి విషయంలో జమీందారుగారి దౌర్బల్యాన్ని గురించి ఎన్నో వదింపులు, కథలూ ప్రచారమయినాయి. ఎన్నో ఆకాశరామన్న ఉత్తరాలు కూడా వచ్చేవి అతడికి. కాని అనుచిత వాత్సల్యం చూపించటం అనే దోషం తనయందు ఉన్నదని హరినారాయణబాబు తెలుసుకున్నా - ఈ దుండెగడైన కొడుకుని వారించటానికి కాని, కాపించటానికి కాని అతడెన్నడూ వృథా ప్రయాసపడలేదు. ఈ విషయంలో ఆయన మనస్సులో నిరూఢంగా ఉన్న అభిప్రాయమేమిటో ఆయనకే తెలియాలి.

అలాంటి దుర్ఘాంతుడైన నివారణకు ఇవాళ మొట్టమొదటిసారిగా 'ఫిర్యాదు'

చెయ్యటానికి అతడి ఎదుటికి వచ్చి నిలబడాడు. అతడు కొంచెం నేపు అన్నట్టు డైబోయి నివారణకి ముఖంకేసి మామూ ఉండిపోయాడు. పెదవి కదిపి ఒక్కమాట మాట్లాడలేదు. 'ఇలాంటి సంఘటన నా జీవితంలో యెన్నడూ జరగలేదే! నివారణకు ఫిర్యాదు చెయ్యటమా! తూర్పున ఉదయించే సూర్యుడు పశ్చిమాన ఉదయిస్తున్నాడా!' అని అతడు పూర్వస్పృకులను నెమరుకు తెచ్చుకుంటున్నాడనే ఉంది! అమాట తాను స్వయంగా తన చెవులతోనే విన్నాడు. విన్నదోయిన అతడి ముఖం ప్రత్యక్షంగా కనిపిస్తోంది. ఇవాళ విశ్వసించకపోవటం యెలా?...

ఒక్క క్షణమయినాక అతడు కొంత తమయించుకుని, "నువ్వు నా దగ్గరికి ఫిర్యాదు చెయ్యటానికి వచ్చావు... అవునా! ... అయితే ఇదేదో మామూలు వ్యవహారంగా భావించటానికి వీలేదు. సరే... ఇంతకీ అదే తల ప్రత్యక్షియేవదు? ఎవరిమీద నీ పి ఫిర్యాదు చెప్తున్నావ?" అని అడిగాడు.

నివారణకు తండ్రికేసి కళ్ళెర్రచేసి మామూ "అయితే మీ రింతవరకు అసలేమీ గ్రహించనేలేదన్నమాట!" అన్నాడు మరింత కరుణగా...

అతడిమాటలవటం అగ్నిలో ఆజ్వలం పోసినట్లయింది. గది యావత్ భయంనో ధిక్కరిపోయేట్లు గర్జించా డా వ్యవకేసరి. "నోరుముయ్ మూర్ఖడా! ఫిర్యాదు చెయ్యటానికి వచ్చినవాడికి కలెర్రచేసేవంతుకు? ఇహనుంచి కొంచెం తగ్గి మాట్లాడటం నేర్చుకో!"

■ స్నేహితులైనా - ఎన్నడూ తండ్రి తనని ఇలా గద్దించి మాట్లాడటం యెరుగదు. నివారణకు. కఠినస్వభావుడైన తండ్రి యెగుట నిస్సంకోచంగా మాట్లాడగలగిమా అతడికి ఒక్కడికే ఉంది. అతడెన్నోసార్లు తండ్రిమొహంమీదే ఇంతకన్న మరీ కలుపుగా మాట్లాడాడు. అలాంటప్పుడు అక్కడున్న వాళ్ళంతా ఇతడిలా మాట్లాటంచూసి ఉలిక్కి పడుతూ ఉండేవాళ్ళు... కాని అతడెవర్ని గురించి యింత నిర్మోహమాటంగా మాట్లాడేవాడో, అతడి కనుబొమలకూడా మడివడేవి కావు. పైగా చిరునవ్వుతో అతడు తన ఒకైవేమీసం దువ్వుకోవటం చూసి నివారణడే విస్మితుడవుతూ ఉండేవాడు. దివాన్ రాధానాథబాబ్రాటికూడా అలాగే వచ్చి ఉరుకునేవాడు. కాని ఇవాళ అంత గారాలకూ చిఅయిన కొడుకును జమీం

మహాకవిమంత్రిగారి
మహాత్మర సేవ

అర్ధ శతాబ్దికి పైగా
చేయుచున్న అసమూల
బేషధము

ప్రసిద్ధ
గర్భాతీయ రంగ నివారిణి

అర్ధ మండు ముపులలో పోలికను

కేసరి కుటీరం లిమిటెడ్
మద్రాసు-14

తెలుగుజిల్లాంకు, వైశాముకు ఎజంట్లు :
శ్రీ సీతారాం జనరల్ షోర్సు
బెజవాడ, పిండిరాబాదు.

చారుగారు ఇంతకంటే గా మందలించటం మాని అతడు కూడా తెలుసోయాడు.

నివారణకు కొంచెం సేపు మెదలకుండా ఊరుకుని, మనస్సులో తన సంకల్పాన్ని స్థిరీకరించుకుని, "అయితే నా ఫిర్యాదును కొగితెంమీద పెట్టి ఇస్తాను" అన్నాడు.

"వద్దు. అదేమీ అవసరంలేదు. నువ్వు చెప్పాలనుకుని వచ్చిన దేమిటో ఇక్కడే చెప్పి వెళ్ళు" అన్నాడు తండ్రి...

"సరే, చెప్తున్నాను. కాని ఇవాళ నేను చెప్పేది మీ మనస్సుకు నాటదని తోస్తోంది నాకు..."

"అనికొనరమైన మాటలు మాట్లాడవలసిన అవస్థకంటే ఏమీ లేదు. నీ ఫిర్యా దేమిటో - చెప్పు ముందు"

"మీరు ఎవరితోనూ సంప్రతించకుండా సామాన్య కుటుంబంలో పుట్టిన ఒక అమ్మాయికి కులవధువు అనే గౌరవమిచ్చి, అల్లురాలికి ఆధిక్యత కట్టబెట్టారు..."

"ఇది నీ ఫిర్యాదు కాదు నివారణ! నేను చేసిన పనిని గురించి నీ అసహకార చర్చ..."

"కాని మీరు చేసిన పనిని ఇలా నిష్కర్షగా విమర్శించటం కొత్త కాదు నాకు"

"నువ్వు ఆ యోగ్యతను బోగొట్టుకు

న్నావ్. నీకింక ఆ అధికారం లేదు. నీ ఫిర్యా దంతవరకో అదే వినదలచుకున్నాను నేను. నీముందర నేను చేసిన పనులకు సంజాయిషీ చెప్పకునే సమయం రాలే దింకా."

"గోవిందుడి భార్యమీదనా ఫిర్యాదు..."

"చెప్ప - వింటాను."

"అవిడ అందరియెదుటా నన్నవమాన పరిచింది."

"ఏం చేసింది?"

"మీరు ప్రధానానికి వెళ్ళినప్పుడు - ఆమె కొక బంగారుకొరడా బహూకరిస్తూ 'మా యింట్లో ఒక గాడిద ఉంది. దాన్ని ఈ కొరడాతో లొంగదీసుకోవా' లని చెప్పారటగా..."

"చెప్పితే నీ కందుకీ ఒర్లుముంటు?"

"ఆ గాడిదని నేనేనని, మీ రిచ్చిన కొరడాని నామీదే ఝుళిస్తానన్నది అవిడ... అందుకని"

"కోడలు నిజంగా అన్నదా ఆమాట?"

"చాలామందియెదట... నా ఘోషి నీ కం లోటులేదు."

"ఆమాట అసలెందుకు వచ్చింది? చెప్పు."

"ఆమె నన్ను చూడగానే మేలిముసుగు

చేసుకుంది. ఆవిడముఖం ఎలా ఉంటుందో చూడాలనిపించింది. మీనాని మేలిముసుగు తియ్యమన్నాను..."

"నువ్వుచేసిన ఈ కాస్త తప్పుకే అంత రూఢమైనమాట అన్నదా?"

"అన్నదో లేదో ఆవిడకే అడగండి ముందు. మీరు ఆవిడకి కొరడా బహూకరించినట్లు, గంగూలీ వంశంలోని గాడిదని లొంగదీసుకోమని చెప్పినట్లు, సంగతులేనీ నా కిదివరకు తెలియవు. అసలవిడ నోటినుంచి బయటపడేవరకు నాకేకాదు, ఈ యింట్లో ఎవరికీ తెలియదనుకుంటాను."

"ఊ... తర్వాత? ఇంకా చెప్పవలసిందేమైనా ఉందా?"

"ఆవిడ మా తాత గారినికూడా అవమాన పరిచింది."

"ఏమన్నది?"

"కీర్తిశేఖరైన మా తాతగారిని గురించి పూలపానువు నాటి రాత్రి గదిలో ఉన్న అంతమంది పేరంటాళ్ళ యెదుట... ఎంత వాతపవనాల అన్నదో తెలుసా? ఆమాట వింటే మీరుకూడా కంపించి పోతారు."

"ఏమన్నది?"

"అప్పుట్లో మువగటంవల్ల ఆయన తన కూతుర్ని - మా అమ్మని - అమ్మకున్నాట్ట."

"కోడలు అన్నదా ఈమాట! మా కింది?"

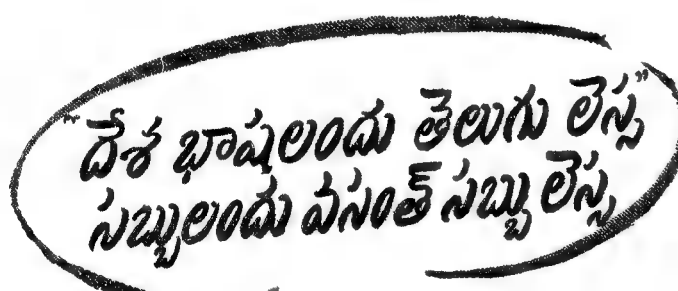
నివారణకు జేబులోంచి కాయితంతీసి, తిండిచేతికిచ్చి - "అప్పుడు అక్కడేవ రవగన్నాకో, ఆవిడ ఈమాట అంటూం డిగా ఎవరైతే విన్నాకో - వారందరిపేర్లూ ఇందులో ఉన్నాయి. నే చెప్పినమాట నిజమే కాదో దర్శాపుచేసి తెలుసుకోండి" అన్నాడు.

అప్పుడా కొగితెంమీద రాసిఉన్న అక్షరాలన్నీ హరివారాయణ బాబు దృష్టికి పాముమెలికల్లా కనిపించసాగాయి. అతడి బుర్ర బాగా వేడెక్కింది. దృష్టి వెలవల బోయింది. తాను ఎన్నెన్నో ఆశలు పెట్టు కున్న తన గారాబు కోడిలిమిదనే ఇంతటి అభియోగమా? తన మామగారి నే ఇంతమాట అనటానికి సాహసించిందా? ఎంత అహంకారం!

హరివారాయణబాబు కాస్తేపు నిశ్చలంగా కూచుని ఆలోచించి, "సరే, ఇంక నువ్వు వళ్ళవచ్చు నివారణ! నీ ఫిర్యాదు నేను స్వీకరించాను. నివారణలో లోప మేమీ జరగదు" అన్నాడు.

నివారణకు మారు మాట్లాడకుండా ఒక వారి తీక్షణంగా తిండిముఖంకేసి చూస్తే, ఆ గదిలోంచి మెల్లిగా వెళ్ళిపోయాడు.

(30- వ పేజీ చూడండి)

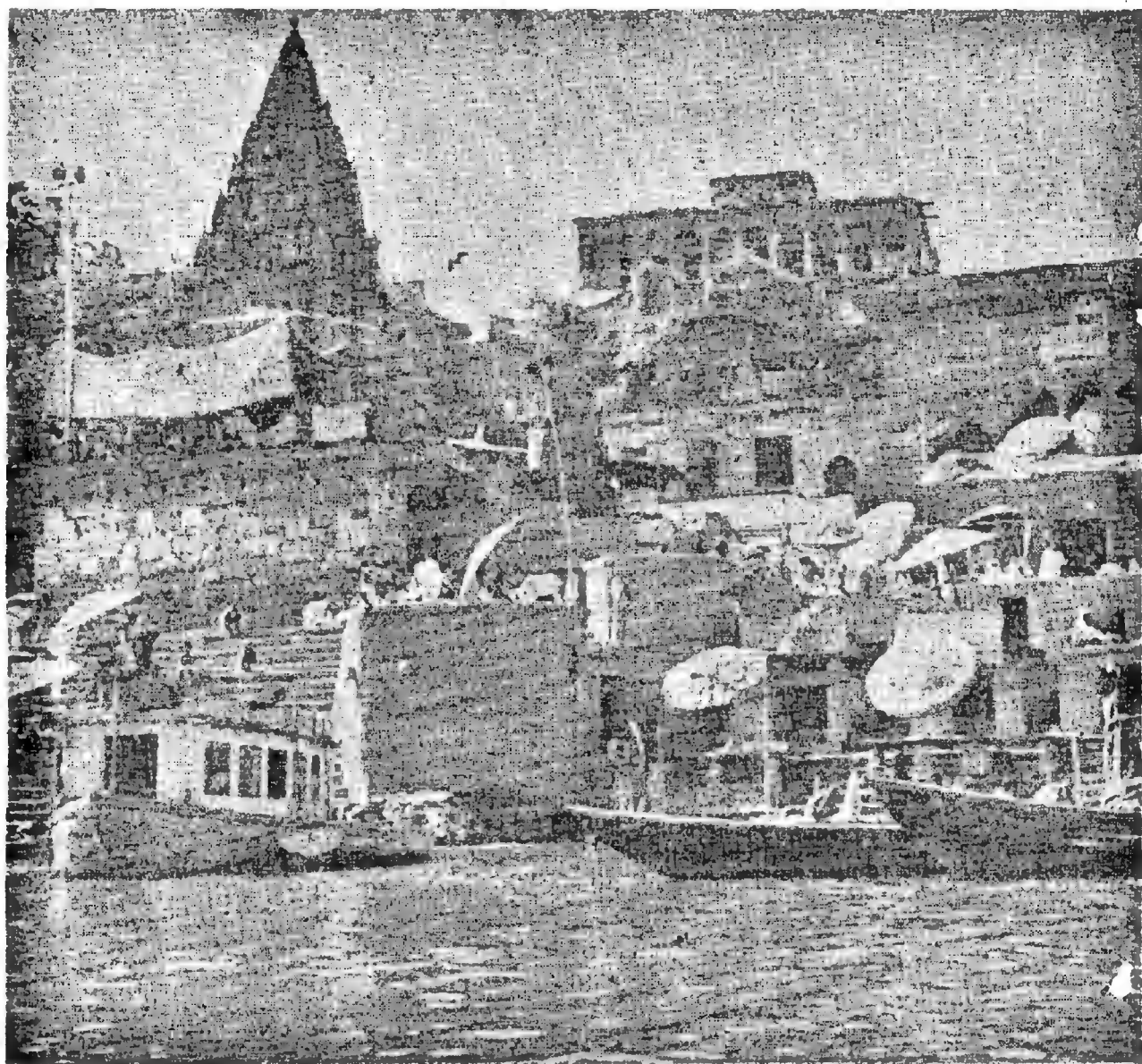
విశాలాంధ్రలో నాణ్యమైన టాయిలెట్ సబ్బు తయారు చేయు ఫ్యాక్టరీ ఇది ఒక్కటి మాత్రమే.

వసంత సబ్బుతో

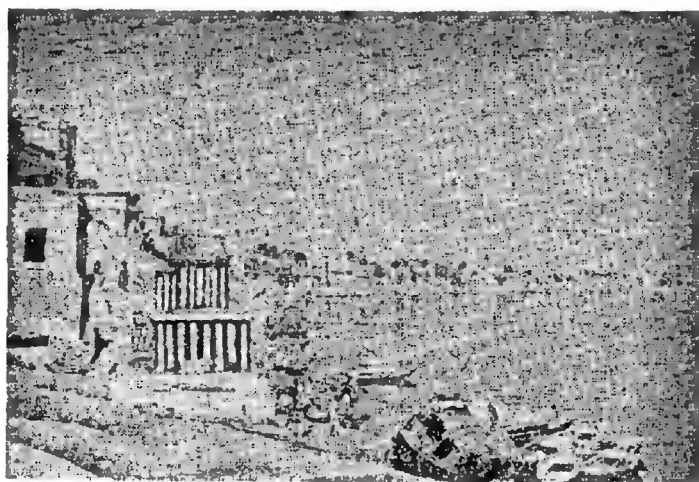

నిత్యం వసంత ఋతువే.
నాణ్యమైన సబ్బు సరసమైనధర.
వసంత సోప్ వర్క్స్ లిమిటెడ్.
విజయవాడ.

మణిక్గర్హ పుట్టం

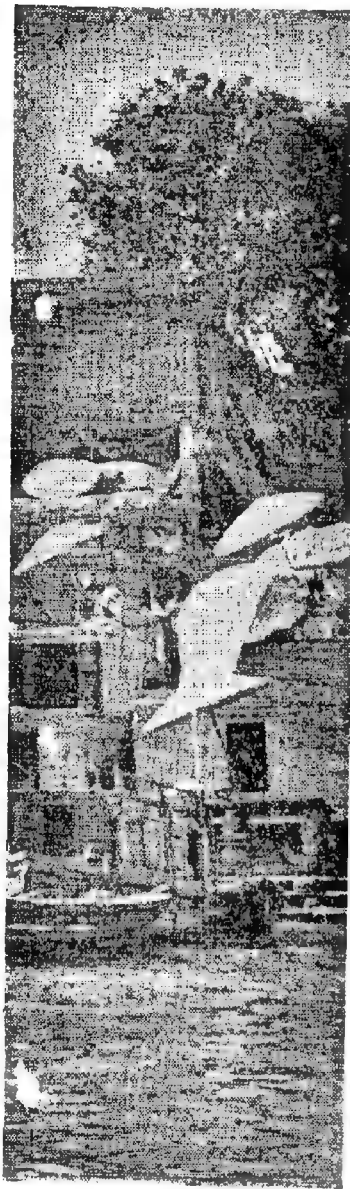

హరిశ్చంద్ర
పుట్టం

హిందూ
పుణ్య
వార్

పాఠాః పి.

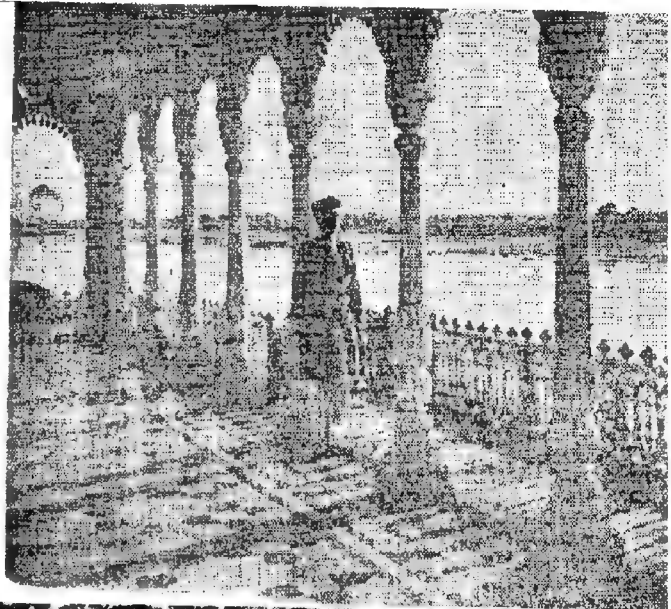

వ్యాస కాశి
(కోటలో ఒక భాగం)

కాశి:
విశ్వనాథాలయం
సువర్ణ గోపురం

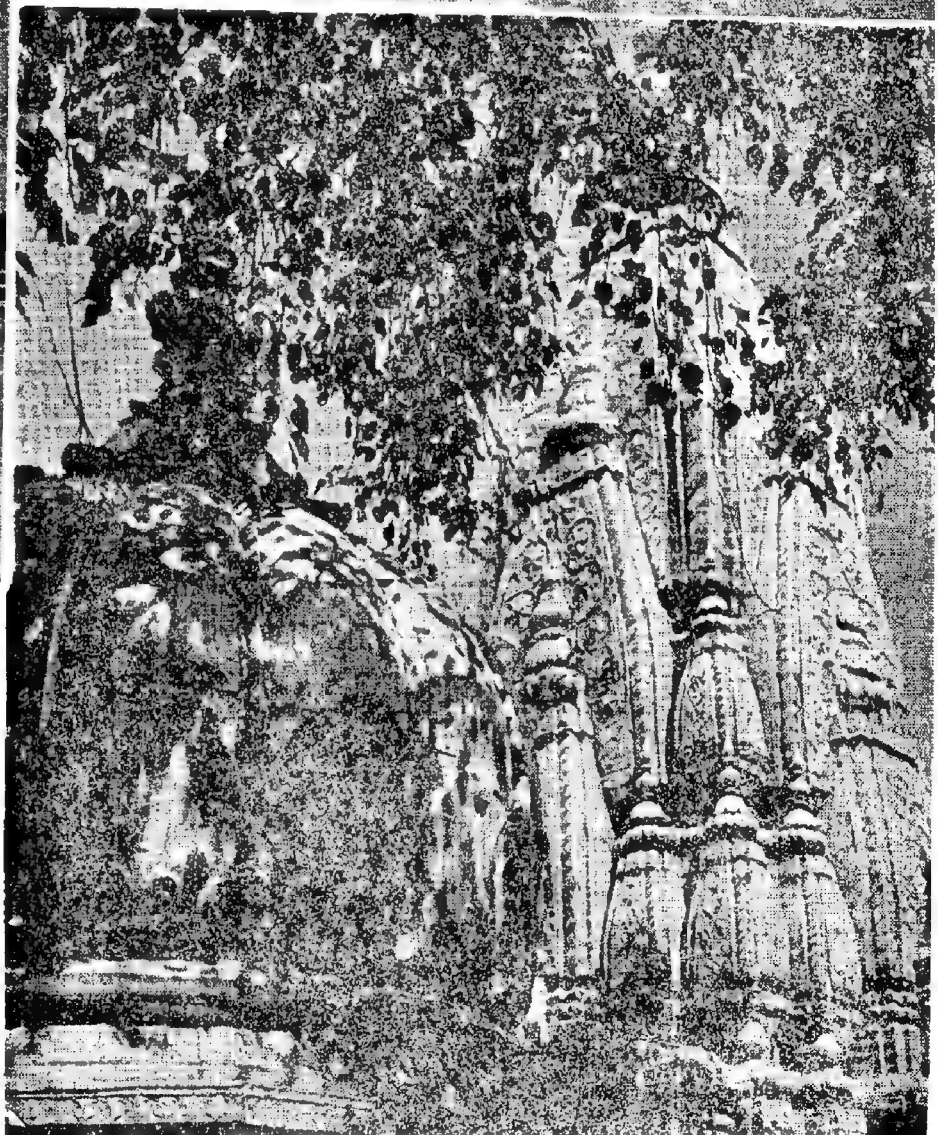

మహాలక్ష్మి
విగ్రహం

కారం, మద్రాసు.

ప్రతిభాపత్రిక, మద్రాసు.

స్వయం సిద్ధ

హరినారాయణబాబు దీర్ఘంగా నిట్టూర్చి
“బాపూ! విన్నావుగా ఇదంతా?”
అన్నాడు.

బాపూ యజమాని ముఖమిడ చూపు
నిలిసి, “మీ ఊహ! యేలా తోస్తోంది?”
అని అడిగాడు.

“నివారణుడు అబద్ధం చెప్పలేదు.
ఇంకాదుకొరడా సంగతి ఈ యింట్లో మన
యిద్దరికీ తప్ప ఇంకెవరికీ తెలియదు. రాణీ
కూడా తెలియదు ఆఖరికి.”

బాపూరీ నిదరిత కంఠంతో - “అయితే
తమ ఉద్దేశం ఆమె నివారణుడై...”

హరినారాయణబాబు ఉల్లేఖకంఠంతో
బాపూరీ మాటకు అడ్డువచ్చి “అఁ. వాణే
స్వర్ణగార్భం క్రింద కట్టింది. నా అభి
ప్రాయం గ్రహించలేదు. అక్కడే తప్ప
టదుగు చేసింది. సాధారణంగా అడవా
ల్లింత ఎక్కడ పట్టుబడతారో - ఈ అభా
గురాలు కూడా సరిగ్గా అక్కడే పట్టు
బడింది” అన్నాడు.

“నా కొక్క విషయం తెలుసుకోవాలని
ఉంది.”

“అవును.”

“ఈ విషయమే రాణీగారు మీతో ఏమ
యినా చెప్పారా?”

“ఉహూఁ. ఏమీ చెప్పకపోయినా,
కొంచెం వచ్చిందగ్గర్నుంచి - ఆమెలో
కాస్తంత గాంభీర్యం ఎక్కువయింది.
ఆశ్చర్యం! ఇప్పుడు నాకు తోస్తున్న దేమి

టంటే - ఆమె అన్నీ సంగతులూ విన్న
ఉంటుంది బాపూరీ. కోడలి ప్రవర్తన ఆమె
మనస్సును కూడా బాగా గాయపరిచి
ఉంటుంది.”

“అయినా మీతో ఏం చెప్పలేదుగా!”

“నీకేమైనా పిచ్చా ఏంబాపూ! ఏమిటి
మనస్సేది? రాణీ ఈ కేటడంత పిల్లమీద
నాతో ఫిర్యాదు చేస్తుందా?”

“అదీ నిజమే. కాని నేనది ఆలోచించ
లేదు”

“ఆలోచించాల్సినసమయం ఇవాళవచ్చింది
బాపూరీ! ఇప్పుడేసిస్తోంది - మనం మళ్ళీ
గౌరవం అనేదాన్ని చులకనగా చూడ
కూడదని...అలా చూసినవాళ్ళు మోసపోక
మానరు. నేనుకూడా మోసపోయానని
పిస్తోంది బాపూరీ!”

“కాని నా దృఢవిశ్వాసం ఏమిటంటే -
తమరు ఏయింటిలో సంబంధం కలుపు
కున్నారో - ఆయిల్ల ఒక్క డబ్బువిష
యంలోతప్ప మిగతా అన్నివిషయాలలోనూ
గొప్పదే. తమరు మోసపోలేదు.”

“నేనూ అలాగే అనుకుంటూ ఉంటే
వాణీ - కాని చేసింది పొరపాటే నని
యిప్పుడు తెలుసుకుంటున్నాను. ఈ అమ్మ
యిలో ఒక్క అంకాన్నే మనం చూడ
కరిగాం. ఆ విషయంలోమాత్రం జయ
పతాక చేలూని మెల్లీ ఓడిస్తుంది. కాని
మిగతా అంకాలమీదకి మనదృష్టి పోలేదు.
ఈనాడదే సహింపరాదయింది”

“మీయీ మాటల్లోని అర్థం నాకు
సరిగా నోడపడటంలేదు”

“మత్స్య నిజంగా ఇంత అమానుషుడనా?
లేక తెలిసినా తెలియనట్లు నటిస్తున్నావా?
నాఉద్దేశం ఏమిటో తెలుసా? నేనామెని
కొంచెం అసాధారణురాలుగానే భావించాను.
ఈమె మనోబలాన్ని గురించి - కారీ
రకబలాన్ని గురించి తెలుసుకుని...దాంతో
పాటు ఈమె అత్తవారింట అడుగుపెట్టటం
మామూలు అడపిల్లలవలె కాదని - ఇంటిల్లి
పాదినీ అట్టియిల్లగా చేసుకుంటుందని
కూడా అనుకున్నాను. కాని రాగానే
నివారణుడై అపూర్త పరిచినట్లు వాడి
మాటలవల్లే తెలుస్తోంది. నివారణుడి మాట
మహుని తప్పిదాన్నికూడా తెలుసుకుని
అదొక పెద్ద డిబ్బకొట్టింది. రాణీసంగతి
స్పష్టంగా తెలియదుకాని, బహుశా ఆమెకి
కూడా ఇలాంటి అపూర్త మేదో తగిలి
ఉండక మానదని తోస్తోంది. ఈ యింటికి
వచ్చి అందరినీ తనకు కేట్రువుల్ని చేసు
కుంటోంది. తన భర్త అప్రయోజకుడు,
గాడిదలాంటివాడూ అయినందుకు ఆమె
మనస్సులో దుఃఖమేమీ ఉన్నట్లు కనిపిం
చటంలేదు. విశ్వర్యాన్ని చూచేసరికి అన్ని
మరిచిపోయి ఉంటుంది.”

“అయితే మీ రిప్పుడు ఏంచెయ్యాలని
నిర్ణయించుకున్నారు?”

“నివారణుడిమీద అలా ముంకరించినా -
ఇంకా గ్రహించలేమా? ఉడుగోర పిందె
లాంటి యింత పిల్లవచ్చి నన్ను మోసగిం
చటం, మాకుటుంబంలో విప్లవాన్ని తీసుకు
రావాలని ప్రయత్నించటం నే నేమాత్రం
సహించబోను. శిక్షించి తీరాలిందే! అప
రాధం చేసినవా రెవరూ నానుంచి తప్పిం
చుకోలేరు...”

బాపూరీ ఆర్థికంఠంతో - “అయితే
నాదొక్క మనవి. ఆమె నిజంగా అపరా
ధి యన్న సంగతి మీకు రుజువైతే ఆమెని
శిక్షించబోయేముందు...”

జమిందారు నవ్వుతూ “నీకు కలుగు
చెయ్యమంటావ్! అంతేనా! సరే, అలాగే...
బానీ నీ సమక్షంలోనే ఆమెకి శిక్ష విధి
స్తాను. క్యాచూపురం వెల్లి ఆమెకి బహు
మతి ప్రదానం చేసినపుడుకూడా ప్రక్కనే
ఉన్నవాడిని కనుక - శిక్ష విధించబోయే
టప్పుడు కూడా చెంతనే ఉండటం
మంచిది” అన్నాడు.

ఆ మాటాడటం ముగించి జమిందా
రక్కడినుంచి లేచేసరికి బయట కామకుని
కూమన్న భృత్యులందరూ కంగారుగా
పరుగెత్తుకుంటూ వచ్చారు...

[ఇంకావుంది.]

నక్షత్రకాంతి-మీకు
మార్గదర్శి

స్వాతి నక్షత్రము.

నావికులు వేచుముగా సముద్రయానము చేయుటకు
నక్షత్రముల మీద ఆధార వదుడు...మీరుగూడా
విశ్వయమకు ప్రతాక వంతమైన వెలుగుతుకు
ఎస్ట్రెలా బ్యాటరీల మీద ఆధార వదవచ్చును.
నాటి రక తక్కువ-రెట్టంపు కత్తిగంపి

బ్యాటరీలు

ఎస్ట్రెలా బ్యాటరీస్ లిమిటెడ్.

కొంపాచిపల్లి-చుర్రూప-కర్నూలు-కాకినాడ-హైదరాబాద్-బెంగళూరు

భార్యాభర్తలు

రచన :

పెకింగ్ పీపుల్స్ ఆర్ట్స్ థియేటర్ (గూవ్

అనువాదం :

మద్దులూరి రామకృష్ణ

[1953 దలికాలం - తొలిగోడ. ఆది
వారం: ఉదయం.

పెకింగ్లో ఫ్యాక్టరీ కార్మికుడు చాంగ్
ఇల్లు.

పాత్రలు: చాంగ్ - కార్మికుడు -
తమస్సు 29.

భార్య: చాంగ్ భార్య తమస్సు 28.
సన్: బాగువాడు - ఫ్యాక్టరీ ఉత్పత్తి
కేంద్రంలో మెంబరు - 25 సంవత్సరాలు.

ఆర్ చిడ్: సన్ చెల్లెలు - 18 సం||

పెకింగ్లో మామూలు కార్మికుని
ఇల్లు - చదిరంగావుండే ఆవరణలో దాదా-
అంనులో ఉత్తరవైపు గది. గదిలోనుండి
దొడ్డిలోనికి పోయే వాటి. వెనుక గోడ
మధ్యలో ఒక పెద్ద కిటికీ. అందమైన రంగు
కాగితాలు అతికించబడ్డాయి. కిటికీ దిగు
వన మంచం - దానిపై మెత్తిపట్టి పగులు.
కుడివైపు గోడమీద చాంగ్ కుటుంబీకుల
కొన్ని ఫోటోలు - మంచం
దాపున గోడకొనించి ఒక బ్రంకు,
ద్రాచుడు. అల్లిక సామాను బుట్ట -
దుస్తులు. దానిచుక్క వంటసామగ్రి
లీగవా. ■ బీరువామీద వంటకు నూనె
సీసాలు, ద్రాక్షరసం సీసాలు అనేక వంట
పాత్రలు ఉన్నవి. బీరువాప్రక్క ఒక నీళ్ల
తొట్టి - ఎడమవైపు గోడప్రక్క కుర్చీ -
ఛేబీర్. గోడకు తగిలించి చెంచాలు ఉన్న
చిన్న బుట్ట. నీళ్లతొట్టి కుడివైపుగా వంట
యింట్లోకి పోయే వాటి. ఎడమ గోడప్రక్క
ఒక కుర్చీ, ఛేబుర్. ఛేబుర్మీద రెడియో,
థర్మాస్ ఫ్లాష్ లైట్, పుస్తకాలు. పోలమర్చి
కుడివైపున దిదిరపు ఛేబుర్. దానిమధ్య
ఒక కుర్చీ - రెండు ఎరువీలు.

తెం ఎత్తిగానే ఛేబీర్ ప్రక్క చాంగ్
ఓంటరిగా కూర్చొని తాను ఇవ్వబోయే
ఉపన్యాసానికి నూదనలు మిక్కిలి శ్రద్ధతో
వాస్తూంటాడు. పక్కమీద బిడ్డ నిద్ర
పోతూ ఉంటుంది. బనాగో రోడ్డులు,

బిస్కట్లు, నూనె అమ్మేవారి అరుపులు.
నూనెలు అమ్మేవాడు కొయ్యపలక ఒక
టకా కొట్టుకున్న ధ్వని.]

చాంగ్: (తనలో ఉద్వేగంగా) ఈ
పథకంవల్ల దేశానికి ఒక కోటిరూపాయలు
మిగులుతాయి. (వాస్తూడు. అతని
భార్య వంట గదిలోనుండి వేయించిన
మాంసంముక్కలు పళ్లెంలో పెట్టుకుని
తెనుంది.)

భార్య: ఈ ముక్కలు నిన్న రాత్రి మిగిలి
పోయినాయి. మీసానం మళ్ళీ వేయించుక
తెచ్చా. రాండి, వచ్చి కాసిని తినబోండి.

చాంగ్: (వాతలో మునిగిపోయి యదా
లాపంగా) సరేలే!

భార్య: (ఒక కప్పులో టీ పోసి అతని
ముందు పెద్దా) ఏమిటి రాస్తున్నాను?

చాంగ్: (నిర్లక్ష్యంగా) కొన్ని నూద
నలు.

భార్య: (అలంకార) నూదననా!

చాంగ్: నేను చేసిన కొత్తపద్ధతినిగురిం
చితే - నేను దానిమీద ఒక రిపోర్టు ఇయ్య
బోతున్నాను.

[చాంగ్ (వాస్తూ ఉంటాడు)]

భార్య: తొందరగా తినండి.

చాంగ్: వాటిని యిక్కడ వదిలి
పెట్టిపో. కొంచెం తాళి తింటాను.

[భార్య అతనిపని అధురాలిగా
యిష్టపడదు. పక్కవద్దకు వెళ్ళి చాంగ్
రాత్రి విడిచిన దుస్తులు తీసుకొని నీళ్ల
తొట్టిలో మంచి వెనుకవాటినిగుండా
దొడ్డికి వెళుతుంది]

ఆర్ చిడ్: (తెర వెనుక) ఒక ఎంత మంచి
యిష్టాలివమ్మా? ఉదయం యింతి పెండ
లాడే గుడ్డలు ఉతుకుతున్నావే!

భార్య: (తెర వెనుక) నీటిని ఆయన
రాత్రి విడిచాడు. ఇప్పుడు కొంచెం తీరిక
వుంద కాబట్టి ఉతుకుతున్నాను.

ఆర్ చిడ్: (తెర వెనుక) ఈ తాగు తీసి
కొనివెళ్ళి ఆ చివర కడతావు.

భార్య: (తెర వెనుక) ఎక్కడికి వెళ్ళు
తున్నావు?

ఆర్ చిడ్: (తెర వెనుక) మహిళాగృహ
పరిశ్రమ కార్యాలయానికి.

భార్య: (తెర వెనుక) నీ చేదనా పని
తెచ్చుకోటానికి వెళుతున్నావా? ఆయితే
వాకుకూడా ఏదైనా పని తీసికొనిరా.

ఆర్ చిడ్: (తెర వెనుక) అన్నట్లు
యినాగో ఆదివారంకదా? నీవు చాంగ్
అన్నలోనే ఈ వాళ్ల గడపాలనుకుంటు
న్నట్లున్నావే.

భార్య: (తెర వెనుక) నీమాటలు నీవూ...

ఆర్ చిడ్: (తెర వెనుక) (నవ్వుకొంటూ)
ఒక బొక్కన నీల్లు తెచ్చి పెయిలనుండు.

భార్య: ఎందుకు నేనే వెళ్ళితావే.

చాంగ్: (వాస్తూ ఉంటాడు. బిడ్డ
విడుస్తావుంటాడు) ఇదో - ఏం చేస్తున్నావు.

(సమాధానంలేదు. చాంగ్ బిడ్డను తీసికొని
లాలిస్తావుంటాడు) ఉద - మేల్కొన్నావే.
ఏవవబోకయ్యా. ఏవవబోకు. నాన్న ఎత్తు
కొన్నాడుగా. ఆ. ఆ. (చాంగ్ ఛేబీర్
వద్ద కూర్చొంటాడు. ఒక బుజాన బిడ్డను
ఎత్తుకొని (వాయటానికి ప్రయత్నిస్తాడు.
బిడ్డ విడుస్తూంటాడు)

చాంగ్: నిక్కే. ఏం చేస్తున్నావ్.

భార్య: (తెర వెనుక) ఆ. విడుస్తాను.

[భార్య ప్రవేశిస్తుంది]

చాంగ్: ఎక్కడికి వెళ్ళావ్. నీకు బిడ్డ
సంగతికూడా తెలిస్తేను.

(భార్య బిడ్డను తీసికొని సముదాయస్తు
న్నది. కూరగాయలు ■ మేమేవాడి కేకలు
వివపకుతుంటుంది)

భార్య: బయటకు వెళ్ళి కూరలు కొను
క్కొనిరామా?

చాంగ్: నవ్వు మాస్తూనే ఉన్నావుగా.
వాకు తీరికేదీ?

భార్య భర్తలు

భార్య: కానీ నాకు చేరినా పని ఉన్నది.

చాంగ్: అబ్బాయి ఏడవటం లేదుగా వాడిని పక్కమీద పడుకోబెట్టు. వాడే రోయిగా నిద్రపోతాడు.

భార్య: (పిల్లవాడిని పక్కమీద పడుకోబెట్టి తన కూరలబుట్ట తీసికొని పయలు దేరుతుంది.) ఏమండీ! అబ్బాయిలకు కాస్త మామూలుండండి. (భార్య బయటకు వెళ్తుంది. కొంచెంసేపుండి పక పకాడు.)

సన్: రాకటానికి తయారుగావున్నావా?

చాంగ్: హల్లో - సన్ - అంతా పూర్తయింది. అంతా బ్రాస్ సిద్ధమేదా. అక్కడికి వెళ్లి నేను చెప్పడలకుపోన్న దేదో మరచిపోకుండా చెప్పతాను. ఈ కొత్త పద్ధతి వారికి దూకీ గిరికి వాళ్ళు బాగా స్పష్టంగా అర్థం చేసుకొంటారు. బాగున్నది.

సన్: నేటి సమావేశం చాలా ముఖ్యమైంది. నీ పద్ధతి అంటే ప్రజల పెట్టితే మన ఉత్పత్తిలో నుంచి అభివృద్ధి వస్తుంది. చిక్కులన్నీ ఎల్లా విడదీశావో అందరికీ చెప్పడం మరచిపోకు.

చాంగ్: అయితే ఆ సంగతికూడా వ్రాయాలిసినేనా?

సన్: సరే అలాగే చేయి. ఆ మాత్రం జ్ఞాపకం ఉండేదా? ఈ సమీప పద్ధతిలో సంతృప్తి నుంచే మనయంత్రాలన్నీ పారవి, పట్ల అరిగిపోయినవి అని కొందరు అన్నా, వాళ్ళ మాటలు చెలామణి కాదు. నీ పద్ధతి గూర్చి గట్టిగా వాదించు. నీవు ఇప్పటికి 7 పార్ట్ల ప్రయోగించి చూశావు. చిరికి సరియైన ప్రభంకం కనుగొన్నావు. దీనితో ఆ పాఠపద్ధతి వివిధ పెట్టగలిగారంటే ఇంకా కొత్త పద్ధతులను కనుగొనటానికి వారికి ఉత్సాహం కలుగుతుంది.

చాంగ్: కార్మికులంతా ఉత్పత్తిలో నూతన విధానం కనుగొనవలెననియే కోరుతున్నాను.

సన్: వాళ్ళు అనుకొంటే ఖచ్చితంగా చేస్తారు.

చాంగ్: ఈరోజు మీటింగుకు ఎవరేమి వస్తున్నాను?

సన్: ఫ్యాక్టరీ డైరెక్టర్, ఫ్యాక్టరీ కార్మిక సంఘ ప్రధాన కార్యదర్శి, ట్రేడ్ యూనియన్ అధ్యక్షులు, ఫ్యాక్టరీ యజ్ఞజన సంఘ ప్రధాన కార్యదర్శి ఇంకా చాలామంది.

చాంగ్: అబ్బ! అంతమందా! నేనెప్పుడు యంతకుముందు బహిరంగసభల్లో మాట్లాడలేదు. నీవుకూడా ఉత్పత్తి సంఘ సభ్యుడవే గదా! నేను మాట్లాడలేకపోతే నా బదులు నీవు మాట్లాడాలి నీ వస్తుంది.

సన్: నీవే మంచి అవకాశాన్ని వదులుకొంటావా?

చాంగ్: రా! కూర్చో! సిగరెట్లు దమ్ము వెయ్యి.

[సిగరెట్లు అందిస్తాడు.]

సన్: (టేబిల్ వద్దకు వెళ్లి వేయించి మాంసం ముక్కలు చూస్తాడు.)

చాంగ్: నీ స్నేహం రొట్టెలున్నూ, ఇవాలే మాంసపు ముక్కలూ.

చాంగ్: కూర్చో, రెండు తినిచూడు.

సన్: (ఒకటి తింటూ) ఊ. చాలా రుచిగా ఉన్నది. నీవు నిజంగా అద్భుత వంతుడవు. మా అక్క నీ నివయం చాలా క్రొత్తతీసికొంటుంది సుమా. ఇంట్లో యేది కావలసిఉన్నా నీవు పట్టించుకోవలసిన అవసరం లేదు. పొద్దున్నే రొట్టెలతో తీపుతుంది. నీదే భోగమంటే.

చాంగ్: ఇందులో ప్రశ్నకల విముంది. అందరి భార్యలలాగానే ఆమెకూడా చేస్తున్నది.

సన్: అలా అనబోకయ్యా - మా చెల్లెలు ఎప్పుడూ నీ భార్యను పొగడుతూనే వుంటుంది. ఇంటి విషయం ఆమె క్రొత్త తీసికోకపోతే నీ కృషిలో ఎల్లా సంతృప్తిగా నిలుస్తుడవు కాగలవు?

చాంగ్: ఏం మాట్లాడుతావయ్యా. ఆమె లేకపోతే నేనేమీ పని చెయ్యలేనన్న మాటేనా? మీ చెల్లెలు ఆర్చిడ్ ఎప్పుడూ ఆమెను అంటిపెట్టుకొనే ఉంటుంది. వాళ్ళిద్దరూ అబ్బోక రకం.

సన్: మళ్ళీ అదేమాట. ఆలస్యమై పోతున్నది. నేను ముందువెళ్లి అన్నీ ఏర్పాట్లు చేస్తుంటాను. నీవుకూడా పేండ్ లాడేరా. కచ్చితంగా మనం 8-30 మొదలుపెట్టాలి. ఇంకా గంటన్నర త్రైమున్నది. పదింటికి చేనా, పోవియట్ మిత్రమంపలివారు మనకోసం ఒక సినిమా చూపిస్తున్నాడు. వాగుచేయకు. నీకోసం ఎదురుచూస్తుంటాము.

చాంగ్: నేను సరిగా కళ్ళకు వస్తా! కాస్త వ్రాయడం పూర్తికాగానే బయలుదేరుతా.

సన్: నేను వెళ్తున్నా.

(చాంగ్ భార్య బుట్టనిండా మాంసం, కూరలతో వెనుకవారివద్ద సన్ ను కలుసుకుంటుంది.)

భార్య: ఏంసన్. కాసేపు ఆగలేవా? సన్: నేను త్వరగా ఫ్యాక్టరీకి వెళ్తున్నా. అక్కడి ఒక తొందర పని వున్నది. ఇవాలేకూడా మాంసమేనా? (ఆశ్చర్యంతో)

భార్య: ఇవాలే ఆదివారంకదూ. ఆయనకు ఈనాడు ఏదైనా బాగా చేసిపెట్టుదామని ఉన్నది. ఫ్యాక్టరీనుంచి తిరిగివచ్చిన తరువాత మాతో విందారగించు.

సన్: సరే! అలాగే. (సన్ వెళ్తున్నాడు)

భార్య: (బుట్ట కింద వుంచి టేబిల్ వద్దకు వెళ్లి) ఇదిగో చూడండి. నేవుకూ ముక్కలు చల్లారిపోయినవి. మీరు వాటిని తింటారా లేదా?

చాంగ్: (జవాబు యివ్వకుండా)

భార్య: మళ్ళీ వేయించమంటారా ఏమిటి.

చాంగ్: నాకేమీ అక్కర్లే. కానీ లంటే వేయించుకొని నీవే తిను.

భార్య: నేను తింటం అయిపోయింది. (కోడ్డిగా ఆగి) ఆదర్శ ప్రజాకోగ్యమండలి సమావేశం ఏర్పాటు చేయబోతున్నాము.

చాంగ్: (విసుగుగా) ఉహహా.

భార్య: ఆదర్శ ప్రజాకోగ్యమండలి సభ్యులుగా వుండగలిగినవారి లిస్టు తయారుచేసాం.

చాంగ్: విసిగించబోకు. నేనెంత తొందరపనిలోఉన్నావో చూడటంలే!

భార్య: ఎప్పుడూ తొందర! తొందర!! తొందరలో వున్నప్పుడు ఒక్క మంచి మాటన్నారాదు. (ఆమె టేబిల్ మీదఉన్న పళ్ళెం తీసికొని పంటగదిలోనికి పోతుంది. చాంగ్ వారముగించి ఫ్యాక్టరీకి పోతుంటాడు. డిజెన్ వ్రాయించు కనిపించక కంకారుపడుతుంటాడు)

చాంగ్: ఆ వ్రాయంగ్ ఎక్కడుంది?

భార్య: దేనికోసం వెతుకుతున్నాను మీరు?

చాంగ్: (మాట్లాడక వెదుకుతుంటాడు)

భార్య: నాకు చెప్పండి. దేనికోసం వెతుకున్నారో.

చాంగ్: నీకు తెలియదు. నేను చెప్పినా అర్థంకాదు.

భార్య: ఏమ్యుమమ్యులండి మీరు. దేనికోసం చూస్తున్నారో చెప్పరు.

చాంగ్: ఫ్యాక్టరీలో మరచి వచ్చా నేనూ. (అని వాకెట్ చేసికొనును)

భార్య: మీ రెక్కడకు వెళ్తున్నారా?

చాంగ్ : ఛ్యాక్లెట్.
భార్య : ఇవాళ ఆదివారం. ఇప్పుడు త్వరగా బాతులు పెట్టాడు.
అక్కడేమి చేస్తారు?
చాంగ్ : నాకు పనుందిలే. (అతనిని ఆకలిపిన చిన్న కాగితం నుంచి ఉక్కువీధి వస్తుంది.) అక్కా! అబ్బాయిని లేపబోను.

త్వరగా నురగను తెచ్చు సన్లైట్ బాద కుండ తెల్లగాను మరియు ప్రకాశవంతముగాను ఉతుకును

"మేస్తారు, నేను సొగసైన పిల్లనని చెప్పుతున్నాను. అది ఎందువల్లననగా, తల్లి నా ప్రాక్లను సన్లైట్ సబ్బుతో తళతళమని మెరయు సంత తెల్లగా ఉతుకును. సన్లైట్ యొక్క ధార ఎక్కువ మీగడవంటి నురగ త్వరగా, సులభముగా, బాదకుండా మరిచునును నియతకు తరిమివేయును."

"నేను నా క్లాసులో మిక్కిలి మనోహరమైన పిల్లను. సన్లైట్ తో ఉతుకుట నారంగు ప్రాక్లను ఎంత ప్రకాశవంతముగా ముందునో చూడండి: సన్లైట్ నిట్టలను పాదు చేయకుండా అవి ఇంక ఎక్కువ శాతముందుకు సహాయపడును."

సన్లైట్ సబ్బు

బట్టలను కాపాడును, శ్రమను తగ్గించును, ఖర్చును తగ్గించును

8. 219-X62 TL

ఇండియాలో తయారుచేయబడినది.

THE RAISING COMPETITIONS No. 23, 28 (3), Thandavaraya Gramani St., MADRAS-21.

భార్య: ఏమీ ఫర్వాలేదంటావా? మాకు నెలలనుండి వెళ్లుతుంటే ఈకాస్త వచ్చింది. కాని మిగతావాళ్లు నాకన్నా చాలా మెరుగు. నైగా నేను పిల్లవాడిని కూడా తీసికొని వెళ్ళాలి. అక్కడ వాడు ఏడుస్తాడు. సమదాయించాలి. ఇంకా యితరులకు కూడా అటంకం అనే నా భయం. ఇదంతా చాలా చిక్కుగా వుంది. నా ముఱ్ఱ ముట్టిదిలాగుంది. చదివిన కాసే నైనా జ్ఞాపకమండదు. పుస్తకం మూసేసే యింటి పనులు చూచుకుంటుంటే అంతకు ముందు చదివింది కూడా మరచిపోతాను. ఆర్.చిడ్! వాళ్ళకు అతివేగంగా చదువు నేర్పాలని కుతూహలం. రోజుకు వంద కూటలు నేర్పాలని ఉబలాటపడతారు. నాకు నేనేమి అందుకోలేనని భయంగావుంది.

ఆర్.చిడ్: ఎందుకు నేర్చుకోలేకమ్మా! ఎందుకూ పనికిరాదని అనుకోటం నీలోని బలహీనత. నీవేమీ తెలివితక్కువదానిని కావు. కష్టపడి చదువుకొంటావు. చదువు మీద పట్టుదల వదిలకుంటే నీవు తప్పక జయం పొందుతావు. నీ కండుకీ భయం. పిల్లవాడివలన కొంచెం యిబ్బంది ఉన్న దనుకో. కొద్దికాలంలోనే ప్రభుత్వం సహకార శిశు సంరక్షణాలయం తెరుస్తుందని విన్నా. అప్పుడు నీ విప్లవమస్తి పరిష్కార మవుతుంది.

భార్య: అది జరిగేదాకా ఏం చేసేటట్లుకీ ఆర్.చిడ్: చాంగ్ కు ప్రతిరాత్రి పని ఉండదుగా మరి! రాత్రి పాఠశాలకు వెళ్లి బప్పుకు పిల్లాడిని చాంగ్ వగర వదిలి వెళ్లి కమ్మగా ఆయనకు అంత తీసి పనివుంటే మా అమ్మకద్ద వదిలిపో.

భార్య: (నిట్టూరుస్తూ). ఆర్.చిడ్: అక్కా. ఏమిసంగతి. భార్య: ఆ: ఏమీలేదు. ఆర్.చిడ్: అయితే ఉన్న చిక్కెమిటి. భార్య: నీకు తెలియదులే. ఆయనకు పని లేకపోయినా విప్లవ యంత్రంలో ఏమీ సహాయం చేయనివారు పిల్లాడి నేమి సమదాయస్తారు. పోయినసారి ఒక నోటు పుస్తకం కొనుక్కొని రమ్మంటే కొనుక్కొని రానేలేదు. చివరకు నేనే కొనుక్కొని వదిలివచ్చింది. ఆయన ఎప్పుడూ నేను వదిలబంటేదని, నాకు చదువురాదని అంటూవుంటారు. కాని నేను నిజంగా చదువుతూ ఉన్నప్పుడు ఆయన కాస్త యినా సహాయం చేయరు. నీవు, మీ అమ్మ సాయం చేయకపోయినట్లయితే ఈ మాత్రమైనా అక్షరాలు వచ్చివుండేవికావు. భాగ్యవంతుని ఆలోచించనైనా ఆలో

చించరు. కుటుంబ విషయాలు బాగా పటింనుకోరు. ఫ్యాక్టరీ విషయాలు అడిగితే చీదరించుకొంటారు. - ఆ విషయాలు నీకు తెలియవులే అంటారు. నేనెందుకూ పనికిమాలినదానిని అని ఆయన అభిప్రాయం. నేను నిజంగా అంత తెలివితక్కువదానినా? ఆర్.చిడ్: నీవు తెలివితక్కువదానివని అంటానికి ఆయనకేమి హక్కున్నది? ప్రజా రోగ్యదళంలో మనదళం చాలా గొప్పది. మన జట్టులో ప్రతివాళ్లు నీవు మంచి నాయకురాలివని పొగడుతూ వున్నారు. ఇతరజట్టుకూడా నిన్ను పొగడుతూఉన్నవి. ప్రజారోగ్యసంఘానికి నిన్ను అధ్యక్షురాలుగా ఎన్నుకొనే అవకాశాలు కనుపిస్తున్నవి. అక్కా నీవు ఆయనమాటలు పాటించకు. నీవు చేసే మంచిపని విడువకు. త్వరలోనే ఆయన నీసేవను గుర్తిస్తాడు.

భార్య: అవును. మునుపు నేనెప్పుడూ నాలుగోడలలోపలే వుండేదాన్ని. చదివేదాన్ని కానేకాదు. నాకు అప్పుడు ఏమీ తెలిసేదికాదు. ఇప్పుడు అలాగాదు. ప్రజారోగ్యకార్యక్రమమునుగూర్చి నాకు కొన్ని కచ్చితమైన అభిప్రాయాలున్నవి. సభలో మాట్లాడాలంటే కాళ్ళువణికినవి. కాని ఇప్పుడు పెద్దపెద్ద చర్యలలో పాల్గొంటున్నాను. ఏదైనా నివేదిక వింటుంటే విషయాలన్నీ బాగానే తెలుస్తున్నవి. అనేకవిషయాలు అర్థంచేసుకోన్నానని నాయభిప్రాయం. సమావేశం నుండి యింటికీ నల్గుతూ వారిలో ఈ విషయాలన్నీంటినీ గురించి ఆయనతో మాట్లాడాలనని అను

కొంటానుగాని తీరా యింటికీ వెళ్ళి తర్వాత ఆయన నామాటలే వినిపించుకోరు. నేనంటే ఆయనకు ఏమాత్రం ఆదరణలేదు. ఆర్.చిడ్: చాంగ్ ఈ విషయంలో పారపాటు పడ్డాడు. నిన్ను యంత్రాపూర్వంగానే మాన్తున్నాడు. కాని యిప్పుడు మహిళలంతా మారిపోయారు. వాళ్లు బ్రామ్లు, గెట్లు, విమానాలు, టాంకులు సహితం వదులుతున్నారు. ఏ విషయంలోనైనా మనం మగవాళ్ళలాగానే రాణిస్తున్నాం. ఆయన బూజుపట్టిన పాత భావాలను దురిపి వేసికోవాలి ఉన్నది. ఆయనతో ఈ విషయాలనుగూర్చి గట్టిగా మాట్లాడు.

భార్య: నిజమే - ఈలా ఎన్నో సాగటానికి వీలులేదు. నేనే ఈ విషయం తప్పక ఆయనతో మాట్లాడి తీరుతాను. (గడియారం కొట్టుతుంది) అయ్యో! టైం అయింది. ప్రజారోగ్యకార్యక్రమం ఎలా జరుగుతుందో తనికీ చెప్పిరావాలి. మరచిపోయా. ఉదయంనుండి నా మనస్సు చికాకుగాఉంది. (నిద్రపోతున్న కొడుకును చూస్తుంది) మాడు - ఇవాళే ఆదివారమైనా పెండలాడే యింటికొచ్చారేమో ఆయన. నీవు ఈ విషయం కాసేపు చూస్తుండు.

ఆర్.చిడ్: తప్పకుండా. చూయింటికీతీసి కళ్లుతా. నీవు సమావేశానికిఆలస్యం చేయకు. భార్య: ఆలస్యము చేయను. పిల్లాడి గుడ్డలు రెండు తీసుకెళ్లు. వంటయింట్లోఆరగట్టాను. (భార్య వెళ్లుతుంది.)

[చివరం]

ప్రైసుధ

స్త్రీల గర్భాశయ వ్యాధులను పోగొట్టి ఆరోగ్యం చేకూర్చి, సంతానము కలుగజేయును.

1 నెలకు సరిపోవు మందు
1 కులం రు. 4/-

శ్రీ పాదకృష్ణమూర్తిశాస్త్రి అండ్ సన్స్
రాజమండ్రి.

లో భి

నార్ల చిరంజీవి

పిల్లికి బిచ్చము పెట్టడు
మెతుకైనా విదలింపడు
కొంపలలో దీపమార్చి
కోటికి పడ గత్తినాడు.

ఇరుగు పొరుగు మంచిచెడ్డ
ఇసుమంతయినా తలపడు.
చమురు దండుగనుచు దివ్య
సంజతేళ పెలిగింపడు.

ఖర్చుగనని తలచి అదుత
కబళ మైన తినడెప్పుడు
చిల్ల పెంకు నైన సరే
చేయిచారి పోనీయడు.

* * *
ఇటులుండగ పిననారికి
చటుకున మనకలు క్రమ్మెను
కాలు కదపరాని పాడు
కంటి జబ్బు వచ్చి పడెను.

“వైద్యుని బిలిచిన వ్యయమగు
వాడూరక రాడుకదా?”
అని లో లో మథన పడుచు
అను కొన్నా డాఖరి కిటు:

“పశువైద్యుడు ఉచితముగా
పశువైద్యము చేయుచుండు

చక్కగ అటకేగినా
జబ్బు పోవు, డబ్బు మిగులు.

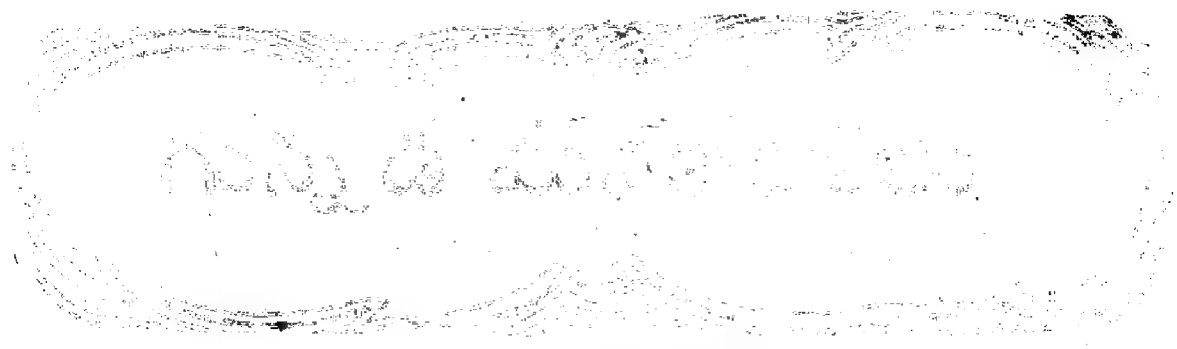
* * *
రాగిడబ్బు కొరకుండ
కత్తమువలె ఎర్రనైన
ద్రావకమును రెండుకనుల
తలమునుగగ పోసినాడు.

పాపము, మనపినారికి
పైనలు పోలేదుకాని
గుడ్లు రెండు లొట్టలుపడి
గుడ్డితనము వచ్చెతుదకు.

* * *
న్యాయాధిపు చేంతకేగి
‘నాకన్నులు పోగొట్టెను
పశువైద్యు’ డటంచు చెప్పి
పరిహారము కోరె లోభి.

వివరమెరిగి న్యాయమూర్తి
వినిపించెను తనతీర్పును:
“పశువైద్యుడు పశువైద్యమే
చేయుటది నిజమే, న్యాయమే
గాడిదలును గుర్రములును
పోవలసిన వైద్యుకడకు
పోతివి మనిషివై కూడ.
గొడ్లమందు కురుక నేల?
గుడ్డికంటి కేడ్యనేల?”

మెసూరు మహారాజుకు ఏనుగులు అనేకం. వాటిని ప్రాణప్రదంగా పెంచుతారు. కాని, వారి ఏనుగుకటి ఒకసారి మగ బిల్లను ఈనింది. ఆ గున్నకు పదహారుగోల్లుమాత్రమే ఉన్నాయి! పద్దెనిమిదిగోల్లు గల ఏనుగులు మాత్రమే

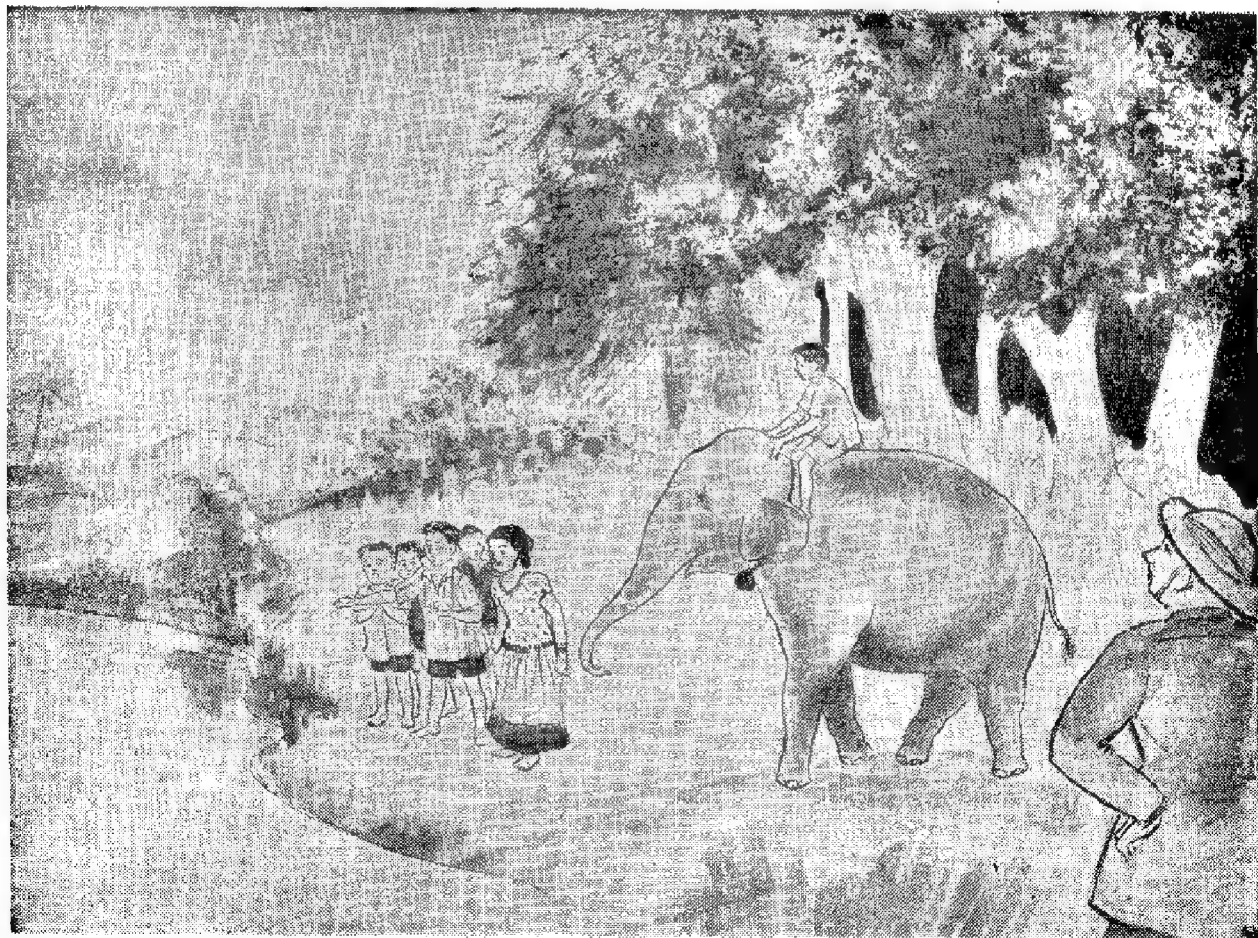
శుభకరమైనవని, పదహారుగోల్లే గల ఈగున్న అశుభకరమైందని ఆఫీసర్ కాశ్రుజ్ఞులు చెప్పడంతో,

కె. వి. బాబు

రాజగారు ఆ గున్నని - అప్పట్లో తాము వేలంపాడేస్తున్న ఇతర వస్తువులతో కలిపి అమ్మివేయాల్సిందని

ఆజ్ఞాపించారు.....

ఆంధ్రదేశంలోని వర్తకప్రముఖులలో పెంకట్రామయ్యగారొకరు. ఆయన వ్యాపారార్థమై మైసూరుకు పోయినప్పుడు పెంకట్రామయ్యగారికి పైసంగతి తెల్సింది. తెల్సుకొని వింతపడి నర్దాగా ఆయన ఆ వేలంపాటను చూడబోయారు.

★ గున్నడి ఘనకార్యాలు ★

చూడటానికి ఆ వీనుగున్నమాంఛి బలిష్ఠంగానూ నల్లగానూ వుంది. కాని, అమాయకంగా తోకా తొండం పూవుతూ భేలగా చూస్తుంటే వెంకట్రామయ్యగారి కెంతో జాలేసింది! మహారాజుగారికి చనిగిరానట్టి వస్తువులన్నో అనేక మంది ఆరోజున వేలంపాడి కొనుక్కొని పోయారుకాని, ఈ వీనుగున్ననిమాత్రం ఎవరూ పాడలేదు, పాడేనూచనలూ కన్పించడంలేదు! “అయ్యో! గజరాజుగా ప్రసిద్ధి కెక్కవలసిన ఈగున్న డెంత దౌర్భాగ్యస్థితి పొందుతున్నాడు!” అని చాల బాధపొందాడాయన. ఆ పూహల్లో వుండగానే ఆయనకు తన గారా బాల చిట్టిబాబు గుర్తుకొచ్చాడు. తన మహాభవనంలో పింటరిగా గురులేస్తూ ఆటలాడుకొనే కొడుకు గుర్తుకు రాగానే ఆ కన్నతండ్రి మనస్సు తరుక్కుపోయినట్లుంది. తక్షణం, అప్రయత్నంగా ఆగున్నని కొనడానికి వేలంలో పాల్గొన్నాడు. అశుభకరమైనదాన్ని ఒక్కసారిగా వెయ్యిరూపాయలదానిగా పాడారు. అనుకోనివిధంగా మరెవ్వరో “నన్నెందువంద”లన్నారు. దానితో మర్రకక్రేష్టికి రోషమొచ్చింది. “వది హేనువంద”లన్నారు. అంతే! ఆగున్న వెంకట్రామయ్యగారి సొత్తయ్యింది.

* * *
వెంకట్రామయ్యగారు గున్నడిని కొనితీవడం ఒక్క చిట్టిబాబుకి తప్ప మరెవ్వరికీ ఇష్టం కాలేదు.

వారిది బ్రహ్మాండమైన భవనం.

దానిచుట్టూతా అందమైన ఫల పుష్పవనం! అనేకమంది దానదానీ జనం! వెంకట్రామయ్యగారు గున్నడిని పోషించడాని కేమాత్రం శ్రమ పడాల్సిన అవసరం కలుగలేదు. పెరట్లో ఒక మూల చక్కని ఆశ్రయం గున్నడికి కల్పించారు. ఒక ముసలి సాహేబుని మావటిగా జీతానికి నియమించారు. తమకు చిట్టిబాబెంతో, వాడికి గున్నడంత! కనుక - తాము చిట్టిబాబు నంరక్షిస్తామో, అట్లానే గున్నడిని కాపాడాలని వెంకట్రామయ్యగారు ఆజేషించారు!.....

చిట్టిబాబుకి ఒక మిత్రబృందం ఉంది. వారందరకూ గున్నడి రాకతో క్రొత్తవిధులేర్పడినట్లయింది. క్రొత్తపద్ధతులలో వారు తిరుగనారంభించారు. రోజూ వేళకి నూలుకి పెల్లిరావడం, అంతా ఇక గున్నడితోనే కాలక్షేపం! ఆ పిల్లల ఆదరాభిమానాలతో, ఆటపాటలతో అతి త్వరలోనే గున్నడు తల్లిసీ, ఇతర ప్రపంచాన్ని అంతా మరిచి పోయాడు. వాడికింక ఇదేలోకం - ఇదే నర్కం అనించేటంత నేహంగా ఉండేవా రాపిల్లలు! ముసలిసాహేబు పేరుకేగాని గున్నడికి మావటి చిట్టిబాబే, నివాసి!...

చిట్టిబాబు “గున్నా” అని వేళ వేస్తే చాలు - ఎక్కడున్నా “ఓ” యన్నట్లు తొండమెత్తి ఘీంకారం చేసేవాడు! “హూర్సారా” అంటే కూర్చునేవాడు. “లేవరా” అంటే లేచేవాడు. పండుకోమంటే పండు

కొనడం, నడవమంటే నడవడం, పరుగత్తమంటే పరుగత్తడం - ఇలా ఏది చెప్తే అది - చెప్పడం ఆలస్యంగా కుక్కగబుద్ధిలా గమ్మత్తుగా చేసేవాడు గున్నడు. వాడి చేష్టలు రానురాను పిన్న పెద్దలందరకూ ముచ్చట కల్పించాయ్. త్వరలోనే వాడు అందరకూ ఇష్టమై పోయాడు.

ఇట్లాఉండగా కొంతకాలానికి - ఆపూరికి అమెరికన్ నర్కస్ వచ్చిందొకటి! ఆ నర్కస్ వాళ్లు ఆపూరిలో మకాంపేసిన నాటిమధ్యాహ్నము చిట్టిబాబు, మరికొందరు మిత్రులతో కలిసి అలవాటుప్రకారం గున్నడిని స్నానానికని ఊరిబయట పటికి తీసుకువెళ్లాడు. అక్కడ రోజూ స్నానంచేసేస్థలంలోనే నర్కస్ ఏనుగులను కడుగుతున్నారు. అది చూచి గున్నడు పొరువంతో ఘీంకరిస్తూ చిందులుత్రొక్క వారంభించాడు. పిల్లలంతా కోలాహలం చేయసాగారు. ఒడ్డున నిలబడి ఏనుగులని స్నానం చేయిస్తున్న నర్కస్ పనివాడు జాన్ తన వెనుక మరో క్రొత్త ఏనుగుగున్న అల్లరి తెలుసుకొని, వెనుతిరిగి చూచాడు. చూచి నిశ్చేష్టుడై పోయాడు. ఎదిగినకొద్దీ గున్నడు నల్లగా భయభరమైన విగ్రహంగా నూతనులకు అడుగు పుట్టటట్లు కన్పిస్తున్నాడు. మరి నర్కస్ విచేరుకి ఏనుగులేమాగాని చూస్తుంటే వీనుగుల్లాగున్నాయ్! అంతే! తెల్లవాడు తనటోపి తీసి చంకలో పెట్టుకొని నోటిలోని వైపు చేతబట్టుకొని తనముండ్డు నిలచినపిల్లలగుంపునీ కోపంతో గంతులేస్తున్న గున్నడినీ, వాడిని మంగ

లిస్తూ సమాధానపరుస్తున్న చిట్టి బాబునీ తడేకదీక్షతో చూస్తూ నిర్ఘాంతపోయాడు. ■ తెల్లవాడు తెరుకొనేలోగానే గున్నడతని చెంతకు పరుగులెత్తాడు. వాడి గొక్కిపున్న చిట్టి “ఆగు” అని గట్టిగా అరచాడు. లేకుంటే జాన్ ఏమైవుండేవాడో. కాని - గున్నడు మాత్రం ఉక్రోశంతో, క్రోధంతో ముందు కడుగువెయ్యడానికి వీల్లేక ఘీంకరిస్తూ నిలచిపోయాడు! గున్నడి పరవళ్లు ఆపిల్లల నెంత ఉల్లాసపర్చా యో, అంతకుమించి భయభ్రాంతులు కల్పించాయి జాన్ కి!...జాన్ కి తెలుగంతగారాడు. చిట్టిబాబుకి ఇంగ్లీషూ అంతంతమాత్రంగానే వచ్చును. వాల్లిద్దరూ సంభాషించు కోవలసి వచ్చింది. చిట్టిబాబు గున్నడిని దిగకుండాగానే ఎదుట నేలమీద నిలచిన జాన్ తో మాట్లాడాడు. వాల్లిద్దరూ సగం తెలుగూ, సగం ఇంగ్లీషూ కలిపి పైగలు చేసు కొంటూ సంభాషించారు. “మీ దీ పూరేనా?” అనడిగాడు జాన్. “అవునండీ” అన్నాడు చిట్టి. “ఈ నీ ను గు?” “మూ దే!” “మీ సాంతందా?” “అవునండీ” ... ఈ మాటకి మహాశ్వర్సపడ్డాడు జాన్. ఈలోగానే పిల్లలంతా మరో రేవులో జలకాలాడనారంభించారు. జాన్ తో సంభాషించడం ఇష్టం లేనట్లుగా అలిగిన గున్నడు ■ రేవుకి గబగబా నడక ప్రారంభించాడు. చిట్టిబాబు ఆగమన్నా ఆగకుండా గున్నడు జాన్ ని త్రోసు కొని ముందుకు సాగిపోయాడు. జాన్ తృప్తిపడ్డాడు. చిట్టిబాబునీ, అతని మిత్రబృందాన్ని - ముఖ్యంగా

గున్నడినీ వాడి చేష్టల్ని అలానే పరిశీలిస్తూ నిలబడిపోయాడు... తమ గుడారాలు చేరుకోగానే జాన్ సర్క్స్ మానేజరైన మైకేల్ కి గున్నడిగురించి తాను చూచిన దంతా పూనగ్రుచ్చినట్లు వర్ణించి వివరించి చెప్పాడు! ఒక వ్యాపారస్థానికి సాంతవనుగు ■ పూరిలో ఉండడం, అది ఒక కుక్రూడి చెప్ప చేతల్లో నడవడం, మైకేల్ కి విచిత్రంగానే తోచింది! ఆనాటిసాయం కాలమే వెంకట్రామయ్యగారింటికి జాన్ తో కలసి మైకేల్ వెళ్లాడు. వాళ్లు ఆ భవనం చేరేవేళకి తోటలో పిల్లలంతా బంతి ఆట ఆడు న్నారు. చిట్టిబాబుకి గున్నడే గోల్ కీకర్! తనవంకకి వచ్చే బంతిని గురి తప్పకుండా తన ముంగలితో “తపీ” మని కొట్టి పంపేస్తున్నాడు. ఏ సమయంలోకూడా తొండంతో బంతిని ముట్టుకోకుండా, గోలు కానివ్వ కుండా ఆట ఆడుతున్న గున్నడిని చూచి సర్క్స్ మానేజర్ మైకేల్ చకితుడయ్యాడు. చిట్టి బాబు వాళ్లనిచూచి లోనికి ఆహ్వానించి గౌరవించాడు. గున్నడుమాత్రం వాళ్లని క్రోధంతో చూస్తూ, తొండ మాడిస్తూ భయంకరంగా ఘీంకరించాడు. జాన్ కి గుండెలది రాయి. కాని, మైకేల్ మాత్రం సిశ్యలంగా, నిర్భయంగా గున్నడిని పరిశీలనగా చూస్తూకూర్చున్నాడు. ఆతోటలోనే వాళ్లకి కుర్చీలువేసి కూర్చుండబెట్టి, టీ పార్టీ ఇచ్చి ఆతిథ్యం నెరపాడు చిట్టిబాబు. ఒక పెద్ద సర్క్స్ యజమాని స్వయంగా వచ్చి తన వెంపుడు జంతువు విద్యలని ప్రదర్శించి చూపమని తన్ను

కోరి, గౌరవిస్తాడని కలలోనూడా తలపని కారణంచేత చిట్టిబాబు మైకేల్ కోరిందే తడవుగా అమితోత్సాహంతో గున్నడి విద్యల్ని ప్రదర్శింప బూనుకొన్నాడు. తన కిష్టం లేనట్లుగానే గున్నడు ఒకటి తర్వాత ఒకటిగా అనేకరకాల వింత వింతపనులని అద్భుతంగా ప్రదర్శించాడు. తస్మయమైన మైకేల్ “తన సర్క్స్ మొత్తా మీద అటువంటి తెలివితేటలుగల జంతువే లేదని” పొగిడాడు. కుక్రూళ్ల కందరకూ చక్కిలి గింతలు పెట్టినట్లుంది!...

కాని, మైకేల్ వైకి అలా ఆప్యాయంగా కన్పించినా అతని ఆలోచనంతా గున్నడిమీదనే వుండి పోయింది. నిజంగా ఆజంతువు తన సర్క్స్ లోనే వుంటే—? ఎటువంటి పేరు—ఎంతడబ్బు వస్తుంది! కాని, ఏవిధంగాగున్నడిని తమ సర్క్స్ లో చేర్చుకోవడం? ... ఇదే ఆలోచనలతో మైకేల్ కి కాలం గడిచిపోసాగింది. ■ సర్క్స్ ని చూస్తున్న ఆ ఊరిప్రజలుతా ఆ సర్క్స్ జంతువులన్నీ ఒక ఎత్తు, గున్నడొక ఎత్తుగా భావిస్తూ—ఆజంతువులన్నీ గున్నడి ముందు బలాదూరంలే — బలాదూరను కోవడమూ అతనికి తెల్సింది. ఇక ఉండబట్టలేక పోయాడు.

వెంకట్రామయ్యగారి వద్దకు మోటార్ పైకిల్ మీద మైకేల్ వెళ్లాడు. వెళ్ళి ■ మాటా ఈ మాటా చెప్పి, తుదకు తన మనోగతాభిప్రాయం విప్పి చెప్పాడు. “గున్నడి వంటి జంతువు ఉంటే అరణ్యంలో, లేకుంటే సర్క్స్ సులభోనే

★ గున్నడి ఘనకార్యాలు ★

తప్ప ఇళ్లలో పిల్లలతో ఉండటం ఒకనాటికైనా బహు ప్రమాదకరమని నచ్చజేస్తూ, “మీరు దాన్ని అమ్మదలిస్తేమట్టుకు ఏదో ఒకధరికీ తానే కొనుక్కొని పోతా”నని తేల్చాడు. అంతా సావధానంగా విని వెంకట్రామయ్యగారు ఉగ్ర స్వరూపం చాల్చారు. “బిడ్డలముఖ మెరుగని గొడ్డుమోతులూ, కసాయిలూ కూడా గున్నడి వంటి జంతువును ప్రాణాలెట్టువేస్తే నా కాపాడుకొంటారు. ఇప్పుడైతే అడిగావుగాని, మరోసారిలా మాట్లాడితే బాగోదునుమా!” అని గట్టిగా మందలించారు. మైకేల్—అప్పటికైతే తమాయించి పోయాడుకాని, అతనిలోని మంట అభివృద్ధిచెంది పొగలూ, సెగలూ వెలిగక్కనారంభించింది!...

వెంకట్రామయ్యగారు జరిగిన సంగతి ఏమాత్రం ఇంట్లో చెప్పివున్నా ఈ కథ ఇంత అయివుండేదే కాదేమో—కాని, ఆయన జరిగిన సంగతిని అలక్ష్యంచేసి ఎవరికీ చెప్పకుండానే ఉరుగుకొన్నాడు. అంచేతనే ఏమీ ఎరుగని చిట్టి ఆనాటిరాత్రే గున్నడినెక్కి సర్కస్ చూడబోయాడు. అతన్ని చూచి మైకేల్ ఎదురొచ్చి సర్కస్ చూడమని ఆహ్వానించాడు. దానితో ఉపారెక్కి—చిట్టిబాబు గున్నడిని సర్కస్ ఏనుగుల జేరాలనే ఒకపంక నిలిపి, తానేమో సర్కస్ ని చూడ్డానికి వెళ్లాడు...

అక్కడ సర్కస్ రంజగా సాగుతోంది. ఇక్కడ తప్పత్రాగినజాన్, తగిలినదెబ్బకు తాళలేక జాన్

మైకేల్ ఇద్దరూ కలిసి గున్నడి ముందు తండనాలు త్రొక్కుతున్నారు. చుట్టప్రక్కల్లో జన సంచారం లేదు. ఆ త్రాగుబోతుల మత్తు పదిలేట్టుగా గున్నడు వారిని చూస్తూ కోధంతో ఘీంకరించాడు. దుష్టబుద్ధి గలవారు తా మాళించినది దొరకనప్పుడు, వాటిని నాశనంచేసేనా సంతృప్తి చెందడానికి ప్రయత్నిస్తారు! అట్లాగే చేయాలని ఆలోచించారు ఆదుర్భాగ్యులెద్దరూ! అటూ ఇటూ చూచి, తమకు దగ్గర్లో ఎవరూ లేకపోయేవేళకి మైకేల్ తన కోటు జేబులోనుండి బ్రాందీబుడ్డి తీశాడు. కొంతత్రాగి ఆబుడ్డిని బునలుకొట్టి తూన్న గున్నడి కందించాడు. అలవాటు వొప్పున అరటిపండు నందు కొన్నట్లా బ్రాందీబుడ్డిని తొండంచాపి అందుకొని, మైకేల్ త్రాగినట్లే త్రాగివేశాడు గున్నడు. ఉత్సాహంతో ఒకసారి ఘీంకారం చేసి ఆ కాళీబుడ్డి నెటో వినవేశాడు. వెంటనే జాన్ తనకోటు జేబులోనుంచొక బ్రాందీ సీసాతీసి అందించాడు. రుచిమరిగినగున్నడు తక్షణం దాన్ని అందుకొని గుటకాయస్వాహ చేసివేశాడు. అంతే కాదు, ఆ సీసాని ఎత్తి బలంగా జాన్ ముఖం బ్రద్దలయ్యేట్లు మోదాడు. ఏదో ఆవిధంగా క్రొత్త రకం మత్తు కలవాటు చేసి, ఆ తర్వాత ఏడ్పించి వశపర్చుకోవాలని ఆశించినవాళ్లు అలాజరుగుతుందని కలలోనైనా తలవలేదు. తగిలినదెబ్బకు తాళలేక జాన్

“బాబో” అని గాఢకేకలుపెట్టావడిపోయాడు. ఆకేకలకీ, బ్రాందీ కల్లిస్తున్న కైపుకీ మతి చలించి గున్నడు కాలిబంధనాన్ని త్రెంచుకొన్నాడు. మైకేల్ కేకలకీ, గున్నడి భీకర ఘీంకారాలకీ సర్కస్ చూచే ప్రజలు అలబడి చెంది బయటకొచ్చేశారు. చిట్టిబాబు కంగారుగా బయటకొచ్చి చూచేసరికి—గున్నడు మహాహోనంహో మైకేల్ ని తన తొండంకో మైకేల్ ఎత్తి పట్టుకొని ఉన్నాడు. “ప్రజలంతా వింత చూస్తూ భీతితో నడికి పోతూ నిలచిపోయా”గాని, ఏ ఒక్కరు కూడా జరుగుతున్న ఘోరాన్ని అడ్డుకొనే సాహసం చూపలేదు. కాని, చిట్టిబాబుమాత్రం మెరుపులా ముందుకుపోయి “ఆ గు - ఆ గు” అంటూ గున్నడిపైకి దుమికి ఎత్తిన తొండాన్ని ఎత్తినట్లే పట్టేసుకొన్నాడు. అంతసాహసం చిట్టి బాబుమాత్రమే తనపట్ల చూపుతాడన్నసంగతి మరువనిగున్నడు మరుక్షణంలోనే తగ్గిపోయాడు. చాపుతప్పి కన్ను తొట్టపోయిన జాన్ నక్కలనోట్లో నున్నుకొట్టినమైకేల్ కలసి “గున్నడికి పిచ్చిక్కినట్లుంది - కనుకనే ఇలా ప్రమాదాలు చేస్తున్నది” అని ప్రచారం మొదలెట్టారు. ఆ విషయం సమ్మూలో లేదో ప్రజలు నిర్ణయించుకొనేలోగానే పోలీసులు వచ్చేశారు! గున్నడికింకా పూర్తిగా స్వపూరానికారణంచేత ఇంకా భీకరంగానే కనిపిస్తున్నాడు. వాడిని అరెస్టు చేశామంటూ పోలీసులు అతిప్రయాసమీద గున్నడిని బంధించి లాక్కుపోయారు!...

■ సర్కస్ వాళ్లే ఏదో మోసం

చేశారేగాని గున్నడు న్వరహాగా
మంచివాడు - వాడికి పిచ్చెక్కలేదు
అని ఎంతగానో చిట్టిబాబు మొత్తు
కొన్నా వినేనాథు డెవరు? గున్నడు
జంతువు! పైగా పిచ్చెక్కిందని అను
మానం!! కనుక జామీనుకూడా
ఇవ్వడానికి ఎంత ప్రయత్నించినా
అధికారులు నమ్మించక పోలీసు
స్టేషన్ ఆవరణలోనున్న వృద్ధమహా
వృక్షానికి గున్నడిని బంధించి
చేశారు. దానికో సహాయ
తుపాకీతో కావలా!...మత్తు ఒదిలి
లితరచూపులుచూస్తూన్నగున్నడు
చూపరుల కెంతో జాలి కల్పించాడు.
ఇక చిట్టిబాబు దుఃఖానికి అంతే
లేదు. కాని, వెంకట్రామయ్యగారు
మాత్రం భైర్యంగానే వున్నారు.
“ఇదంతా మైకేలేగాడి కుట్ర!
గున్నడికేమీ ఫర్వాలేదు. ఎంత
డబ్బేనానరే భర్త్యుచేసి నేనాదిలించి
తీసుకువస్తాగా!” అనసాగారు.

ఊరిలోమాత్రం ఒకటేపుకాదు!
ఇటువంటి జంతువుల్ని ఇక ఒదిలి
పెట్టరనీ, పూర్వం ఏలూరు మోతే
వారి ఏనుగు ఒకటి ఇలా పిచ్చి
పిచ్చిగా వ్యవహరించేనరికి చంపించి
నేశారనీ, గున్నడి నేమిచేస్తారోగాని
వదలడంచూత్రం జరుగదని - ఇలా
రకరకాలు! ఇవన్నీ చూస్తూ చిట్టి
బాబుకి మతిపోయింది! చదువు
నంధ్యలేవు - నిద్రాహారాలేవు!
ఒకటేధ్యాన - ఎలా గున్నడిని వది
లించాలి! ఒకటే వెంగ-గున్నడినిచం
పేస్తారేమో!...చిట్టిబాబూ, అశని
మిత్రబృందమూ - తమప్రాణాల
నైనా తెగించి గున్నడిని కాపాడా
లని నిశ్చయించుకొన్నారు. వాళ్లు
బోలెడు సినిమాలు చూచారు;

ఎన్నో పుస్తకాలు చదివారు;
ఎంతోసాహసం - బుద్ధిబలం వాళ్లకి
వుంది! ఇక ఆలోచనలకూ, తెలింపుకీ
లోటుమిటి?...ఇక చిట్టి బాబు
టార్జానై పోదామనుకొన్నాడు.
గున్నడిని విడిపించుకొని వాడితో
కలసి పారిపోయి మహారాజ్యాలలో,
హాయిగా ప్రతకాలనుకొన్నాడు.
మిత్రులూ వెంటనే కాకపోయినా
తర్వాతనైనా ఒకడితర్వాత ఒకడు
మెల్లగా చిట్టిబాబుని ఆ అరణ్య
లలో కలుసుకొని అక్కడే ఉండి
పోవడానికి రాజీ అయ్యారు...
ముందుగా గున్నడిని తప్పించాలి..

...ఆనాటిరాత్రే చిట్టి బాబు
కుర్రాళ్లతో కలసి పోలీసుస్టేషన్కి
దొంగచాటున దారితిశాడు. గున్న
డికి ఫారా ఇచ్చేవాడి గురక విన్పి
స్తున్నది—ఏమూలనుండో!
గున్నడు మాత్రం నిలచి చెవులు
రిక్కించి, తనకు బాగా అల
వాటైన అడుగుల నవ్వడి వింటు
న్నాడు. అంతలోనే చిట్టివచ్చాడు.
“నండుకోరా—అల్లరి చేయక
నండుకో” అని మెల్లగా చెవిలో
చెప్పాడు. మహానందంతో ఒళ్లు
విరుచుకొని గట్టిగా ఘీంకరించా
లనుకొన్నా, ఆపద తెలిసినవాడిలా
మానంగానే మోకరిల్లాడు. చటు
క్కున గున్నడి నెక్కాడు చిట్టి
బాబు. ఈలోగానే మిగతా
కుర్రాళ్లు అతి వైపుణ్యంతో గున్న
డికి బంధనాలనుండి విముక్తి కల్పిం
చేశారు. “అదిగో ఆవంకకి—
నీశక్తికొద్దీ పరుగెత్తు” అని హెచ్చ
రించాడో లేదో వేగంగా ముందుకి
నడిచాడు గున్నడు. పోలీసుస్టేషన్
దాటగానే దాడులంకించు

కొన్నాడు. ఒకటేదాడు—ఎటో
ఆయిద్దరిలో ఎవరికి తెలియదు!
“ఎక్కడా—ఎందుకూ ఆగవద్దు
నుమా! అగితే మనల్ని చంపేస్తా
రోయ్! ఊ! పరుగెత్తు—నీశక్తి
కొద్దీ—ఊ!” అని మరోసారి హెచ్చ
రించాడు చిట్టి. అలా... మైళ్లకు
మైళ్లు, గంటలతరబడి ప్రాణాలను
అరచేత బట్టుకొని ప్రయాణం
చేశారు!...తూరుపు తెలతెలవారే
నరికి—ఒక ఊరి పోలిమేరచేశారు.
అకస్మాత్తుగా వారికెదురుగా అకా
శాన్ముటుతూ అగ్నివ్యాళ లగు
పించాయ్! మాతాత్తుగా గున్నడాగి
పోయాడు. చిట్టిబాబు గుండెలదిరి
పోయాయి. క్షణంలోనే తేరుకొని
గున్నడిపై నిలబడి వరకాయించి
ఆమంటలను పరీక్షించాడు.

చేరువలోనే అనాథ శిశు
శరణాలయం ఒకటుంది! దానికే
నివ్వంటుకొని అది వరశురాము
క్రీడి అవుతుంటే—అందులోని
వారంతా నీదిక్కుతో చక
హాహాకారాలూ, ఆర్తనాదాలూ
చేస్తూ అటూఇటూ పరుగులెత్తు
తున్నారు! మరుక్షణంలోనే చిట్టి
బాబు గున్నడితో కలిసి అక్కడికి
చేరుకొన్నాడు...ఊరిలోని ప్రజలు
గాని, పైరింజన్లుగాని నహాయానికి
వచ్చేలోగానే శరణాలయం నర్వనా
శనచుయ్యో అనుమానం కలిగింది.
శరణాలయంలోని అనాథబాలల
ఆక్రందనాలకూ, ఆ శరణాలయ
నిర్వాహకుల ఆందోళనకూ అంతు
లేకపోయింది. అందరూ పిచ్చెక్కిన
వారిలాగ్గోలుపడటంమినహారక్షణ
కర్తవ్యమేమిటో ఎవరికి తోచిన
ట్లగుపించలేదు. ఆ శరణాలయాధి

గున్నడిమనకార్యాలు

కారులబాధ చిట్టిబాబు కావేదన మెటనే ఇద్దరూ కలిసి దగ్గ నీళ్లు మానుకొమ్మంటి - గున్నడు కల్గిస్తే, ఆ అనాధ శిశువుల ఆర్థ ర్లోనేపున్న చెరువుకి పరుగులెత్తారు. సమయస్ఫూర్తిగా తన తొండంతో నాదాలు గున్నడికి జాలికల్గించాడు! చిట్టిబాబు చేతికందిన బక్ష్వాతో నీరు పీల్చుకొచ్చాడు. గబగబా

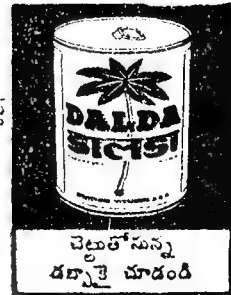
నే నెప్పుడూ వండనంత అమిత రుచైన ఆహారము
... అదెందువల్లో మొట్టమొదట నాకు తెలియదు!

ఒకనాడు భోజనం వేళ మామూలాగానే ఉండింది. మా ఆయన ఎవ్వటిలాగ అంకశమే రావడానికి. ఏర్పాటు చేశాడు కనుక్కోడానికి దెబ్బలాడుతుంది. పాపాయి నిద్రనుండి లేచి ఏడ్చుకుపోయాడు. అతడు అంతా కూర్చున్నాడు. ఇప్పుడు వచ్చిందా? అప్పుడు ఏం జరిగిందంటే? అసలు వెనుకటి పుట్టనుండి అద్దకి లేడు. పోటీలోలాగ మెదిలించుతా ఉనేకాదు. ఆ కుటుంబమే? అని ఆశ్చర్యపడ్డాడు. ఏమి దరిగ్గా చేశాను?

మా ఆయన నెప్పుడూ ఆపంకస్తే ఆహార విషయంలో. ఏర్పాటు తండ్రితోపాటు అద్దకి: భోజనానంతరం కూర్చుని ఆలోచించాను. అనాడు పుడయం ఏం కొన్నానో బజార్లో: కొయగూరలా: ... మార్చేమి లేదు. మాంసం, చేపలా: ... మామూలువే. ఆప్పుడు జ్ఞాపకం వచ్చింది. అదీ అసలైన మార్పు వంటలో! అనాడు, డాల్డా వనస్పతి డబ్బాను కొని వండి చూడాలని నిర్ణయించుకొన్నాను. మా చుకాడారాదు అది వేపుడుకు, కాల్చుటకు, మిఠాయికి శ్రేష్టమైన పంట క్రొవ్వపదార్థమని సరిహా ఇచ్చారు. అతడు గారి దొరని పీలు డబ్బాను నా చేతి కందిస్తూ, "ఇది ఆహారానికి కలిగించే సహజ రుచును మీ కుటుంబం మెచ్చుకొంటారు" అని అన్నాడు.

అంతే: డాల్డా వనస్పతి తగిన మార్పును కలిగింది. అది అన్ని పంటలకూ దివ్యమైనది. ఆహారానికి సహజ రుచులు కలిగిస్తుంది. వంటకు క్రొవ్వపదార్థాన్ని విడిగా బజార్లో కొనుట సర్ది మీ ఆరోగ్యానికి ప్రమాదమొచ్చుతుంది జ్ఞాపకమందుకొవండి. ఎక్కువ తరీదీసి క్రొవ్వపదార్థం నూర కల్గి ఉంటుందనిపించును. లేదా: తిండిలు, దున్నెన్నెల చెడిపోతాయి. గారిదొరని పీలు డబ్బాలోని డాల్డా వనస్పతి ఎల్లప్పుడూ తాజాది: పరిశుద్ధమైనది: ఆరోగ్యకరమైనది. మీరు మళ్ళీ బజారుకు వెళ్లనపుడు కొనే పరకుల్లో డాల్డా ముఖ్యమైనదిగా నిర్ణయించుకొనండి. అందువల్ల ఎంత ఖర్చు శర్తువో: 10 పౌనులు. 5 పౌనులు. 2 పౌనులు. ! పౌను మరియూ 1/2 పౌను డబ్బాలో దొరకుతుంది. డాల్డాలో ఇప్పుడు విటమినులు ఎ. డి వున్నాయి.

ఏది మీ కుటుంబానికి పుష్టికర ఆహారము? ఉచిత సరిహాకు ఇవ్వాలే క్రింది ఆద్రసుకు వ్రాయండి: **ది డాల్డా అడ్ వై సరీ సర్వీస్ పోస్ట్ బాక్స్ నంబరు 353, బొంబాయి !**

డాల్డా వనస్పతి
వంటకు దివ్యమైనది - ఖర్చు తక్కువ

శరణాలయాన్ని చేరి చిట్టి బాబు మంటలను ఒక వైపునుండి చల్ల రుస్తుంటే, మరోమూల గున్నడు తొండంతో నీళ్లను ఎగజమ్మి పైర్ ఇంజన్ లాగానే అగ్నిని అణచసాగాడు. అది చూచినవారంతా విస్మయ సకితులై పోయారు. ఆ పత్తులో అదృశ్యమైన అగ్నిమాపక యంత్ర మేదోవచ్చి వారి నాడుకొంటున్న ట్లనిపించింది. చిట్టిబాబు పైతం - గున్నడుతా నింతకాలం నేర్వనట్టి సూతనవిద్య నొకదానిని ప్రజల రక్షణార్థమై ప్రదర్శించడం చూచి ముగ్ధుడైపోయాడు! అంతే - అక్కడ చేరిన ప్రతి ఒక్కరూ చేతికందిన పాత్రనల్లా అందిపుచ్చుకొని చెరువులకీ, మాతులకీ పరుగులెత్తారు! వారంతా ఆవిధంగా అమితమైన ధైర్యసాహసాలతో అగ్నితో పోరాటం సాగిస్తుండగా - అప్పుడు ఫైర్ ఇంజన్లు వేగంగా వచ్చాయి...

ఈసంగట్లో శరణాలయం నోవలి భాగాన్న నుంటల్లో చిక్కుపడి బయటపడలేక చావుబ్రతుకుల్లో కేకలుపెట్టూ ఏడుస్తున్న కొంత మందిపిల్లలగోడు ఎవరూ గుర్తించలేకపోయారు! కాని, గున్నడు వారిగోల సరిగట్టాడు. ఎవరన్నా ఏమన్నా చేస్తారేమో చెప్తారేమో నని కొంతసేపు కనిపెట్టాడు. కాని, ఎవరిగొడవలో వారుండిపోయారు. ఇక ఉండబట్టలేక ఆ పిల్లలున్న ఊటకీ నడిచాడు. అటు మంట - ఇటు మంట - ఎటు చూచినా అగ్ని బ్యాలలే! మధ్య చిన్న గదిలో పిల్లలు చిక్కుపడిపోయి కాకిగోల చేస్తున్నారు - పాపం! అయినా, మంటల్లోకి సాహసంతో నోర

బడిపోయాడు గున్నడు. ఆగదిలోనికి వాడి శరీరం పోలేకపోయింది. గది గుమ్మంలోనే - మంటలు తన శరీరాన్ని దహిస్తున్నా లక్ష్యపెట్టుకుండానే - నిలబడి, తొండంతో ఒక్కొక్క శిశువునీ బయటకు అతి సున్నితంగా చేరవేశాడు! ... ఒక భయంకరమైన జంతువు తమని తన తొండంతో ఎత్తుతుంటే - గోరు చుట్టుపై రోకలిపోటు తగిలినట్లు గోలకత్తా రా పిల్లలంతాను!... ఆగోలకీ ప్రజలంతా అప్పుడా ప్రదేశాన్ని చేరుకొన్నారు. ఒక ఏనుగు మానవ బాలురను తన తొండంతో నివ్వలోనుండి నింగి కత్తి అతిపదిలంగా నేలకు దించి రక్షించడం చూచి సంభ్రమాశ్చర్యాలతో కేరింతలు కొట్టారు!...

అంతలోనే అక్కడికి రిజర్వుపోలీసులదళం ఒకటి వచ్చింది. చిట్టి బాబునీ, గున్నడినీ అరెస్టు చేయడానికై వచ్చామని పోలీసు అధికారి ఒకడు చెప్పగా అక్కడ చేరిన ప్రజలంతా తెల్లబోయారు! నిముషాల మీద అందరకూ జరిగినకథ తెలిసి పోయింది. కాని, ఏ ఒక్కరుకూడా గున్నడొక పిచ్చివనుగనిగాని దుష్టుడనిగాని నమ్మలేకపోయారు! తమ కళ్లముందు ఆ గున్నడియొక్క నేవ, సాహసాలు తెలివితేటలు చూచి వున్నార కనుక, 'నీల్లేదు, గున్నడినిగాని, చిట్టిబాబునిగాని అరెస్టు చెయ్యనివ్వ!' అని ప్రజలంతా నత్యాగ్రహం చేశారు. చివరికి ఫైర్ ఆఫీసర్ కూడా గున్నడినేవ,బుద్ధిభువ మైనవని ఎంతో మెచ్చుకొన్నాడు! అనాధశిశు శరణాలయాధికారులే కాకుండా, ఆ అనాధశిశువులు

తల్లి. అబ్బాయి! యేపనినీ రేపు చేద్దామనక నేడేచేయాలి. యీ విధంగా ప్రవర్తిస్తుండు. అబ్బాయి: అలాగే నమ్మా! పెట్టిలో రేవటికని దాచిన లడ్డులు బయటికి పోయివున్న నేడే తినివేస్తాను!

తండ్రి: అరేలబ్బాయి; మీ తరగతిలో అందరికంటే సోమరి ఎవరురా?

కొడుకు: సోమరి అంటే ఎవరు?

తండ్రి: అందరు ప్రాను కొంటూ, లేక చదువు కొంటూ ఉంటే ఏమీ పని చేయక కూర్చోనేవాడు.

కొడుకు: ఆ య న మా మాస్టారు. మా తరగతిలో అందరికంటే సోమరిపోతు మా మాస్టారే!

...క. పి. గాఫు, ఏలూరు.

పైతం గున్నడిని ఎంతో మంచిగా, గొప్పగాకొనియాడేరు! పోలీసువారి కేమీ పాలు పోలేదు.....ఎదుటనే కాలిన శరీరంతో, ఒక గర్భుతో శేలగాచూస్తూ నిలచిన గున్నడు; ఏడుస్తున్న చిట్టిబాబు ప్రేక్షకుల మనసులు కరిగించేశారు!

ఏమైనా చట్టప్రకారం గున్నడినీ, చిట్టిబాబునీ అరెస్టుచేసి ఆ పోలీసువారు తీసుకుపోయారు! కాని, "గున్నడికి స్వేచ్ఛ కల్పించి, ఆ నర్కస్ పెథవలకీ తగినశాస్త్ర చేయించి తీరుతా"మని ఆ ప్రజలూ బయల్పేరారు! గున్నడిమీద కేసు (48-వ పేజీ చూడండి)

జరిగిన కథ

[మా నాన్నగారు—మహా విశిష్ట—లాస్కరుడాక్ లో పెద్ద సిల్క్ బ్యాపారి. సొంత ఫ్యాక్టరీ అవీ వుండేది. నేన (చిన్నా) ఫుట్ బాల్ లా ఆడతూ మా కుటుంబాన్ని ఏదో ఒక ఆపద చుట్టు చుట్టేస్తూనే వుంది. చివరికి దేశంలో వచ్చిన విప్లవం మూలంగా మా నాన్నగారిని ఫూర్తిగా చితికి పోయింది. కొంతకాలానికి మా నాన్నగారు దివానా తీసి మా ఫ్యాక్టరీని అమ్మేశారు. మేము మా స్వస్థలం విడిచిపెట్టి లయన్స్ క్లబ్ బానికీ కెల్మిపోవలసి వచ్చింది. ఆ క్లబ్ బానికీ కొంతకాలానికి మా నాన్నగారు బ్యాపారంలో మళ్ళా చెబ్బరిన్నారు. మా సంసారం రెండోసారి చితికి పోయింది. ఈసారి విలుగురం విడిపోవలసి వచ్చింది. మా అమ్మని ఫుట్ బాల్ కి పంపేశాం. జాక్ నిలయ్యన్స్ లోనే ఒక కొట్లో గుమాస్తాగా చేర్చారు మా నాన్న. తను సారా ఫుల్ టైడర్ సంఘం తరఫున ఒక ఫుట్ బాల్ గంపం పోడించు కొన్నారు. ఐదు తనదగ్గరకు పంపితే దాక్షిణాత్య విశ్వవిద్యాలయంలో 'అవర్' ఫుట్ బాల్ గంపం స్టాన్ డి మా నాన్నగారి స్నేహితుడైన 'బెర్నర్' జాలు రాకాడు. తక్షణం బయలుదేరి ఆఫీసు కెల్మి. ఆయన సిఫార్సు మూలంగా స్టాన్ డి 'కాలేజీలో' 'అవర్' గా చేరాను. జూనియర్ తరగతికి చెందిన పదకొండేళ్ళలోపు పిల్లలు నాలుగవ నాల్గవ వర్గం వరకు.

'అవర్' ఫుట్ బాల్ గంపం చేస్తుండగా నాకు ఆసం దించేందుకు ఎన్ని అంశాలైతే వున్నాయో, అన్నిటికీ మించి అఘోరించేందుకూ ఒక ప్రత్యేక అంశం వుంది. నాకు, వారానికి రెండుసార్లు - అంటే గురు, ఆది వారాల్లో - విద్యార్థులను వెంటబెట్టుకొని పీకారుకి తీసుకుపోవలసిన డ్యూటీ వండేది. ఆ కుర్రవెధనల్ని పీకారుకి తీసుకుపోవటం మంత యిబ్బందికరమైన విషయం మరొకటి లేదు.

వట్టానికి అర మైలుదూరంలో కొండల్ని ఆను కొని, ఒక పెద్ద మైదానం వుండేది. వచ్చులు పొడిగిన రత్నకంబళం పరచినట్లు శ్రేతవర్షంగా వుండేది. మైదానాన్ని ఆనుకొని సెలయేరు ఒకటి జలజలా పారుతుండేది. అక్కడే దగ్గరల్లో మూడు నాలుగు హోటళ్లుకూడా వుండేవి. అదీ; - పిల్లల్ని పీకారుకి తీసుకుపోయే చోటు. స్కూలునుంచి బయలుదేరే టప్పుడు మాత్రం ఏ గ్రూపుకా గ్రూపుగా, గ్రూపుకొక

మాస్టరుచొప్పన మూడుజట్లు బయలుదేరేవి. కాని— మైదానంచేరాక మాత్రం, మిగిలిన యిద్దరు మాస్టర్లు తమ తాలూకు పిల్లల్ని కూడా నన్నే మంద వెయ్యమని చెప్పి, తాము సీనియర్ విద్యార్థుల ఆహ్వానాలను అందుకొని దగ్గర్లోవున్న హోటళ్లకి పోయి కడుపులు వరిలేటంతవరకు తాగుతూ కూర్చునేవాళ్లు. ఇక్కడ ఆ పిల్లలతో నేనువడే చీదర అంతా ఇంతా కాదు!

అనలు అటువంటి చక్కనిచోట ఏ బాదర బందీ లేకుండా హాయిగా వచ్చగడ్డిమీద వడుకొని సెలయేటి సరిగీతం వింటూ, నవవికసిత కుసుమపరిమళాన్ని మనసార, తనివితిర ఆఘ్రాణిస్తూ మైమరచి పోవాలిగాని, చీటికిమాటికి చిలిపి కయ్యాలాడే, యిలాంటి కోరినజ్జను కనిపెట్టుకు కూర్చోవటం ఎవడి తరం! అందులోనూ - ఒక క్లాసు పిల్లలుకూడా కాదు; మొత్తం స్కూలులోని విద్యార్థులు ఎంతమందైతే

అనువాదం: విశ్వోత్సవ నరసింహమూర్తి

పున్నారో అంతమందినీ అజమాయిషీ చేస్తూ కూర్చో వాలి.

నా కష్టం అంతటితో తీరిపోయేది కాదు. నా పాలబడ్డ జూనియర్ క్లాసు కూడా గురుసునీ వెంట పేసుకు వీధులవెంట పూరేగటం మరికష్టంగా వుండేది. మిగిలిన గ్రూపుల పిల్లలు కొంచెం పెద్ద వాళ్ళూ, బుద్ధి ఎరిగినవాళ్ళూ అవటంచేత, తర్ఫీదు పొందిన పైసకుళ్ళూ చక్కగా లైను తప్పకుండా టకటకా నడిచేసేవాళ్ళు. ఈ పనివెధవలు అల్లాక్కాదు. గొంతుచించుకుపోయేలా ఎంత అరిచినా, వాళ్ళకి లైను తప్పకుండా నడవటం అంటే ఏమిటోకూడా బోధపడేది కాదు. నాలైను ఎప్పుడుచూసినా అప్స వంకరలు తిరిగిపోయి వుండేది.

లైను చివరిభాగం మరి గర్జనగా వుండేది. అక్కడికి నేను బాగ్రత్తపడి లైను మొదట్లో కాస్త యిరిగితంపున్న పెద్దపిల్లల్ని నిలబెట్టేవాణ్ణి వాళ్ళు మాత్రం లైను తప్పకుండా నడిచేవాళ్ళు. చివరికి పోయినకొద్దీ వచ్చేది తంటా. చింపిరిజుట్టూ, మట్టి చేతులు, మాసిపోయిన బట్టలూ, - వీటితో విరాజిల్లే బాలకాథములు కొందరు వుండేవాళ్ళు. వీళ్లే లైను చివరిభాగాన కోభిల్లే నాశిష్యుగణం. వాళ్ళవంక చూడటానికూడా నాకు మనసాపేది కాదు.

అంత అందమైన అనుచరవర్గంతో 'నర్లాన్ డీ' వీధుల్లో నలుగురికంటా పడటంఅంటే నా కేమిటో తలకొట్టేసినట్లుండేది. అందులోనూ బోర్డింగ్ స్కూలు యిలాకా అడపిల్లలూ, ఊళ్ళోవున్న యితరత్రా అందకత్తెలూ మంచి మంచి దుస్తులు వేసుకొని చర్చిలో ప్రార్థనలకని బయలుదేరే ఆదివారాల్లో, యిలాంటి దుస్థితిలో వాళ్ళ కంటబడటం నాకు నిజంగా చాలా నామోషీగా వుండేది. నాకు చూడబోతే, మాటవరనైనా మంచి బట్టలంటూ వుండేవికావు; వైగా, నా వెనక యీ సజ్జ!

ఈ సజ్జ అంతట్లోకి చిద్విలాసమైన చిన్నవాడొకడు వుండేవాడు. వాడూ వాడి వికారయాపమూ, తలుచుకొన్నప్పుడల్లా నాకు కడుపులో చెయ్యిపెట్టి తిప్పినట్లుగా వుండేది.

వాడి రూపురేఖ విలాసాలు వర్ణించటం నా తరంకాదు: అయినా ఒకలా చెప్పవచ్చు. చొడ్డికాళ్ళు

కలిగివుండే, అస్తమానం మురుగుకాల్వల మీదనుంచి వచ్చే సుగంధంలాంటి వాననలను తన చుట్టూ వెదజల్లే చిన్నపైజా కోతిపిల్ల నొకదాన్ని మీరు మనస్సుల్లో పూహించుకోండి. నే చెప్పవచ్చిన చిన్నవాడికి ఆ లక్షణాలు అన్నీ సరిపోతాయి. అసలు వాణ్ణి చూడగానే వీడు మానవజాతి తాలూకు సంతతి అని ఒప్పుకోవటం ఓ పట్టాన కుదరని విషయం. ఇలాంటి భగవత్ నృప్తివిశేషం ప్రపంచం మొత్తంమీద ఏ స్కూలులోనూ చూడలేమంటే, అందులో అతిశయోక్తి ఏమీలేదు. అలాంటివాడొకడు విద్యార్థిగా పున్నాడంటేనే, ఆ విద్యానంధకు ఎంతో అనమానం.

వాడంటే నాకు అంత షరమ అనవ్యం. లైను చిట్టచివరని అల్లంతదూరాన అనవ్యంగా బాతునడకలు నడిచే యీ వెధవని పట్టుకు నాలుగు తన్ని తగిలేద్రామా అనిపించేది.

'బంబన్'—అది వాడికి స్కూలుపిల్లలంతా కలిసి పెట్టిన ముద్దుపేరు—లేని సందారంలో పుట్టాడు. ఆ విషయం వాడి ఆకారంలోనూ, హావభావ చేష్టల్లోనూ, వాడి చుట్టూ ముసీరే మిత్రగణంలోనూ బాగా వ్యక్తమయ్యేది.

ఆమాటకొస్తే—'నర్లాన్ డీ' మహానగరంలో గల నకలమైనటువంటి వీధివెధవలూ వీడి ప్రాణ స్నేహితులు.

మా క్లాసు కుర్రాళ్ళు ఏనాడు మికానుకి బయలుదేరినా, యీ 'బంబన్' చువములాంటిగా, మట్టికొట్టకు పోయిన గొట్టికాయ వెధవలు ఎందరో పెద్ద పూరే గింపులా మా వెనక పడేవాళ్ళు. దారిపొడుగునా వీళ్ళు 'బంబన్'ని సహననామాలో సంతోధిస్తుండే వాళ్ళు: వీధుల్లో లభ్యమైన టిడిసిక్కలూ అరటితోక్కలతో యధాశక్తి వాణ్ణి ఆపాదమనకం పూజించేవాళ్ళు. ఈ మర్కటచేష్టల్ని చూసి నా క్లాసు పిల్లలు తెగమురిసిపోతుండేవాడు. నాకుమాత్రం 'బంబన్'మీద వాళ్ళు మండిపోతుండేది. వారానికొకసారైనా, వీడి పునికి మూలంగా నా క్లాసు పిల్లలలో క్రమశిక్షణ ఎంతగా కుంటుపడుతున్నదీ సుదీర్ఘంగా వివరిస్తూ ప్రిన్సిపాల్ గారికి రిపోర్టు రాసేవాణ్ణి.

నేను రాసిన రిపోర్టుల్ని ఏమైనాయో ఏమో కాని, నాకుమాత్రం వారానికి రెండుసార్లు మఱ్యూ

అన్నా-చిన్నా

'బంబన్' గారితో పాటు పీఠుల్లో పూరేగే గతి తప్ప లేదు. తప్పకపోగా, 'బంబన్' గారు నామీద కసిపట్టి నట్లు అంతకంతకూ మరింత మురికిగా తయారాతున్నారు. వారికాళ్లు యింకా యింకా దొడ్డి తిరిగి పోతున్నాయి.

కాలం అదేతీరున గడిచిపోయినా బాగుండేది. అలాక్కూడ - ఒకానొక ఆదివారంనాడు బంబన్ బహుచక్కని అలంకరణతో మాముందు ప్రత్యక్షమైనాడు. ఆ ఆకారంచూసి మేమంతా కొయ్యల కొయ్యల పోయాము.

అలాంటిదృశ్యం మీకు పీడకలల్లోకూడా కనిపించదు. వాడిచేతులూ కాళ్లూ నల్లగా కప్పేసి వున్నాయి. ఏదైనా మురుగుగుంటలోపడి కాస్తేపు దొర్లి వచ్చాడేమో - నఖశిఖిపర్యంతం ఒకటేబురద. ఆ బురద అడుగున బొందులాగు అయినా వుండో లేదో, - వెధవకి! పిల్లదయ్యలలా వున్నాడు.

అన్నిటికంటే విషాదకరమైన విషయం ఏమిటంటే, ఏనాడూ లేనిది ఆరోజున వాణ్ణి స్కూలుకు పంపేముందు ఎవరో అతిశ్రద్ధగా వాణ్ణి అలంకరించి పంపారు. బొట్టుబొట్టుగా కారుతున్న బురద అడుగు నుంచి తలకురాసిన వాసిలేన్, వానన కొట్టోంది. నిండైన మనస్సుతో ఏ మాతృమూర్తో ఆనాడు వాడికి కేళినంస్కారంచేసి స్కూలుకి పంపిస్తుంటుంది. ఎన్ని చేస్తేనే? ఆ ఇంటికి స్కూలుకి, మధ్యను మురుగు కాల్వలు ఎన్నో వున్నాయిగా!

వాటిలో ఏ ఒక్కదానిమీదా వలపడం చూపకుండా అన్నింటల్లోనూ తలా కాస్తేపు పడి దొర్లి వచ్చాడు - యీ 'బంబన్.'

ఇంతచేసి, ఏమీ ఎరగనట్లు ఏమీ జరగనట్లు అదంతా తనకి నవాజమే అయినట్లు, యథాప్రకారం లైనుచివరకివచ్చి నిల్చుంటున్నాడు. నాకు వొళ్లుమండి పోయింది:

"గట్ బాట్!" అని ఒక్క కేకపెట్టాడు.

అంతకేకా తననదో హాస్యంచెయ్యటానికి ఎగతాళిపట్టించటానికి వేశావనుకొన్నాడు కాబోలు - నవ్వుతూ అలాగే నిలబడ్డాడు. వైగా తా నాకోజ

ఎన్నడూ లేనంత అందంగా వుండివుంటానని వాడికొక గట్టి నమ్మకం.

"ఫో, అవతలి!" అని మళ్ళీ అరిచాడు.

రెండోసారి కేక విన్నాక వాడి మొఖంమీద నవ్వు మాయమైపోయింది. దాని స్థానంలో అతి దీన భావం ఒకటి పాదుకొన్నది. అయినా అప్పటికోపంలో వాణ్ణి అక్కడే వదిలేసి, మిగిలిన పిల్లలతో ముందుకు వెళ్ళిపోయాను. 'బంబన్' కదలలేని కొయ్యల రోడ్డు మధ్యను నిలబడిచూస్తూ వుండిపోయాడు.

అంతటితో యిక ఆరోజుకి వాడిముఖం చూడ నక్కరలేకుండా పోతుందనుకొన్నాను కాని పూరి పాలిమేరలు చాటబోతుండగా పిల్లల బాదులో ఆ కొనని కిచకిచలు గునగునలు వినిపించాయి. విషయమేమిటోనని వెనక్కితిరిగి చూశాను - మా లైనుకి మూడుగజాల దూరంలో దొడ్డికాళ్లదొర 'బంబన్' తూలుతూ తూలుతూ వస్తున్నాడు.

లైను మొదట్లోవున్న పిల్లల్ని స్పీడు ఎక్కించ మన్నాను. 'బంబన్' ని ఏడిపించటానికి ఏదో ఎత్తు వేస్తున్నానని పిల్లలు అర్థం చేసుకొన్నారు. మెయిల్ స్పీడుతో ముందుకు నడిచేశారు.

నడుస్తూ నడుస్తూ అందరమూ అప్పడవ్వుడు వెనక్కి తిరిగిచూసి, మమ్మల్ని అందుకొనూ లేక వదివడిగా నడవనూ లేక దొడ్డికాళ్లతో డేక్కంటూ వస్తున్న 'బంబన్' ని చూసి ఘక్కున నవ్వాం.

వాడి ముండితనానికి అంతేమున్నది! - మేము మైదానంమీదికిచేరిన కొన్ని క్షణాలలోనే తనూ వచ్చేశాడు. ఆ రావటంలో వాడెంత హైరానా పడ్డాడోగాని, ముఖం పూర్తిగా వాడిపోయింది; కాళ్లల్లో కుంటుకూడా వచ్చింది.

ఆస్థిలో వాణ్ణి చూసేసరికి నాకు విపరీతమైన జాతేసింది. గడచిన క్షణంవరకూ వాడిపట్ల అంత నిర్దాక్షిణ్యంగా వున్నందుకు నన్ను నేనే అనహ్యించుకొన్నాను. దగ్గరకు రమ్మని ఆహ్వాయంగా పిలిచాను.

చిక్కముఖంతో దగ్గరకు వచ్చాడు. వాడివంక అప్పుడు పరిశీలనగా చూశాను. వాడి వొంటిమీద వున్నది బీడపిల్లలు తొడుక్కోనే ఫ్లాష్! అందు

లోనూ - ఎర్రచాగలబ్లాష్!! కొన్ని సంవత్సరాలక్రితం లయన్స్ మహాసంగరంలో యీ డింభకాథముడు స్కూలుకిపోయిన మొట్టమొదటరోజున తోడుక్లోన్న బ్లాష్ మాదిరి బ్లాష్!!

ఆ బ్లాష్ చూడగానే గుర్తుపట్టాను. నా మనస్సు ద్రవించిపోయింది. పైకి కనిపించని కన్నీళ్ళు ఎన్ని కార్పానో! “నువ్వా, యీ అమాయకుణ్ణి హింసించ సాహసిస్తున్నావ్?” అని నా అంతరాత్మ నన్ను హెచ్చరించింది. క్షణంనుంచి నాకా కుర్రవాడి మీద జాలి, ప్రేమ అంకురించాయి.

పాపం - వాడికాళ్ళు ఎంతగా పీకు తున్నాయో; నిలబడలేక నేలమీద కూలబడిపోయాడు! వాడితో పాటు నేనూ కూలబడ్డాను. ఆ కబురూ యీ కబురూ చెప్పాను: పండొకటి కొనిపెట్టాను. నిజంగా ఆ క్షణంలో వాడికాళ్ళు నొప్పలు పోయేవరకు పినక మన్నా పినకలానికి సిద్ధమైనాను.

ఆరోజునుంచి ‘బంబన్’ నాకు చాలా కావల సిన మిత్రుడైనాడు. అతని బీబితాన్ని గురించిన దిగువ వివరాలు ఆ తరువాత నాకు తెలిశాయి.

వాళ్లనాయన గుర్రాలకి లాడలు కొట్టి కుమ్మరి. కటికదరిద్రుడు. అయినప్పటికీ చదువువల్ల ఒకసూరే మేళనుగూర్చి వేనోళ్ల విని, తన కొడుకును చదివించాలనీ, చదివించి చాలా గొప్పవాణ్ణి చెయ్యా లనీ వువ్విళ్ళూరాడు. ఆ ఆశకొద్దీ కుర్రవాణ్ణి స్కూలుకి పంపించాడు. కాని వీడికిమాత్రం ఎంతకీ చదువు రాలేదు.

వాడు స్కూలుకి వచ్చిన మొట్టమొదటిరోజున మాస్టారు వాడిచేతికి ఒక కర్రపుల్ల యిచ్చి, దాన్ని చూసి బొమ్మ వెయ్యమన్నాడట!

వాడు ఆరోజేకాదు, ఆ తరువాత ఒక్క సంవత్సరంపాటు, అదేపని చేశాడు. ఆ కర్రపుల్లల బొమ్మలు గీయటం తప్పించి యింకోటి ఏమీ వాడికి చేత కాలేదు. అదైనా అప్టవంకరలతో గీసే వాడు.

స్కూలులో వాణ్ణిగురించి ఎవరూ ఏమీ పట్టించుకొనేవాళ్లు కాదు. వాడికి ఫలానా అంటూ ఒకక్లాసుకూడా లేదు. స్కూలుకి వచ్చి రావటంతోనే ఏ క్లాసురూము తెరిచివుంటే, ఆ క్లాసులోకి పోయి

కూర్చునేవాడు. నా డెస్కిడ కూర్చున్నా ఎవరూ ఏమీ అనేవాళ్లు కాదు. ఒకానొకసందర్భంలో యితడు వేదాంతంక్లాసులో కూర్చుని కర్రపుల్లల బొమ్మలు గీశాడట!

ప్రెజిడెంట్ లో వాణ్ణి నేననేకసార్లు చూశాను; - పెద్ద కాగితం ముందు పరుచుకొని దానిమీదికి పూర్తిగా వంగిపోయి, కలాన్ని రెండుచేతులతోనూ గునపంలా పట్టుకొని పళ్లు బిగబట్టి చెమటలు కక్కు కొంటూ కర్రపుల్ల గీస్తూవుండేవాడు. ఒకపుల్లలు గీయటం ఐపోగానే యింకోపుల్ల. ప్రతిసారీ కలాన్ని సిరాబుడ్డిలో ముంచేవాడు. కాగితంమీద గీస్తున్న గీత కొనవరకూ వచ్చాకగాని పళ్ళనందున బిగబట్టి వుంచిన నాలికను నోట్లోకి నెట్టివాడు కాదు. అప్పుడు చేతులు దులుపుకొంటూ కాసేపు విశ్రాంతి తీసుకొని మళ్ళీ అదే కార్యక్రమం ఆరంభించేవాడు.

ఇటీవల నాతో చనువు ఏర్పడినప్పటినుంచీ, ‘బంబన్’ మరీ పట్టుదలగా పనిచేస్తున్నాడు.

ఒక్కొక్కపేజీకి ఒక కర్రపుల్ల చొప్పున గీసేసే వాడు. ఒకపేజీ పూర్తికాగానే నేను కూర్చునే బల్ల మీదికి ఎగబాకి, తాను సృష్టించిన మహత్తర కళాఖండాన్ని నా బల్లమీదపెట్టి విజయగర్వంతో చిరు నవ్వులు నవ్వుకొంటూ నిల్చునేవాడు.

“బాగుంది! చాలాబాగుంది!” అంటూ వాడి భుజం తట్టి పంపించేవాణ్ణి.

నిజానికి ఆ ‘కళాఖండం’ చాలా ఘోరంగా వుండేది; ఐనా వాడి మనస్సు నొప్పించటం నాకు చేతకాని పని.

ఆవిధంగా వాడికి తగిన ప్రత్యాహాయిస్తూ వున్నందువల్ల కొంతకాలానికి వాడు గీసే గీతల్లో వంకరలు చాలామటుకు తగ్గిపోయాయి; కాగితాల మీద సిరా డాగులు పడటమూ తగ్గింది. మరి కొంత కాలం అలాగే గడిస్తే వాడిచేతకూడా ఏదైనా చదివించగలిగేవాణ్ణిమో — కాని విధి మమ్మల్ని వేరుచేసింది. ఇకటర్ మీడియట్ క్లాసు మాస్టారు వెళ్లిపోతున్నారు. అప్పటికి స్కూలు మూసేరోజులు దగ్గర పడుతున్నందువల్ల ప్రిన్సిపాల్, ఆయన స్థానంలో కొత్తమాస్టర్ని వెయ్యకుండా, నన్ను అక్కడికి

★ గున్నడి ఘనకార్యాలు ★

మంగా కేరితలు కొద్దా నిలిచారు!..... ★

(43-వ పేజీ తరువాయి)

నడిచింది. కాని, సర్కస్ మావటి వాడొకడు గున్నడి కనుకూలంగా సాక్ష్యమిచ్చేవాడు. వాడు - ప్రథమంగా జాన్ గున్నడిని చూడడం లగాయతూ మైకేలూ జానూ కలసి గున్నడిని సంపాదించుకోవాలని ప్రయత్నించడం, మైకేలు పెంక బ్రామయ్యగారిని గున్నడినమ్ముమని కోరి చీవాట్లు తినడం, ఆ ఉక్రోశం మీద జాన్, మైకేల్ ఇద్దరూ కలిసి ఆనాటిరాత్రి గున్నడికి బ్రాండ్ త్రాగించడం - అంతా ఎరుగున్న వాడు! దానితో గున్నడి "పిచ్చి" రహస్యం బట్టబయలై పోయింది!... చివరికి తీర్పు చెప్పబడింది - "ఒక గొప్ప ప్రమాదాన్ని అరికట్టడంలో

అమోఘమైన సహాయంచేసి, అనేక మంది అశాధిశక్తులకు ప్రాణభీతి పెట్టి చరిత్రలో చెప్పుకొనతగిన అపూర్వ కృషి గావించినందుకు గాను, ఏడో మోసానికి గురై గున్నడుచేసిన చిన్న అల్లరిగురించి పెట్టబడిన కేసు కొట్టి వేయడమే కాకుండా, ప్రభుత్వం వారు ప్రత్యేక బంగారు పతకాలు కూడా బహూకరించారు!... ఒక సాధు జంతువును, అన్యాయం చేయజూచినందుకు జాన్ కీ, మైకేల్ కీ జరిమానాలు విధించబడ్డాయి!.....

ఊరినుండి సర్కస్ వాళ్లు తమ డేరాలు ముడుచుకొని తరలి పోతుంటే - గున్నడూ, వాడిపై నుండి చిట్టిబాబూ, వారి చుట్టూ మిత్రబృందం సగర్వంగా, సంతో

పోలీసు స్టేషను దగ్గరికి రొప్పూ తూ పరుగెత్తుకువచ్చిన ఒక ఆయన తనను తొందరగా లాకప్ చేయమని కోరాడు. ఇన్ స్పెక్టరు ఎందుకని అడిగాడు.

"నేను మా ఆవిణ్ణి ఈపచ్చడి బండతో కొట్టాను"

"అరే! ఆమె చచ్చిపోయిందేమో" అన్నాడు ఇన్ స్పెక్టర్ అదుర్దాగా:

"లేదండీ! దే వచ్చిన చిక్కు. అందుకనే నన్ను చప్పున లోపలపెట్టి తాళం వేయమంటున్నాను" అన్నాడు ఆయన అతిజాలిగా ముఖంపెట్టి.

అన్నా - చిన్నా

పోయినాడు. నా స్థానంలో గడ్డాలూ మీసాలూ కలిగిన ఒక కవిని వేశారు.

ఈ మార్పుకి నేను మానసికంగా చాలా కలవరపడ్డాను. అందుకు మొదటి కారణం - ఇకటర్ మీడియెట్ విద్యార్థులు. వాళ్లు, వాళ్ల అల్లరి నా కిది వరకు మైదానంమీద అనుభవమే. అంత అల్లరి మూకతో అహర్నిశలూ గడపవలసివస్తున్నందుకు చాలా కంగారుపడ్డాను.

రెండో కారణం - ఈ పసివాళ్లను వదిలిపెట్టి పోవాలి. వీళ్లని యింతకాలమూ నా బిడ్డల్ని చూసుకొన్నట్లు చూసుకొన్నాను. నేను పెళ్లాక, ఆ గడ్డాల కవిశ్యుడు వీళ్లని ఎంతగా భయపెట్టేస్తాడోననీ, 'బంబన్' గతి ఏమాత్రందోననీ దిగులుపడ్డాను.

నేను పై క్లాసులో చార్జి తీసుకోబోతున్న తోజన, జూనియర్ క్లాసుపిల్లలు చాలా కలవర

పడ్డారు. మరి, క్లాసు ఆఖరున గంట మోగేసరికి అందరి ముఖాలూ ఒక్కసారిగా విపర్యమైనాయి. వాళ్లలో ప్రతిఒక్కరూ నా దగ్గరకు వచ్చి కెలవ తీసుకోవాలని తొందరపడ్డారు. కొండరైతే ప్రేమాభిమానాలు వుట్టిపడే వాక్యాలుకూడా పలికారు.

మరి 'బంబన్' సంగతి?

వాడేమీ మాట్లాడలేదు. కాని నేను క్లాసు రూము వదిలి వెళ్లి పోతున్న సమయంలో నా దగ్గరకు వచ్చి నిలబడ్డాడు. మనిషి సిగ్గుతో కుంచించుకు పోతున్నాడు. ఒక్కమాటయినా మాట్లాడకుండా నాచేతిలో ఒక కాపీపుస్తకం పెట్టాడు. పేజీలు తిప్పి చూశాను. ప్రతిపేజీలోనూ ఒక కర్రపుల్లబొమ్మ వుంది. ఇవన్నీ వాడు ప్రత్యేకం నాకోసమే ఎంతో కష్టపడి గీశాడు - సావం! (ఇంకా వుంది)

పందెం పది రూ. లు.

“నిజంచెప్పే ఎ వ రూ నమ్మ
సరూ” అన్నాడువాడు.

“ఏడిశావులే” అన్నాడువీడు.

“పందెం?”

“పదిరూపాయలు!”

“సరే బ్యాంకులో దొంగ
తనంచేసి నిజంచెప్తా. ఎవరేనా
నమ్మితే జైలునించి వచ్చాక
నీకు పదిరూపాయలిస్తా. ఎవరూ
నమ్మకపోతే నువ్వు వెంటనే
ఇవ్వాలి” అన్నాడు వాడు.

వాడు వీడూ బ్యాంకుకి
వెళ్ళారు. వాడు జనం రద్దీలో
దూరి ఐదుపందలు దొంగతనం
చేశాడు. ఎలాగని అడక్కండి.
వీడుకూడా చూశాడు.

ఇద్దరూ మూడడుగులు
వేశాక బ్యాంకు బంట్రోతు
తారసిల్లాడు.

“ఏమోను! చిన్నమాట.”
అన్నాడు ‘వాడు’ గుడ్లు
మిటకరించి.

బంట్రోతు ఆగాడు.

“కొంచెం డబ్బు అవసరం
ఉండి ఐదు పందలు దొంగతనం
చేశా. ఫరవాలేదుగా?”

బంట్రోతు ఎగాదిగా చూసి
ఫక్కున నవ్వాడు. “అజ్బే,
మరేం ఫరవాలేదు. పట్టి
కెళ్ళండి.” అంటూ వెళ్ళి
పోయాడు. వాడు వీడు పురోగ
మించారు - వాడు నవ్వుతూ,
వీడు జంకుతూ.

హాలు గుమ్మంలో గూర్ఖా
కూర్చున్నాడు తుపాకీ పక్కని
‘వాడు’ పలకరించి చెప్పాడు.

‘క్యాభయ్యా! మైనే ఇథర్

ఫోడీ రూపే వోరికియా; క్యా
క మా తే హో?” అన్నాడు
భాషలో.

గూర్ఖా కొంచెం అనుమా
నంగా చూశాడు.

వాడు కళ్లు పెద్దవి చేసి
నవ్వుతూ “హా భయ్యా!”
అన్నాడు.

గూర్ఖా సం దేహం తీరి
పోయింది.

హాలు అదిరేలా నవ్వాడు.
“బహూత్ అచ్చా బాబుజీ;
బహూత్ అచ్చా! లేజాయాయే
ఫర్వాలే” అన్నాడు.

వాడు వీడూ నడిచారు.
మేడమెట్లు దిగుతూంటే మేనేజ
రెదురయ్యాడు.

ఈసారి ‘వీడే’ పిలిచాడు.
“సార్ ఒక్కమాట. ఈయన
మీ బ్యాంకునించి ఐదు పందలు
దొంగతనం చేశాడండి”
అన్నాడు.

‘వాడు’ వినయంతో చెప్పాడు
నోట్లుచూపించి “ఇవిగో ఇవే
నండి - కొంచెం అర్జెంటుపని
బడి, ఈపని చెయ్యక తప్ప
లేదు.” అన్నాడు.

మానేజరు ఒక్కక్షణం
నూటిగా చూచాడు. కొంచెం
చిరునవ్వు చాలా చిరాక్
ప్రకటించి, “నాకు చాలా
అర్జెంటు పనులందండి. తీరిక
లేదు” అంటూ వెళ్ళిపోయాడు.

వాడూ వీడూ మెట్లు దిగి
అవరణ గేటు దాటారు.

“డబ్బులే” అన్నాడు వాడు.

“ఇంకొక్క భాన్సు”

అన్నాడు వీడు.

పోలీసుకారు అగింది. ఒక
సర్కిల్ ఇన్స్పెక్టరు పోలీసు
దిగి బ్యాంకులోకి వెళ్తున్నారు.

చివరప్రయత్నంగా వాళ్లం
పిలిచారు. వాడు చెప్పాడు.

“ఏమండి సార్. కొంచెం
ఇబ్బందివచ్చి బ్యాంకులో -
ఇబ్బడి - ఈ ఐదు పందలే -
దొంగతనం - చేశానండి.
బంట్రోతుకి చెప్పాను. ఫరవా
లేదు పట్టికెళ్ళండి” అన్నాడు.
గూర్ఖాకి చెప్పాను బహూతాచ్చా
అన్నాడు. మానేజరుగారేమో
తీరికలేదన్నారు. అయ్యా! అదీ
సంగతి.”

సర్కిల్ పోలీసు వంక
చూచాడు. పోలీసు సర్కిలు
వంక చూచాడు. ఇద్దరూ
వాడినీ, వీడినీ చూచారు.

వాడు అమాయకంగా కళ్లు
విప్పార్చి నవ్వాడు.

సర్కిల్ తొణకకుండా
జవాబిచ్చాడు. “నాకూ తీరిక
లేదండి. సార్... ఏవోయ్
పోలీసువాడూ! నీకేమేనా తీరిక
ఉంటే చూడూ” అన్నాడు.

పోలీసు అంతకన్నా తొణ
క్కుండా, వినయంతో చెప్పాడు.

“అయ్యా తమరికీ తెలిం
దేముంది. నాకూ తీరిక
లేదండి... అదీగాక సంకెళ్ళు
పట్టుకురాలేదండి”

“చూశారుగా? మరి మేం
పోతాం పనుంది” అని ఫక్కున
నవ్వుతూ సర్కిలు వెళ్ళి
పోయాడు - పోలీసునమేతుడై.

వీడు ఓడినవాడై, వాడికి
పదిరూపాయలు ఇచ్చుకున్నాడు.

అమృతలాల్

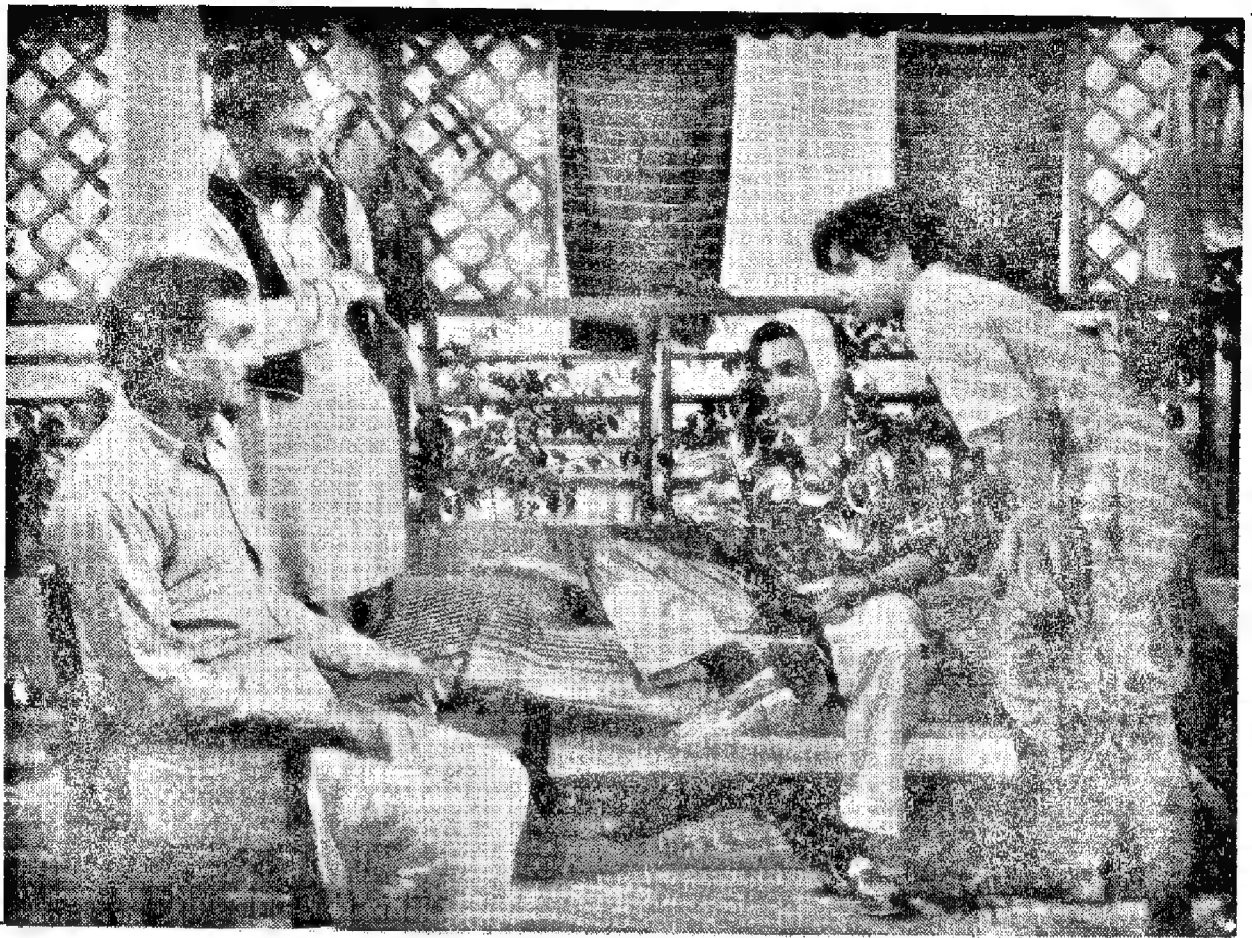

విక్రమ్‌వారి “మాగోపి” లో మాస్టర్ వెంకటేశ్వర్, జమున.

సాహితీవారి “అమరసందేశం”లో అమరనాథ్, చద్దీవి.

యన్లైబ్డ్ లెక్చరీషియన్స్ వారి “పల్లెపడుచు” లో ముక్కామల, సీతారాం, పేకేటి, చలం.

ఈ ముక్త్య ఇద్దరు ఇటాలియన్ సినిమా న్యాయులు ముద్రాను వచ్చారు. వీరిలో ఆల్బెర్తో మెజోరీ అనే ఆయన ప్రసిద్ధుడు. ఈయన రోజెనివర్సిటీ చాల కాలం పనిచేసి అనుభవం సంపాదించాడు. ప్రస్తుతం ఈయన ఇక్కడ ఒక క్రిమి తీయబోతున్నాడు. ఈయన నంట అంటానియా ఫురీనో అనే స్క్రిప్టు రచయిత కూడా వచ్చాడు.

వీరిని ఇటాలియన్ చిత్రసీమనుగూర్చి అడిగాను. ఇటలీలో ఏటా 100 పెగా చిత్రాలు తయారవుతున్నాయి. వీటిలో షరీతాత్మక చిత్రాలు, సాంఘిక చిత్రాలు, హాస్యచిత్రాలు, వాస్తవిక చిత్రాలు

మొదలైన చాలా రకాల చిత్రాలుంటాయి.

“వాస్తవిక చిత్రాలు ఏమాత్రం తయారవుతాయి?”

“20, 30 ముగ్గురు ఉంటాయి.”

“హాస్యం, దొంగతనాలు మొదలైన వేరాల చిత్రాలుకూడా తయారవుతాయా?”

“అ. కొద్దిగా తయారవుతూనే ఉన్నాయి. అయితే అవి హాల్లీవుడ్ చిత్రాల సమానంలో ఉండవు. ఈ వేరచిత్రాల్లో సాధారణంగా జరిగిన సంఘటనలను జ్ఞప్తికి తెచ్చి ఇతివృత్తాలే ఉంటాయి. కొన్ని మావాళ్లు వేరాన్ని ‘గ్రామరైజ్’ చెయ్యడానికి ప్రయత్నించారు.”

ఇటాలియన్ వాస్తవికచిత్రాలు ఇతర దేశాల్లో బాగా విజయం సంపాదిస్తున్నా,

ఇటలీలో అవి నష్టం పొందుతున్నాయని నేను చాలాసార్లు కొన్ని ప్రతికర్తల్లో చదివాను. దీనికి చెప్పబడే కారణం ఇది: సామాన్య ప్రజలు దైనికజీవితంలో కష్టాలు అనుభవిస్తూనే ఉన్నారు. రోజంతా ఎక్కడో కష్టపడి పనిచేసివచ్చి, కులాసాగా వీరినూ చూద్దామనిపాడే, అక్కడ కూడా కష్టాలకథలే మాడవలసివస్తే ఎవరూ భరించలేదు. అందుచేత వారు అవాస్తవిక చిత్రాలనే ఎక్కువ చూడగోరుతారు. ఈ వాదన నిజమని నా కెప్పుడూ అనిపించలేదు. ప్రపంచంలో ఉంటే కష్టాలూ, వాదలూ అన్నీ మూలకట్టి ఒక హీరో వీరుడు పడితేనే చూపించడమే వాస్తవిక చిత్రాలకు ఇటువంటి సందర్భంలో ఎందుకనుకుంటారో నాకు బోధపడుతుంది. వాస్తవికత ఆర్థం అది కాదనీ, అదే వాస్తవికత అయితే అటువంటివాని ధరిమేనాకై వా వెళ్లినక్కరలేదనీ నేను ఈ దిక్కులోనే కొన్నిసార్లు చాగాను. కష్టజీవితం కష్టాలమూలం కాదు; కష్ట సుఖాల,

ఆకాశిరాళిల సంఘటనతో కూడినది; అంతే కాక వాస్తవికచిత్రం జీవితంమీద గాఢ మైన అనుభవ కలిగిస్తుంది తప్ప, జీవిత మంటే భయం పుట్టేట్లు చేయదు; జీవితపు కష్టాలను తొలగించుకోవడానికి మార్గాన్ని కూడనప్రాయంగా ధృనిస్తుంది కానీ నిరాశావాదాన్ని ప్రచారం చేయదు. ఇలా నిర్మించిన వాస్తవిక చిత్రాన్ని సామాన్య ప్రజలు చూడరంటే సేమ వస్తుంది. యథార్థ జీవితంలోని సమస్యల సంఘటనకు బదులు డ్రాగ్ రదయితగారి తెలివితేటల్ని ప్రదర్శించే ఉపన్యాసాలతో నిండిన సాంఘిక చిత్రాలు తెలుగులో చాలా వచ్చాయి. వీటిని ప్రజలు చూడకపోతే, ఆ తప్ప వాస్తవికవాదంమీదికి తోసేసి మన నిర్మాతలు మళ్ళీ సారాణిక చిత్రాలమీదికి ఎగబడుతున్నారు. ఇదంతా మనస్సులో పెట్టుకుని “డీసీకా మొదలైన వారి చిత్రాలు మీ దేశంలో నడుచుకున్నాయా?” అని డైరెక్టర్ మెడోరీని అడిగారు.

“లేదు. బాగా విజయం పొందుతున్నాయి,” అని ఆయన సమాధానమిచ్చాడు. “ఈ వాస్తవికచిత్రాలు బాగా చవకగా రియారవుతున్నాయని విన్నాను. విజయవా?”

“ఉహు. చవక ఏమీలేదు. రక్తివ

చిత్రాలకు పెట్రోనంకా వీటికి పెట్టాలి. మీ రెక్కలో చెప్పాలంటే ఒక చిత్రానికి 8, 10 లక్షల రూపాయలదాకా ఖర్చవుతుంది.”

“మీ చిత్రాలు ఎక్కువగా డౌట్ డౌర్ లోనే తీస్తారు గదా. పైగా తరల్ని తీసుకోకుండా కొత్తవార్ని తీసుకుంటారు కదా?” అని ప్రశ్నించాడు.

“అది విజయం. కానీ స్టూడియోలో తీయడంకంటే, డౌట్ డౌర్ లో తీయడం చాలా కష్టం. స్టూడియోలో లేదాగా లభ్యమయ్యే సౌకర్యాలు డౌట్ డౌర్ లో లభ్యంకావు. కామరా, బ్రూలి, లైటు మొదలైనవటన్నిటినీ తీసుకుపోవాలి ఏ మ్యాజియంలోనో, రెస్టారాంట్ లోనో చూటింగ్ చేస్తే అద్దెచ్చుకోవాలి. వీటన్నిటికీ చాలా ఖర్చవుతుంది. ఖర్చయినప్పటికీ, వాతావరణ సహజత్వంకోసం మా దర్శకులు డౌట్ డౌర్ లోనే పనిచేస్తారు.”

ఆయన మరొక విషయం కూడా చెప్పాడు. ఇటాలియన్ చిత్రాల్లో సహజత్వంకోసం ఎంత శ్రద్ధతీసుకుంటారంటే వర్షదృశ్యాలు తీయవలసివస్తే వర్షంకోసం ఎదురుచూస్తారు తప్ప, స్టూడియోలో కృత్రిమంగా వర్షదృశ్యాలు ఏర్పాటుచేయరు.”

“నియోరియలిజం అనే కొత్త పదం ఈమధ్య ఇటలీనుంచి బయల్దేరింది. ఈ

పదాన్ని మీ రెలా నిర్వచిస్తారు?”

“మా వాస్తవిక చిత్రాల్లో కథలు సాధారణంగా కల్పితకథలై ఉండవు. వాస్తవికతలో పడే సంఘటనలు కొన్ని చిత్రాలకు ఆధారమై ఉంటాయి. పత్రికల్లో పడకపోయినా, మొత్తంమీద ఎక్కడో విజంగా జరిగిన విషయాలే కొన్నిటికి ఆధారమవుతాయి. ఈ సంఘటనల్లో దాగిఉన్న సాంఘికసత్యాన్ని బైటికి తీసుకువచ్చే విధంగా స్క్రీన్లు తయారుచేసుకుని మా దర్శకులు చిత్రాలు తీస్తారు. ప్లాట్యూస్ట్రా మాస్తే, ఆ చిత్రాల్లో కథ అవి చెప్పదగిన జీవితం ఉండదు. ఒక అతిసామాన్యమైన, చిన్న సంఘటన తీసుకుని ‘డామా’ నిర్మిస్తారు. ‘కోమ్ లెవెన్ ఓ క్లాక్’ అనే చిత్రం దీనికి మంచి ఉదాహరణ. దీన్నే నియోరియలిజం అంటున్నారు.”

“మీ చిత్రాలు మా దేశానికి ఎక్కువగా రాకపోవడానికి కారణమేమిటి?”

“మీ డిస్ట్రిబ్యూటర్లు అంగీకరిస్తే మా చిత్రాలు ఎందుకు రావు?”

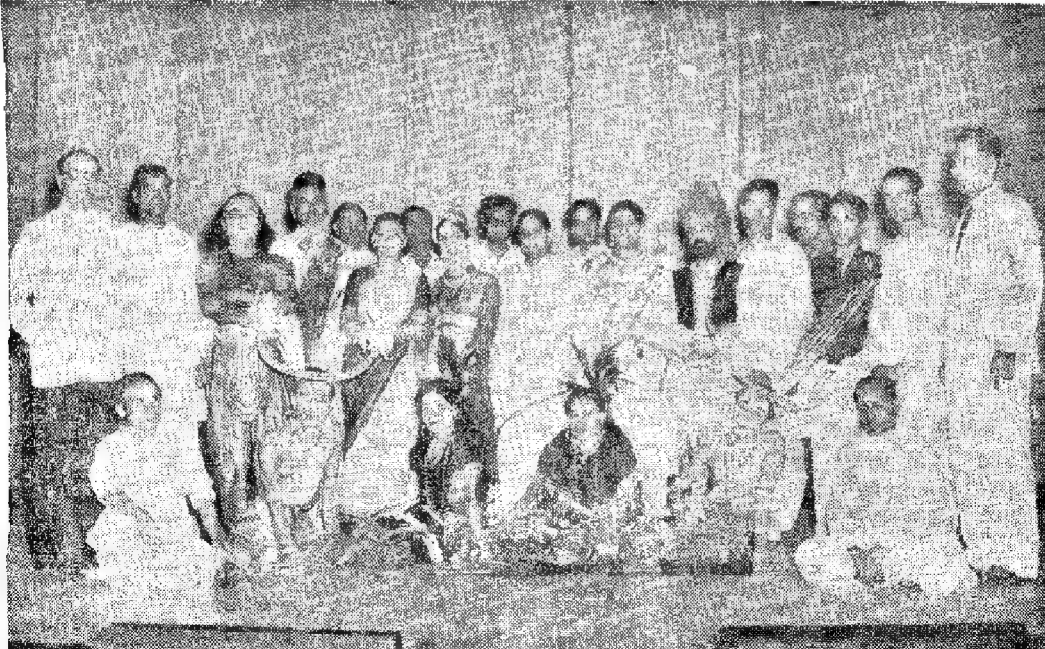
“డీసీకా కొత్త చిత్రాలేమైనా తీస్తున్నాడా?”

“సినిమాల్లో నటిస్తున్నాడు.”

“చేరుపొందిన డైరెక్టర్లై ఉండి, ఆయన నటించవలసిన అవసరమేమిటి?”

“ఎందుకు నటించగూడదు?” ★

—ఎన్నార్.

కేంద్ర ఆరోగ్యశాఖా మంత్రిణి శ్రీమతి మరగళం చంద్రశేఖర్ గారి నాయకత్వాన ఆగస్టు 25 : తేదీన రమ్యాకు పెడుతున్న సాంస్కృతిక సౌహార్ద సంఘం.

సంపాదకుని లేఖ:—

రాజమన్నార్, వాసన్ గార్ల అభిప్రాయాలు

సినిమే క్లీప్స్ పియస్ల ఫభలో, శ్రీ పి. వి. రాజమన్నార్, ఎన్. ఎన్. వాసన్ గార్ల ఉపన్యాసం జాగ్రత్తగా చదివాను. వీరు కొన్ని విషయాల్లో తప్పుటమగు వేళారేమోనని నా అనుమానం.

వాసన్ గారు క్లీప్స్ పియస్ల విషయంలో ఉచితంగా మాట్లాడలేదు. “ఫిలిం పరిశ్రమ కష్టసుఖాలు క్లీప్స్ పియస్లకు గూడా వర్తిస్తాయి.” అని చెప్పారు. కాని కార్యాచరణలో వీరిని గూర్చి అన్యాయంగా మసలుతున్నారు నిర్మాతలు. సినిమాపరిశ్రమకు క్లీప్స్ పియస్ల పన్నెముకవంటివారే కాని మన పరిశ్రమలో ఫీరీకి అవంతైనా ఆదరంలేదు. వీరు అన్యాయం ప్రయోగించి వాతావరణంలో పనిచేస్తున్నారు. ఈ కథ యిలా ఉండాలి. ఇటువంటి నెట్టు బాగులేదు. సంగీతం మరొక ఉండాలి అని క్లీప్స్ పియస్లను నిర్మాతలు బాధించినందుచే స్వతహాగా నేర్చుకలవారైనా రాణించలేకపోతున్నారు.

వాసన్ గారు ప్రపంచంలోని పెద్దదేశాలతో పోలికగట్టారు. కాని జపాన్ లో నిర్మాతలు తాము తీయబోయే చిత్రాన్ని దృష్టిగ్రహించుకుని దానికి తగిన వ్యయం చేస్తారు. మరి మనం! జపాన్ లో ఎవరు పడేతే వారు సినిమాలు తీయరు. కొన్ని సందర్భాలే ప్రత్యేకించి ఉంటాయి. మనం విధంగానే చేస్తున్నామా? దీన్ని బట్టి మాస్తే సినిమాపరిశ్రమలో మనదేశానికి, ఇతరదేశాలకు పోలిక ఎక్కడుంది?

రాజమన్నార్ గారు ఇలా అన్నారు: “సెన్సార్లు ఆశయాలు రెండే ఉన్నాయి. దార్శన్యానికి దారితీసేవాటిని, దేశంలో సాంఘిక, రాజకీయ సామరస్యాన్ని భంగం చేసేవాటిని అరికట్టడం మొదటి ఆశయం. సైనిక విలువలు చెడగొట్టే అసభ్యతను నిరోధించడం రెండో ఆశయం” సామాన్యంగా సెన్సార్లు వారు పైలోపాలుంటేనే సెన్సార్లు చేస్తారు. ఇవిగాక మరేమిటి కఠిరీస్తున్నారో అర్థంకాదు.

వాసన్ గారు పౌరాణిక చిత్రాల పురోగమనానికి ముఖ్య హేతువు సెన్సార్లపై మోపారు, విజానికి పౌరాణిక చిత్రాల నిర్మాణానికి, సెన్సార్లింగ్ కి విమోచనంబంధం లేదని ఎక్కచ్చిగా చెప్పవచ్చును.

— జి. రాఘవరెడ్డి, నూర్యాలేట.

ప్రతిభావారి “రేచుక్క” లో ఎన్. టి. రామారావు

“అమరసందేశం” సాహితీ ప్రాజెక్ట్ వారి “అమర సందేశం” మాటింగ్ శ్రీఘృణిని పొగుతున్నది. ఇటీవలే జాట్ డోర్ మాటింగ్ ముగించారు. మహారాజు దర్బారు నెట్టుపై పనిమాత్రం మిగిలివున్నదని, సెన్సార్లు తెల ఆఖరులో విడుదలకు సిద్ధం అవుతుందని తెలుస్తోంది. అమరనాథ్, శ్రీ రంజని, వడ్డిని, రంగి మున్నగువారు నటించిన

ఈ చిత్రంలో సంగీతం ప్రధానంగా కథ ఇతివృత్తం ఉన్నది. రాజా పాడిన ప్లేబాక్ పాటలు శ్రద్ధరసాయనంగా ఉన్నాయి.

“అంతా మనవాళ్ళే” చిత్రానికి ప్రజల నుండి వచ్చిన ప్రోత్సాహంతో సాంఘిక వారు మరొక సాంఘికచిత్రం త్వరలో మొదలుపెడుతున్నారు. ఈ చిత్రం

సినిమేకవ్ సామగ్రితయారుచేసే అవార్చన్ కంపెనీవారు
ఇటాలియన్ డైరెక్టర్ మెకోరీ, స్క్రిపురెటర్, ఫురీనో గార్లకు
అల్పాహార విందుయిచ్చిన సమయంలో తీసిన ఫోటో.

తయారుచేసిన మేకప్ వస్తువులు ప్రదర్శించి
చూపారు. దీనికి ఇటాలియన్ అతిథు
లిద్దరూ, కొందరు పత్రికాపత్రికలు,

తయారుచేసిన మేకప్ వస్తువులు ప్రదర్శించి
చూపారు. దీనికి ఇటాలియన్ అతిథు
లిద్దరూ, కొందరు పత్రికాపత్రికలు,

గోకుల్ పిక్చర్లువారు తమ రెండవ
చిత్రం "వడినెగారి గాజులు" ప్రారంభిస్తు
న్నారు. సినిమేకవ్ సామగ్రి
కొరతదర్శిగా ఉంటున్న రజనీకాంత్
గారు మొదటిసారిగా ఈ చిత్రానికి దర్శ
కత్వం వహిస్తున్నారు.

అవార్చన్ ఎండ్ కో వారి సినిమేకవ్ సామగ్రి

భారతదేశంలో పెట్టుబడిదారులకు చిత్ర
నిర్మాణంమీద ఉన్నంత ఆసక్తి, దానికి
కొనసాగిన సామగ్రి తయారుచేసుకోవడం
మీద లేదనడానికి తార్కాణంగా, మేకప్
సామగ్రి కూడా ఈ దేశంలో తయారు
కొనడంలేదని చెబితే చాలును. ముడి
నీలిము, కామెరాలు మొదలైన ప్రధాన
వస్తువులేకాక, మేకప్ సామగ్రికూడా
పై వేశాలనుంచి దిగుతుంది అవుతూందేదీ
అశ్చర్యకరమైన విషయమే. ఈ దృష్ట్యా,
అవార్చన్ ఎండ్ కో అనే కంపెనీవారు
మద్రాసులో మేకప్ సామగ్రి తయారు
చేయడానికి పూనుకోవడం అభినందించ
దగ్గ విషయం. ఈ కంపెనీవారు ఆగస్టు 22 త
లేదిన మొరీనా రెస్టారాంట్ లో తాము

మద్రాస్ సోషల్ ఎండ్ కల్చరల్ క్లబ్ వారు స్వాతంత్ర్యదినోత్సవ సంద
ర్భంలో ప్రదర్శించిన "ఆడది" అనే నాటకంలో ఒక సన్నివేశం: రామ
కోటి, రామలింగయ్య, బాపిశేడు, ఎ. ఎల్. నారాయణ.

మేకప్ నిపుణుడు మారిబాబు, మున్నగు
వారు హాజరైనారు. గిడుగు సీతాపతిగారు
అవార్చన్ కంపెనీవారికృషిని గూర్చి
మాట్లాడారు. మారిబాబుగారు,
ఇంకా మద్రాసు సినిమారంగంలోని పలు
వురు ప్రముఖ వటినటులు, దర్శకులు,
నిర్మాతలు అవార్చన్ వారి మేకప్ వస్తువు
లను 'పర్మిటెడ్' చేశారు. ఈ రోజు పరి
శ్రమను ప్రోత్సహించడం సినిమా పరిశ్రమ
విధి.

రెస్టారాంట్ భారత చిత్రోత్సవం

పోలియోట్ యూనియన్ లో త్వరలో
నాలుగు వారాలపాటు భారత చలనచిత్రో
త్సవం జరుగుతుందట. అవార్చా, అంధి
యాన్, బైబిబా, హోబిమా జమీన్,
రాహి చిత్రాలూ, 7 డాక్యుమెంటరీ
చిత్రాలు ప్రదర్శింపబడతాయి. ఈ ప్రదర్శ
నాలు మాస్కోలోను, మరి 18 పోలియోట్,
నగరాల్లోను జరుగుతాయి. ఈ చిత్రాలన్నీ
రష్యాలోకి, ఇతర పోలియోట్ భాషల్లోకి
డబ్ చేయబడుతున్నాయి. ఈ చలన
చిత్రోత్సవాన్ని ఇక్కడినుంచి బయలుదేరి
వెళ్లే భారతీయ ఫిలిం ప్రతినిధివర్గం ప్రారం
భిస్తుందట.

విజ్ఞానవీధులు

"డాక్టర్"

మైన గోళమున్నది. అది స్థిరమైనది. (మాడు పటము) గ్రహాల కక్ష్యలు వృత్తాల వక్రీకరణం చే ఏర్పడిన Epicycle అని రంగంలో ఉంటాయి. ఈ కక్ష్యల కేంద్ర ముందుగాక కొంతమంది ప్రక్కగా నూర్చుకుంటారు.

ఆధునిక కాస్త్రవృత్తాన్ని కోపర్నికస్ నూర్చుకేంద్ర సిద్ధాంతము కూడా సమగ్రమైనది కాదు; లోపరహితమైనది కాదు. భూకేంద్ర సిద్ధాంతములో భూమి కేంద్రమైనది అధికతర ప్రాముఖ్యాన్ని కిందు తాత్పర్యక బోయింది. నూర్చుకుంటుందానికి సంబంధించి

191. సూర్యకేంద్ర సిద్ధాంతం అంటే ఏమిటి?

నూర్చుకుంటున్న భూమిని గ్రహాలు తిరుగుచున్నాయనే సిద్ధాంతమే సూర్య కేంద్ర సిద్ధాంతము.

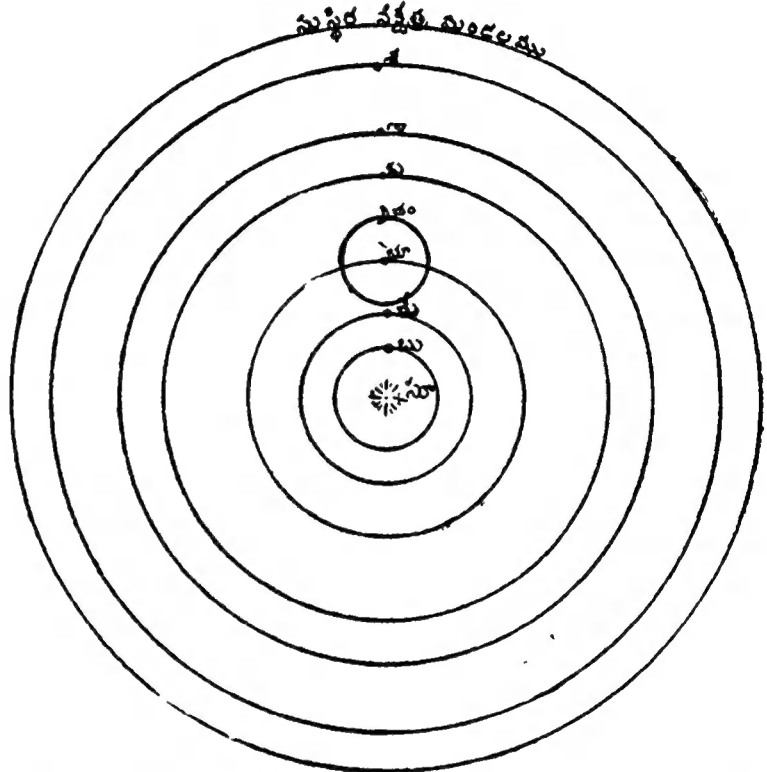
నూర్చుకుంటున్న గ్రహాలు వక్రత్రాలు వంటి వక్రమార్గాలు భూమిచుట్టు తిరుగుచున్నట్లు కనపడతాయి. అది కేవలం ఆభాసమేమైనా కాంక్షకు ప్రత్యక్షంగా కనిపిస్తున్నది కాబట్టి అది నిజమని చాలకాలం ప్రజలు నమ్మారు. నమ్మడమే కాదు; భూమిచుట్టు నూర్చుకున్న సమస్త వక్రమార్గాలు ప్రదక్షిణం చేస్తున్నాయని సిద్ధాంతంకూడా చేసారు. అదే భూ కేంద్ర సిద్ధాంతం.

ఏ సిద్ధాంతమైనా సరే, ప్రత్యక్ష అవేక్షణ ఫలితాలతో సమన్వయం పొందినపుడే అది సత్యమైనదిగా పరిగణింపబడుతుంది. భూ కేంద్ర సిద్ధాంతం విషయంలో కూడా అంతేనని వేరే చెప్పనక్కరలేదు. భూకేంద్ర సిద్ధాంతరీత్యా గుణించిన గ్రహాల స్థానాలతో ప్రత్యక్షంగా అవేక్షించిన గ్రహ గోళాన్ని గ్రహాల స్థానాలు సమన్వయం పొందేవికావు. అందుచేత భూ కేంద్ర సిద్ధాంతం తిప్పని క్రమంగా కాస్త్రజ్ఞులు ప్రోహించి దాని స్థాన సూర్యకేంద్ర సిద్ధాంతాన్ని (Heliocentric theory) ప్రతిష్ఠించారు.

సూర్యకేంద్ర సిద్ధాంత ప్రతిస్థాపన గౌరవాన్ని నికలాస్ కోపర్నికస్ (1473-1543) అనే పోలాండ్ జాతి ఖగోళ విజ్ఞానికి చాచారణంగా కల్పిస్తున్నారు. ఖగోళీయ జ్యోతిర్విజ్ఞానాన్ని ఆర్యభట్టు, పాశ్చాత్య ఖగోళ విజ్ఞాని అరిస్టార్కుస్ ప్రభృతుల నేతలు అట్టి సిద్ధాంతాన్ని అంతిమముందే ప్రతిపాదించియున్నారు. దానిని కోపర్నికస్ పునరుద్ధరించాడు. సూర్యకేంద్ర సిద్ధాంతాన్ని కోపర్నికస్ లేవనెత్తిన పదునైన మరల భూకేంద్ర సిద్ధాంతము తలదూర్చలేదు.

కోపర్నికస్ సూర్యకేంద్ర సిద్ధాంతం ప్రకారం నూర్చుకున్న విశ్వకేంద్ర స్థానంలో స్థిరంగా ఉన్నాడు. ఆయన చుట్టు బుధుడు, కుబ్రుడు, భూమి, కుజుడు, గురుడు, శని గ్రహాలు తమతమ నియమిత

కక్ష్యలలో ప్రదక్షిణం చేస్తున్నాయి. చంద్రుడు భూమిచుట్టు తిరుగుచు భూమితో కలిసి నూర్చుకుంటున్న తిరుగుతున్నాడు.

ఇక శనిగ్రహ కక్ష్యకు ఆదల బహుమారంలో, విశ్వాన్నంతను తనలో ఇముడ్చుకొన్న దానివలె వక్రత్రయం

వంత వరకు ఆ సిద్ధాంతాన్ని మిరిమిరంచేస్తే, కొంతవరకు సత్యమైనదానినిగా దానిని పరిగణింపవచ్చును. —అవంత★

దయ్యాల

(11-వ పేజీ తిరువాయి)

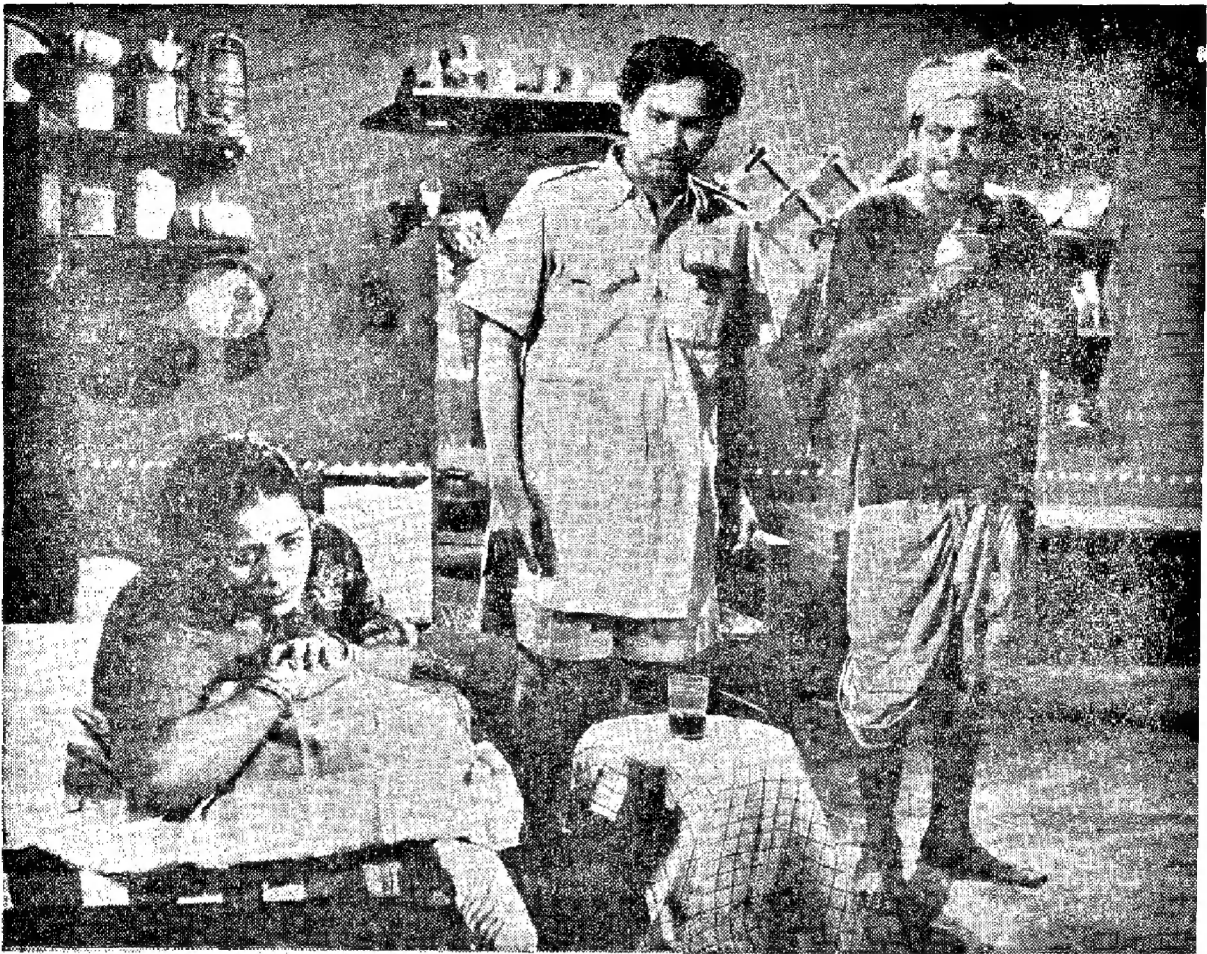
సమస్త జీవరాసులూను, అన్ని జీవజాతులూను “విశ్వం విష్ణుర్వషట్కాలో, భూతభవ్య భవత్ప్రభుః! భూతకృద్భూత భృచ్చాహ భూతాత్మా భూతభావనః! ఏకోవిష్ణుమహద్భూతం - పృథగ్భూతావ్య సంకీర్తయః! శ్రీకృష్ణాకాక వ్యాప్య భూతాత్మా” అని స్తుతింపబడే సర్వేశ్వరాంకా సంభూతాతే. “తనయందు నఖిలభూతములందు నొక భంగి సమమీకర్తవ్యంబున” సదా ప్రవర్తించ

వలెనన్నది భాగవతోక్తి. అటువంటి భూత దయకు ప్రచారం కలిగించడానికే భగవంతుడు బుద్ధావతారం ధరించినాడు. ఆదివ్యయార్థి “అహింసా పరమహర్మ్యం” అనే సర్వమత సమ్మతమైన సత్యాన్ని చాటి ప్రపంచానికి కాంతిసంకేతం వినిపించాడు. ఆయన నూత్రాలు పాటించే సంఘమే సత్సంఘం. ఆయన, ఆయన ఉపదేశం - ఆయనపదేశాలను అచరించి ప్రచారం చేసే సంఘం - ఇవే త్రిశరణములు.

బుద్ధం శరణం గచ్ఛామి
ధర్మం శరణం గచ్ఛామి
సంఘం శరణం గచ్ఛామి.

జనతావారి "పరివర్తన" లో సురభిబాలసరస్వతి, నాగేశ్వరరావు, కుటుంబరావు.

బొంబాయిలో చలనచిత్ర వారం

బొంబాయిలో నవంబరు నెలలో చలన చిత్రవారం జరుపబడుతుందట. కాంతారాం ఆధ్వర్యముగా, డి. ఎమ్. పంచోలీ సమావేశకర్తగా, సినిమా పరిశ్రమకు సంబంధించిన అనేక సంఘాలు ఈ ఉత్సవంలో పాల్గొంటున్నాయి. వారం రోజులపాటు జరిగే ఈ ఉత్సవంలో, బొంబాయి ఫిలిం పరిశ్రమ సాధించిన విజయాలను ప్రజలకు, ప్రభుత్వానికి తెలియజేపుచానికై ఒక సేద్యకార్యక్రమం ఏర్పాటు చేయబడింది. ఫిలిం ప్రదర్శనలు, వానో ప్రదర్శనలు, ఊరేగింపులు, ఉపన్యాసాలు, పాటకచేరీలు ఉంటాయట.

ఇటువంటి ఉత్సవాలవల్ల పరిశ్రమకు ఊణం ఉంటుంది నడవడంలో సులభంలేదు. భారీ ఎత్తున జరుగనున్న ఈ చలనచిత్ర

వాళ్ళోత్సవాలలో ఒక్క బొంబాయి సినిమా పరిశ్రమకే స్థానం ఉండడం, దక్షిణ భారతానికి గాని, ఇతర భాషల చిత్రాలకుగాని స్థానం లేకపోవడం కోపనీయం.

* * * హిలేన్ చాధురి ప్రొడక్షన్స్ వారు హిందీలో విర్మించిన "విరజ్ బహూ" చిత్రం పూర్తయినదనీ, త్వరలో విడుదల అవుతుందనీ తెలుస్తోంది. శింత్ బాబు నవల ఈ చిత్రానికి ఆధారం. "పరిణీత" నవల నుండి ఉత్పన్నమైన తయారుచేసిన విమల్ రాయ్ దీన్ని డైరెక్ట్ చేశాడు. కామినీ కాకర్, అభిభట్టాచార్య, ప్రాజ్ నటించారు. సంగీత దర్శకుడు శరీర్ చాధురి.

ఈచిత్రం విమల్ రాయ్ కీర్తిని ఇనుమడింప జేస్తుందని భావిస్తున్నారు.

* * * తారాశంకర్ తెవర్జీ వ్రాసిన "బాయ్

కమల్" అనే నవలను న్యూ థియేటర్స్ వారు చిత్రం చేస్తున్నారు. పంకజ్ మల్లిక్ ఈ చిత్రంలో న్యాయంగా నటిస్తాడట. సుబోధ మిత్ర దర్శకుడు.

* * * జెమినీవారు హిందీలో తీస్తున్న "బహూ దిన హువే" అనే చిత్రం పూర్తి కావచ్చింది. వాసనీగారు న్యాయంగా డైరెక్టు చేసిన ఈ చిత్రంలో పుష్పకల్పి, మధుబాల, ఆగా, ఎమ్. కె. రాధ, లలితా పావర్, స్వరాజ్ మున్నగువారు నటించారు.

* * * విజయావారు భానుమతి స్థానంలో సావిత్రిని, సావిత్రి స్థానంలో జమునను నియోగించిన తరువాత తమ "విప్లవ" చిత్రాన్ని తిరిగి మొదటినుంచి ప్రారంభించారు. ★

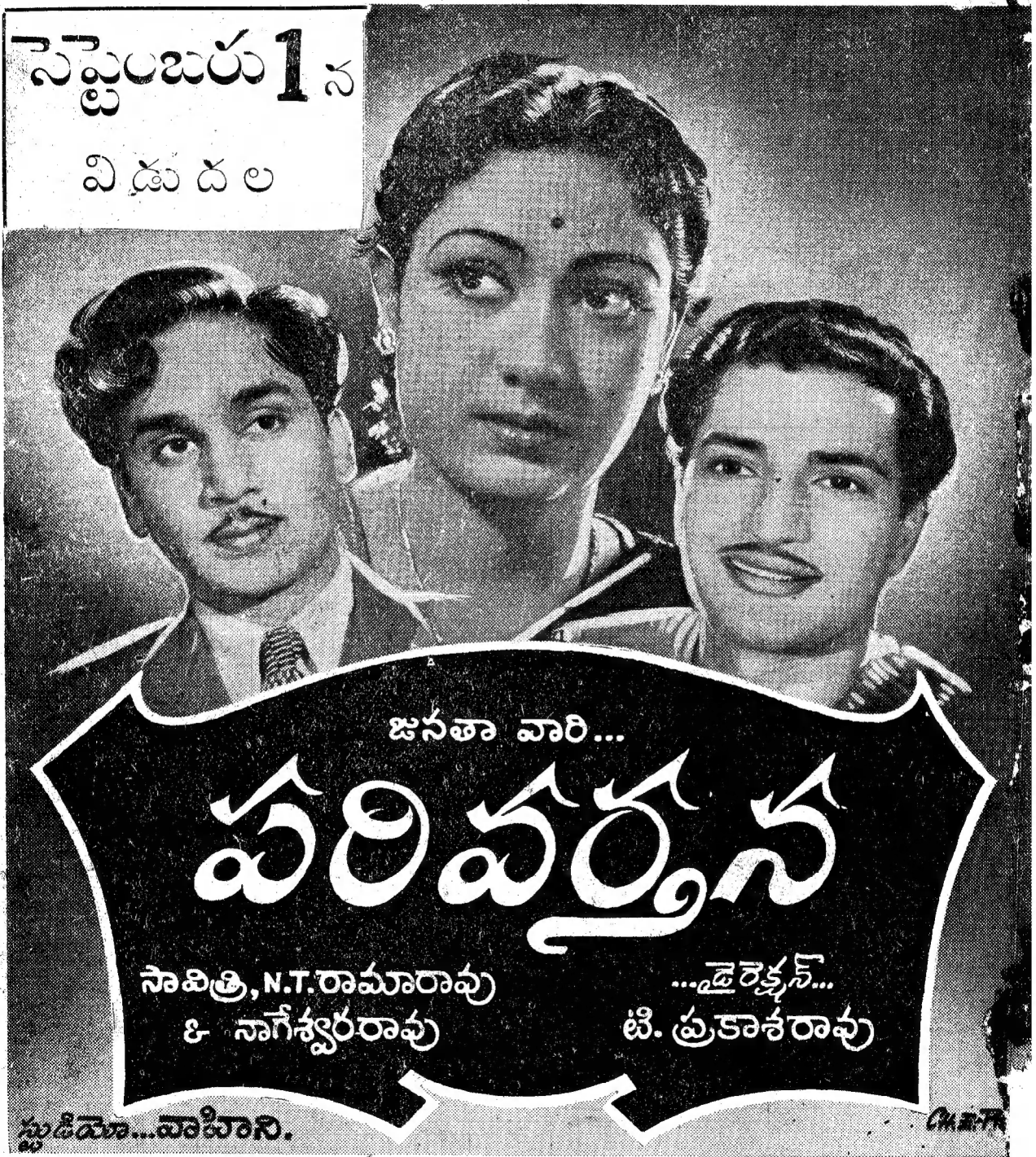
‘యాడ మారిందంటావ్?’

భావ: పి. రవీంద్రనాథ్. (గుంటూరు)

“విజయం” - ధనంతో కూడిన అహానికా? లేక త్యాగంతో కూడిన మానవత్వానికా?

మీ అభిమాన నటీనటులతో - నిరూపించే సాంఘిక చిత్రం

సెప్టెంబరు 1న
విడుదల

జనతా వారి...

పరివర్తన

సావిత్రి, N.T.రామారావు
& నాగేశ్వరరావు

...డైరెక్షన్...
టి. ప్రకాశరావు

ఘడియో...వాహినీ.

ఆంధ్ర

డిస్ట్రిబ్యూటర్లు :- ఆంధ్ర :- జనతా పిక్చర్స్, విజయవాడ; సీ డెడ్ :- విజయా, గుంతికల్లు; మైసూరు :- విజయలక్ష్మి, బెంగళురు